

BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ❖ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KORE'DE MİLLİYETÇİLİK, DİN VE EKONOMİK BÜYÜME



YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayça MAGARGLE

Uluslararası Ekonomi Politikası Anabilim Dalı

ARALIK 2019

BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ❖ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KORE'DE MİLLİYETÇİLİK, DİN VE EKONOMİK BÜYÜME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Ayça MAGARGLE
(18297531025)**

Uluslararası Ekonomi Politikası Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Nuri KORKMAZ

ARALIK 2019

BTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 18297531025 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Ayça MAGARGLE, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "KORE'DE MİLLİYETÇİLİK, DİN VE EKONOMİK BÜYÜME" başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Sınav Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Nuri KORKMAZ
(Bursa Teknik Üniversitesi)

.....

Doç. Dr. Çiğdem AYDIN KOYUNCU
(Bursa Uludağ Üniversitesi)

.....

Dr. Öğr. Üyesi Salih KALAYCI
(Bursa Teknik Üniversitesi)

.....

Tez Savunma Tarihi: 2 Aralık 2019

SBE Müdürü : Doç. Dr. Hilal YILDIRIR KESER

.....

.../.../2019

İNTİHAL BEYANI

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belgelediğimi, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Ayça MAGARGLE

İmzası :

X X X X X



Eşim Jason'a ve anneme,

ÖNSÖZ

“Kore’de Milliyetçilik, Din ve Ekonomik Büyüme” adlı bu çalışma Bursa Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ekonomi Politikası programında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Güney Kore’deki eğitim hayatımda Koreli halkın çalışkanlığına ve Korelilerin günlük yaşamda birbirlerine bağlılıklarına her zaman hayranlık duymuştum. Bu çalışkanlığın ve bağlılığın altında yatan motivasyonun kaynağını hep akademik alanda araştırmak istemiştım. Bu tez konusunun ortaya çıkmasındaki en büyük etken de bu merakım olmuştur. Bu araştırma, Korelilerin ve Güney Kore’nin hızlı ekonomik büyümesinin sosyal ve kültürel açıdan anlaşılabilmesi için gerçekleştirilmiştir.

Tez çalışmamın her aşamasında bana yol gösteren ve destek veren değerli tez danışmanım Doç. Dr. Nuri KORKMAZ’a; fikirlerimi dinleme konusundaki istekliliği, değerli yorumları, önerileri ve eleştirileri için teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin savunmasında bana değerli zamanlarını ayıran ve önerileriyle tezime katkıda bulunan Dr. Öğr. Üyesi Salih KALAYCI’ya ve Doç. Dr. Çiğdem AYDIN KOYUNCU’ya çok teşekkür ederim.

Ayrıca tez çalışmam boyunca bana maddi ve manevi destek olan ve tezimi tamamlamamda beni cesaretlendiren sevgili eşim Jason’a ve anneme, bana gösterdikleri koşulsuz sevgileri için şükranlarımı sunarım.

Aralık 2019

Ayça MAGARGLE

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	viii
ÇİZELGE LİSTESİ	ix
ŞEKİL LİSTESİ	x
ÖZET	xi
SUMMARY	xii
1. GİRİŞ	1
1.1 Ulusal Kimlik ve Milliyetçiliğin Teorik Temelleri	8
1.2 Kore Yarımadasında Milliyetçiliğin Oluşumu	13
1.3 Kore’de Dine Genel Bakış	17
1.3.1 Konfüçyüsçülük	19
1.3.1.1 Neo-Konfüçyüsçülük	21
1.3.2 Budizm	22
1.3.3 Şamanizm	25
1.3.4 Donghak dini (Doğu ilmi)	26
1.3.5 Hristiyanlık	28
1.3.5.1 Misyonerlik faaliyetleri	31
1.4 Değerlendirme	34
2. KORE’DE SİYASİ YAPILANMA VE İDEOLOJİK YAPI	35
2.1 Japon Sömürge Döneminde Kore’de Siyasi Yapılanma	35
2.2 II. Dünya Savaşı Sonrası Güney Kore’de Siyasi Yapılanma	42
2.3 Güney Kore’nin Siyasi Yapılanmasında Liderlerin Rolü	44
2.3.1 Syngman Rhee dönemi (1948 – 1960)	44
2.3.2 Park Chung Hee dönemi (1963 – 1979)	46
2.3.2.1 Anti-Komünizm	50
2.3.2.2 Ulusal modernleşme	50
2.3.2.3 Neo-Konfüçyüsçü milliyetçilik	51
2.3.3 Chun Doo Hwan dönemi (1980 – 1988)	53
2.3.4 Roh Tae Woo dönemi (1988 – 1993)	56
2.4 Değerlendirme	57
3. GÜNEY KORE’DE EKONOMİK BÜYÜME	58
3.1 Güney Kore’de Ekonomik Büyümede Liderlerin Rolü	59
3.1.1 Syngman Rhee dönemi (1948 – 1960)	59
3.1.2 Park Chung Hee dönemi (1963 – 1979)	61
3.1.3 Chun Doo Hwan dönemi (1980 – 1988)	68
3.1.4 Roh Tae Woo dönemi (1988 – 1993)	71
3.2 Değerlendirme	72

4. SONUÇ	74
KAYNAKLAR	78
EKLER	86
ÖZGEÇMİŞ	89



KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BM	: Birleşmiş Milletler
DAP	: Demokratik Adalet Partisi
DCP	: Demokratik Cumhuriyet Partisi
GATT	: General Agreement on Tariffs and Trade
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
GSYH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
IMF	: International Monetary Fund
KDP	: Kore Demokratik Partisi
KHCP	: Kore Halk Cumhuriyeti Partisi

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.1 : 2015 Nüfus sayımına göre Güney Kore’de din dağılım oranları (%).	18
Çizelge 1.2 : 1948 seçim sonuçları.	43
Çizelge 1.3 : Güney Kore’de Cumhurbaşkanı’nın görev süresi.	44
Çizelge 1.4 : ABD’nin Kore’ye Ekonomik ve Askeri Yardımları.....	58
Çizelge 1.5 : Park Chung Hee dönemi GSYH rakamları.	67
Çizelge 1.6 : 1960-1980 yılları arası Güney Kore’nin temel ekonomik politikası....	68
Çizelge 1.7 : Chun Doo Hwan dönemi GSYH rakamları.....	70
Çizelge 1.8 : Roh Tae Woo dönemi GSYH rakamları.....	72

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 : Syngman Rhee'nin sosyal reformları gerçekleştirmede kullandığı ideolojiler	45
Şekil 1.2 : Park Chung Hee'nin ulusal modernleşme yolundaki motivasyon araçları	48
Şekil 1.3 : 1970- 1980 dönemi GSYH oranları.	69



KORE'DE MİLLİYETÇİLİK, DİN VE EKONOMİK BÜYÜME

ÖZET

Güney Kore, ekonomik kalkınmada her zaman bir mükemmellik örneği olarak gösterilmiştir. Çok az sayıda devlet, kendisini derin bir yoksulluktan dünyadaki ekonomik bir güce yükseltmeyi başarabilmiştir.

Güney Kore ekonomisi ile ilgili olarak çok sayıda bilimsel araştırmalar yapılırken, aslında Güney Kore'nin sömürge sonrası savaşın yıktığı harabe bir ülke konumundan OECD üyeliğine kadar yükselmeyi başarabilen bir ülke konumuna gelmesinde etkili olan ana faktörler Kore'nin eşsiz tarihi, kültürü ve ulusal kimliği olmuştur.

Hiç kuşkusuz etkileyici bir örnek olsa da, Güney Kore mucizevi ekonomik büyümeye doğru giden yolda tek başına değildir. Amerika Birleşik Devletleri'nin trilyonlara varan yardım fonlarından dışarıdan Kore'ye giren antik dinlerin etkisine kadar pek çok unsur bu hızlı ekonomik büyümeye katkı sağlamıştır. Ayrıca sadece bir etkenin veya bir ulusal hareketin Kore'nin 20. Yüzyıldaki şaşırtıcı modernleşmesinden sorumlu olduğu da söylenemez. Bunun yerine, diğer devletlerin başaramadığını Güney Kore'nin nasıl başardığını anlamlandırabilmek için Kore halkının kültürünü, çalışkan karakterini ve özellikle halkı yönlendiren liderlerini bir bütün olarak değerlendirmek gerekir.

Bu tez çalışmasında güçlü dini kurumların, ulusal kimliğin, ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliğin gelişimi, hızlı kalkınma döneminden sorumlu dört cumhurbaşkanı bağlamında analiz edilmiş, milliyetçiliğin politik ve ekonomik rolü ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Yapılan değerlendirmelerle özellikle milliyetçilik akımlarının ve geleneksel dinlerin etkisiyle oluşan sosyal yapının Güney Kore'nin ekonomik büyümesinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Kore'nin dini ve sosyal yapısını; Kore ulusal kimliğinin oluşumunu ve milliyetçiliğini; Kore'nin ekonomik büyümesini detaylı olarak değerlendirebilmek ve Türkiye'de milliyetçiliğin ekonomik kalkınma üzerindeki etkisine dair yapılan araştırmalara katkıda bulunmak için İngilizce, Korece ve Türkçe kaynaklardan oluşan geniş bir literatür seçilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ulusal kimlik, Etnik Milliyetçilik, Konfüçyüsçülük, Budizm, Protestanlık, Japon Sömürgeciliği, Neo-Konfüçyüsçü Milliyetçilik, Ekonomik Büyüme

NATIONALISM, RELIGION AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN KOREA

SUMMARY

South Korea has been held up as an example of excellence in economic development. Very few nations have managed to raise themselves out of deep poverty and into a world economic power.

While a great deal of scholarship has been carried out on South Korea's economy, it is their unique history, culture, and national identity that is responsible for their ascendance from war-torn, post-colonial developing country to OECD nation and Group of 20 member.

Although undoubtedly impressive, South Korea did not develop itself in isolation. From foreign influences ranging from ancient religions to trillions of dollars in aid from the United States, many factors have contributed to shaping Korea's path to greatness. No single agent or national movement can be said to be responsible for Korea's astonishing modernization in the 20th century. Instead, it is necessary to consider the culture and hard-working character of the Korean people as a whole and their leaders in particular in order to understand how South Korea had succeeded where other developing countries have not.

The development of powerful religious institutions, national identity and ethnic and racial nationalism are analyzed in this dissertation within the context of the four presidents responsible for the intensive developmental period, and the role of nationalism in their political and economic policies is explained.

This dissertation concludes that nationalism played a crucial role in the economic development of South Korea. A broad selection of literature from English, Korean, and Turkish sources were studied in order to develop a circumspect understanding of Korean nationalism and economic development and to expand upon the knowledge of the effect of nationalism on economic development in Turkish scholarship.

Keywords: National identity, Ethnic Nationalism, Confucianism, Buddhism, Protestantism, Japanese Colonialism, Neo-Confucianist Nationalism, Economic Development

1. GİRİŞ

Güney Kore olarak bilinen Kore Cumhuriyeti, 20. yüzyılın sonlarında ekonomi harikası olarak tanınmıştır. Savaşın yıkık dökük hale getirdiği bir ulustan, en zengin ve en gelişmiş bir ulusa dönüşümü oldukça hızlı gerçekleşmiştir. Güney Kore'nin bu inanılmaz yükselişini anlayabilmek için eşsiz Kore halkını oluşturan kültürel ve politik mirası taşıyan tarihine bakmak gerekmektedir. Bu çalışmada Güney Kore'nin ekonomik başarısı, siyasi yapısının gelişimi; dinin, kültürün, milliyetçiliğin ve bu yükselişte büyük etkisi olan siyasi liderlerin rolleri incelenmiştir.

Bu tez çalışmasında da milliyetçilik kavramlarının ortaya çıktığı dönem ve ekonomik büyümenin hızla gerçekleştiği dönemler ele alınmıştır. Kore'de milliyetçilik kavramı ilk kez 1910 yılında Japon istilası ile ortaya çıkmıştır. Hızlı ekonomik büyüme ise Kore Savaşı sonrasında gerçekleşmiştir. Bu hızlı ekonomik büyüme Soğuk Savaş döneminin sonuna kadar devam etmiştir. Bu yüzden tez çalışmasında 1910-1991 yılları arasında geçen olaylar analiz edilerek milliyetçiliğin ve dinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Tez çalışmasında 1945 yılına kadar Kore'ye bir bütün olarak değinilmiştir. 1945 yılında yani II. Dünya Savaşının sonunda Kore, Güney ve Kuzey olarak ikiye bölünmüştür. 1945 yılından sonra hızlı ekonomik büyümenin gerçekleştiği Güney Kore'ye odaklanılmıştır.

Bu tez çalışmasında nitel (qualitative) yaklaşımlardan tarihsel yöntem kullanılarak birincil ve ikincil kaynaklarla değerlendirmeler yapılmıştır. Kore'nin ekonomik kalkınması göz önüne alındığında bu ekonomik büyüme süresince Kore ulusal kimliği nasıl oluşmuştur? Milliyetçilik dini açıdan ne gibi etkilere maruz kalmıştır? Kore milliyetçiliğinin tarihsel evresi ekonomik büyümeye ne şekilde katkı sağlamış ve liderler milliyetçilik kavramından nasıl yararlanmıştır? Ekonomik kalkınmanın hızla gerçekleşmesi gerçekten milli bir hareketin sonucu mudur? Birincil ve ikincil kaynaklardan elde edilen veriler analiz edilerek bu sorulara cevap aranmıştır.

İlk aşamada literatür çalışmalarına dayalı olarak Kore'nin ulusal kimlik oluşumuna değinilmiştir. Birinci bölümde Kore'nin dini ve kültürel değerleri ele alınarak çalışmanın diğer bölümleri için arka plan oluşturulmuştur. Bu arka plan oluşturulurken Kore yarımadasında milliyetçilik üzerine gerçekleşen önemli olaylara işaret edilmiş, dinin ve geleneklerin ulusal kimliği şekillendirmedeki etkisine açıklık getirilmiştir. Kore milliyetçiliğinin oluşumu araştırılmış ve ikinci bölümde Kore'nin önde gelen liderlerinin siyasi ve sosyal yapıyı oluşturmada hangi politikaları uyguladıkları ele alınmıştır. Ekonomik kalkınmanın milliyetçilik ile ilişkisi açıklanırken birincil kaynaklardan yani literatürdeki makalelerin ve kitapların araştırılması dışında internet sayfalarındaki arşivlerden elde edilen resmi kayıtlardan da faydalanılmıştır.

Anderson (2006) ulusu 'hayali bir cemaat' olarak tanımlamış ve ulusun tabiatı gereği hem egemen hem de sınırlı olduğunu belirtmiştir. Burada bahsi geçen hayal edilmiş ulusal topluluk üyelerinin birbirini tanımadığı ancak akıllarında karşılıklı bağ olduğu düşüncesini taşıyan topluluktur. Anderson'a göre geleneksel bir köyden daha büyük olan her bir topluluk aslında hayal edilmiş bir topluluktur. Anderson kitabının başlangıcında, milliyetçiliği anlamak için ulusal kimliklerin zaman içinde nasıl oluştuğuna bakarak bugün neden bu kadar anlamlı olduklarının açıklanabileceğine değinmiştir. Bu çalışmada da Doğu Asya ülkelerinden Kore'nin ulusal kimliğinin oluşum sürecine değinilerek ekonomik kalkınmayı nasıl etkilediği değerlendirilmiştir.

Gellner (1983), milliyetçilik teorisi ile ilgili olarak ilginç noktalara değinmiştir. Milliyetçiliği, öncelikle siyasi ve ulusal birliğin uyumlu olması gerektiğine karar veren bir ilke olarak tanımlamıştır. Milliyetçiliğin ilkel olduğunu varsaymış ve bu tarihsel bakış açısından yola çıkarak milliyetçiliği modernleşmenin kilit bir unsuru olarak görmüştür. Bu tez çalışmasında da Kore'nin modernleşme sürecinde ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliğin kilit bir rol oynadığı savunulmuştur.

Guibernau (2004a), küreselleşme sonucu hükümetin ulusal kimliği kontrol etme yeteneğinin azaldığını ileri sürmüştür. Guibernau, çalışmasında küreselleşmenin nüfusun kültürel homojenleşmesi için en güçlü araçları sağladığını ancak ulusal sınırları aşan ve kontrol altına alınamayan medyanın gücü sebebiyle ulusal kimliğin kontrolünün hükümeti aştığını savunmuştur. Guibernau ulusal kimliğin tek boyutlu olamamasının sebeplerini ve ulusal kimliğin doğasını açıklamıştır.

Jeong (2016), kitabında Milliyetçilik konusunu Türkiye'deki Milliyetçilik anlayışı ile karşılaştırmıştır. Jeong, Kore'de tanınan Koreli Milliyetçi isimleri ayrı ayrı ele almıştır. Jeong'un çalışması Kore tarihini etkileyen bu milliyetçi aydınları farklı bir görüşle değerlendirmek açısından önemli bir kaynak olmuştur.

Bell (2004), Donghak Çiftçi Hareketi ile kendini gösteren ve milliyetçilik açısından önemli bir etkisi olan Donghak inancını irdelemiştir. Adının sonradan Cheondogyo olarak değiştirildiği Donghak dininin günümüzde bir inanç sistemi olarak anılmasından ziyade siyasi açıdan bir devrim olarak anıldığını ileri sürmüştür.

Ryu (2008), Konfüçyüsçü kültürel değerlerin ve politikanın eğitim üzerindeki etkilerine değinmiştir. Ryu, çalışmasında Konfüçyüsçülük öğretilerine ayrıntılı olarak yer vermiş ve özellikle eğitim konusunu ele almıştır. Kore'nin mucizevi ekonomik kalkınmasında önemli rol oynayan etkenlerden bir tanesi eğitim olmuştur. Bu tez çalışmasında Kore'nin ekonomik büyümesini açıklamada bu konuya da özellikle değinilmiştir.

Baker (2008), çıkış yerinin Hindistan, Çin ve Batı olduğu Budizm, Konfüçyüsçülük, Taoizm ve Hristiyanlık gibi çeşitli Kore dinlerini tartışarak bu dinlerin Kore'deki oluşumunu ele almıştır. Kitabında özellikle kötülük kavramı, irade zayıflığı, insanlığın kurtuluşu ve ilahi güç gibi bazı önemli dini temalara değinmiştir. Bu dinler felsefi yapılarındaki farklılıklara rağmen bir arada bulunabilmeyi başarmıştır. Baker'ın belirttiği bu farklı felsefi yapı ya insan merkezli olmuş ya da insan özelliklerine sahip ilahi güç etrafında merkezlenmiştir. Baker, Kore dini gruplarında ahlak, etik ve teoloji arasındaki ilişkiyi tanımlamak için 'manevi bakış' denen bir kavram kullanmıştır. Kore'ye yerleşmiş olan çeşitli dinler arasındaki inanç farklılıklarının Kore kültüründeki etik değerlerle çelişmediği sonucuna varmıştır.

Pang (2015), Presbiteryen kilisesi mensubu olan ve önde gelen misyonerlerden Horace Grant Underwood'un hayatı ve misyonerlik faaliyetleri ile ilgili kapsamlı bir çalışma yapmıştır. Bu tez çalışmasında Kore'de milliyetçilik hareketinin başlatılmasındaki etkisi açısından Hristiyanlık ve misyonerlik konusuna da genişçe yer verilmiştir.

Kutaniş ve Tunç (2010), çalışmalarında Konfüçyüsçülük prensiplerinin Kore örgüt kültürüne etkilerini değerlendirmişlerdir. Bu çalışmada örgüt kültürü ele alınmıştır.

Yani Türkçe kaynaklarda siyasi açıdan değerlendirme yapan çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür.

Helgesen (1998), kitabında Batı demokrasisinin Güney Kore’de uygulanmasından bahsetmiştir. Yüzyıllar boyu Konfüçyüsçülük prensipleri altında yönetilmiş olan Kore’nin kendisine has demokrasisini oluşturması gerektiğini savunmuştur. Fakat bunun nasıl yapılacağı ile ilgili somut bir sonuca varamamış sadece yaptığı çalışmalarda geleneğin modern görüşlerin şekillenmesinde ve politikanın üzerinde nasıl bir rol oynadığını göstermiştir. Sonuç olarak yapılan bütün akademik çalışmalarda kültürün topluma ve siyasete etkisi incelenmiştir. Bu çalışmada ise, milli yapının oluşmasında dinin ve ahlaki değerlerin sosyal yapıya ve ekonomiye etkisi değerlendirilmiştir.

Lee (1990), Başkan Park Chung Hee’nin uzun süren hükümdarlığını ve Park’ın oluşturduğu Yushin sistemini değerlendirmiştir. Güney Kore’nin sanayileşmesi üzerindeki başarısında Yushin sisteminin büyük katkılarının olduğunu sonucuna varmıştır. Ancak, bu otoriter sistemin demokrasi üzerindeki yan etkileri de kaçınılmaz olmuştur.

Korkmaz & Gökmen (2017), yaptıkları çalışmada Park Chung Hee rejimini detaylı olarak incelemişlerdir. Özellikle de Park dönemindeki Yushin yönetimine, Yeni Toplum Hareketine (Saemaul Undong), sanayileşme konularına değinmiş ve Park Chung Hee dönemindeki hızlı ekonomik büyümeyi derledikleri verilerle değerlendirmişlerdir. Park Chung Hee dönemiyle ilgili nesnel bir çalışma ortaya koymuşlardır.

Çakmak (2016), çalışmasında Kore’de 1962-1997 yılları arasında uygulanan ve her biri 5 yıllık olan ekonomik kalkınma programlarına değinmiş ve bu ekonomik kalkınma planlarının başarısının altında yatan etkenleri araştırmıştır. Bu başarıda 3 ana etkenin büyük rol oynadığı sonucuna varmıştır. Bu üç ana etken ekonomik kalkınma planlarının yürütülmesinde, izlenmesinde ve kararlarının alınmasında bizzat hükümetin ön plana çıkmış olmasıdır. Bu da Güney Kore örneğinde otoriter rejimin ekonomik kalkınmayı olumlu bir şekilde etkilediğini göstermiştir.

Bu tez çalışmasında önemli tarihi hadiseleri açıklamada Kim’in (2012) ve Robinson’un (2007) çalışmaları oldukça faydalı olmuştur. Kim Jinwung,

çalışmasında tarih öncesi çağlardan günümüze Kore tarihini kapsamlı olarak anlatmıştır. Robinson ise 19 ve 20. yüzyıldaki olayları ele almış ve daha çok milliyetçilik konusu üzerinde durmuştur.

Kohn (1965), çalışmasında Asya'da milliyetçiliğin egemen bir güç olduğunu ve Batı düşmanlığı taşıdığını öne sürmüştür; liberal Batı ve etnik Doğu şeklinde milliyetçilik kavramını ayırarak farklı bir bakış açısı geliştirmiştir. Bu tez çalışmasında Kohn'un ileri sürdüğü Asya'daki etnik milliyetçilik kavramının Batı'ya karşı sert duruşu Kore örneği ile haklılığını ispat etmiştir.

Yapılan literatür taraması sonucunda Türkçe kaynaklarda Kore'de ulusal kimliğin oluşması, milliyetçilik olgusunun doğuşu, gelişimi ve ekonomiye etkisi ile ilgili ayrıntılı bir çalışma bulunamamıştır. Ulusal yapının oluşumu ile ilgili olarak Batı örnekleri ile ilgili çalışmalar çoğunlukta Doğu Asya ile ilgili yoğun bir çalışma bulunmamıştır. Bu da bu tez çalışmasına artı bir değer kazandırmıştır.

Bu tez çalışmasında Güney Kore'nin 20. yüzyıldaki fırtınalı yolculuğunu anlayabilmek için Japon sömürgecilik döneminin başlangıcı olan 1910 yılından, Soğuk Savaş'ın bitimi olan 1991 yılına kadarki süreç ele alınmış, özellikle 1953 Kore Savaşı sonrasında oluşan siyasi ve ekonomik düzen incelenmiştir.

Güney Kore'nin takip ettiği bu yol oldukça karmaşıktır ve bu çalışmanın ilk iki bölümünde kültür ve siyaset arasındaki karmaşık ilişki üzerinde durulmuştur. Kore'nin dönem dönem dini yapısının değişmesi, Japon sömürgeciliğinin etkileri ve bütün bu faktörlerin Kore'nin eşsiz ulusal kimliği ile sentezlenmesi incelenmiştir. Tez çalışması sırasında özellikle Kore milliyetçiliğinin gelişiminde önemli bir rolü olan dini etmenlerin yanı sıra Amerikan misyonerlerinin faaliyetlerine değinilmesi de uygun görülmüştür çünkü Kore'nin Batı ile bu kadar entegre olmasının sebebi Amerikan misyonerlerinin gerçekleştirdiği faaliyetler olmuştur. Milliyetçilik akımının nasıl şekillendiğini ve hangi temeller üzerine kurulduğunu anlamlandırabilmek için Kore'nin Güney Kore ve Kuzey Kore olarak bölünmeden önceki tarihi olayları ele alınmıştır.

Japon sömürgesi olmadan önceki Kore'nin öyküsü, genellikle dini motifler içermektedir. Joson hanedanlığına Batı tarafından "Yalnız Krallık (hermit)" takma adı verilmiştir. Bunun sebebi de sömürge döneminden önce Joson hanedanlığının dış

güçlerle temasını kısıtlayan bir politika izlemiş olmasıdır. Bu kısıtlama politikası yüzünden Joson hanedanlığı gelişmemiştir (Oğuz, 2019: 52). Diplomatik görevler dışında yurtdışı seyahatleri yasaklanmış ve sadece Çin ve Japonya ile ticaret yapılmıştır. Bu kısıtlamalar 1866'daki 'General Sherman ¹' ticaret gemisinin batırılması gibi hadiselerle sebep olmuştur. Aynı şekilde, krallığın Konfüçyüsçü manevi kimliği de sıkı bir biçimde korunmuştur. Bunun sonucu olarak 1801 yılında pek çok Katolik din adamı infaz edilmiştir.

Joson'un kendini soyutlama politikası yüzünden bilim ve teknoloji gelişmemiştir. Konfüçyüsçü muhafazakâr yapısı bunun en büyük sebebi olarak görülmüştür. Konfüçyüsçülük inancı ve ahlaki değerleri radikal değişimleri zorlaştırmıştır. Ancak ilerleyen dönemlerde gelişebilmek için Batı teknolojisine ihtiyaç duyulması ve misyonerlerin faaliyetleri sebebiyle Joson hanedanlığının kendini soyutlama politikası tam anlamıyla başarıya ulaşamamıştır. Bu gözle görülebilen bir gerçek olmuştur.

Yerli Şamanizm, Kore yaşamını ve kültürünü birçok alanda etkileyen yaygın bir faktör olmaya devam ederken ithal edilen dinler Kore'nin ulusal kimliğini temelden değiştirmiştir. Budizm, Konfüçyüsçülük, Hristiyanlık, vs. gibi dinler Kore'nin ulusal kimliğini, kültürünü ve politikasını zaman içinde değiştirerek Kore'nin ulusal kimliğinde derin izler bırakmıştır. Hindistan'da ortaya çıkan ve Çin üzerinden Kore'ye giren Budizm, 676 yılında ulusal din haline gelerek Kore siyasi ve sosyal düzenini etkilemiş ve Kore ulusal kimliğinin oluşumunda önemli bir faktör olmuştur. Ancak Çin'den ithal edilen ve daha büyük etkiler bırakan Konfüçyüsçülük inancı, hem dini hem de siyasi açıdan Budizm dininden daha baskın bir biçimde kendini göstermiştir.

Konfüçyüsçülük, Kore yarımadasına Budizm ile aynı dönemlerde giriş yapmasına rağmen benzersiz bir şekilde büyüyerek Budizm gibi politik bir güç elde etmiştir. Zaman içinde yani 14. yüzyıla gelindiğinde Neo-Konfüçyüsçülük, devletin resmi dini

¹ 1866 yılında yasadışı Joson'da bulunan 9 rahipten 6'sı ile beraber Katoliklik dinine geçen 40 Koreli infaz edilmiştir. Bu da Joson Hanedanlığını yabancı misyonerlere karşı harekete geçirmiştir. Aynı yılda 'General Sherman' isimli Amerikan ticaret gemisi ticaret yapmak amacıyla Joson hanedanlığı sularına girmiştir. Bu Amerikan gemisi Joson sularını derhal terk edin uyarılarına aldırmazca saldırgan kalabalığa ateş açmış ve etraftaki tekneleri de ateşe vermiştir. Birkaç gün sonra Joson Hükümeti tarafından akıntıya kapılan bu geminin yakılması emredilmiştir. General Sherman gemisi ateşe verilmiş ve mürettebatı da öldürülmüştür (Seth, 2010: 10-11).

ve Joson Hanedanlığının güçlü bir siyasi temsilcisi olmuştur. Daha sonra Batı baskısının bir sonucu olarak misyonerlik faaliyetleriyle 19. yüzyılda Donghak dini gibi ev yapımı olan hibritler ortaya çıkmıştır. Donghak dini temelde Batı'dan Kore'ye giren dinlere karşı bir tepki olarak doğmuştur. Katoliklik, Konfüçyüsçülük ve yerli dinlerin harmanlanmasıyla oluşturulmuştur.

Tez çalışmasında Kore ulusal kimliğinin dini faktörlerle yoğrulmasına dair tarihsel bir bakış açısı geliştirmek amacıyla, Japon sömürge dönemine kadar dışarıdan gelen dinlerin ve yerel din olan Şamanizm'in nasıl Kore'nin sosyal ve politik gelişimini etkilediği detaylı olarak ele alınmıştır. Özellikle Konfüçyüsçülüğün ve diğer sürümlerinin Kore kültürüne, siyasetine, ulusal kimliğine ve en önemlisi devlet ve vatandaş ilişkilerine dayanan çalışkanlığına olan önemli etkileri net bir biçimde ortaya koyulmuştur. Dinin ve milliyetçiliğin ekonomik kalkınmaya olan katkıları Japon Sömürge Dönemi ve II. Dünya Savaşı sonrası Güney Kore'de siyasi yapılanma başlıkları altında analiz edilmiş ve Kore'nin Kuzey ve Güney olarak 38. paralelden bölünmesinden sonra sadece Güney Kore'ye odaklanılmıştır.

Dünyadaki diğer sömürge devletlerinde olduğu gibi Kore ulusal kimliği de kendisini dışarıdan gelen yaptırımlara karşı korumak amacıyla oluşturulmuştur. Kore'de gelişen milliyetçilik anlayışı modernleşme, sanayileşme ya da demokratikleşme ile ortaya çıkan tipik Batı milliyetçilik anlayışından farklı olarak gelişmiştir. Kendi siyasi kaderlerini tayin edebilmek için öncelikle Japon baskısından kurtulmaları gerektiğinin farkına varmışlardır. Bu durum güçlü milliyetçi duyguların uyanmasına sebep olmuştur. Dangun efsanesi ile Koreliler ilk olarak ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliği oluşturmuşlardır. Japon sömürge döneminde milliyetçi duyguların tetiklenmesine sebep olan 1 Mart 1919 bağımsızlık hareketine Protestanlık, Donghak inancı ve Budizm dinine mensup liderler önderlik etmiştir. Bu tez çalışmasının ikinci bölümünde 1 Mart olaylarına ayrıntılı olarak değinilmiştir.

Japon sömürge döneminde, Kore'den sürgün edilen aydınlar tarafından merkezi Şangay olan geçici bir Kore hükümeti kurulmuştur. Bu geçici hükümetin ideolojik yapısı Sağ ve Sol olarak ayrılmış olmasına rağmen Japon baskısını kaldırma ve bağımsız Kore devletini kurma amacıyla Sağ-Sol birleşmiştir. Ancak geçici Kore hükümeti Japonya'nın ABD'ye teslim olmasıyla faaliyetlerini yarım bırakmak zorunda kalmıştır.

İkinci bölümde hangi ideolojilerin siyasi yapının ve ulusal kimliğin oluşumunu etkilediği araştırılmıştır. Kore Savaşı sonrası, Güney Kore'nin siyasi ve ekonomik gelişimine büyük katkı sağlayan ve Kore tarihinde derin izler bırakan liderlerin milliyetçiliği ve Kore'nin felsefi değerlerini nasıl etkili bir biçimde kullandıkları bu tez çalışmasının ana araştırma konusu olmuştur.

Güney Kore'nin tarih sahnesinde önemli yer edinen ve ekonomik gelişmenin ve demokratikleşmenin en çok zikredildiği Soğuk Savaş döneminde başkanlık yapan bu dört lider Syngman Rhee, Park Chung Hee, Chun Doo Hwan ve Roh Tae Woo olmuştur. Bu liderlerin hepsi milliyetçilikten farklı şekillerde faydalanmışlardır. İkinci bölümde, siyasi ve sosyal yapıyı etkileyen temeli anti-komünizm olan ideolojiler ayrıntılı olarak incelenmiştir. Sonuç olarak otoriter rejimlerin koltuklarını sağlamlaştırabilmek için milliyetçiliği nasıl hayati bir araç olarak kullandıkları görülmüştür.

Tez çalışmasının üçüncü bölümünde ABD'nin, Kore Cumhuriyeti'nin ekonomik kalkınmasındaki yeri vurgulanmış, 4 liderin ekonomik kalkınma için uyguladıkları politikalar ele alınmıştır.

1.1 Ulusal Kimlik ve Milliyetçiliğin Teorik Temelleri

Ulusal kimliğin doğası, tanımı kadar soyut ve karmaşıktır. Tek bir ögenin ürünü olmadığı için, Smith'inde (1991: 14) belirttiği gibi ulusal kimlik temelde çok boyutludur ve milliyetçi belli bir grup tarafından bile hiçbir zaman tek bir unsura indirgenemez. Bir topluluğa yapay yöntemlerle kolay ve hızlı bir şekilde nüfuz edemez. Her ne kadar milliyetçilik üzerine araştırmalar yapan bilim adamları ulusal kimliğin ne olduğu ve nasıl yaratıldığı hakkında genellemeler yapmaya çalışsalar da söylemleri ulusun oluşumunun yanı sıra 'ulus kavramını' nasıl algıladıklarına göre de değişmektedir. Aslında ulusal kimliğe yönelik yapılan yayınların birçoğu, öncelikle ulusun kendisini toplumsal ya da etnik terim olarak ele alıp hangi unsurların ulusal kimliği şekillendirdiğini analiz etmeye çalışmıştır.

Ulusa bakış açısına bağlı olarak ulusal kimliği meydana getiren unsurlar ve onun doğası farklı bir biçimde değerlendirilmiştir. Bu nedenle, ulusal kimlik birbiriyle ilişkili olan tarih, kültür, politika, ekonomi ile iç içe geçmiştir. Bu durum ulusal kimliğin tek boyutlu olmasına imkân tanımamıştır. Bununla birlikte, doğasındaki bu

karmaşıklık devam etse de ‘ulusal kimlik’ ile ilgili asıl önemli olan ‘Bu topluma ait olan kimdir?’ sorusu olmuştur. Başka bir deyişle, etnik milliyetçilik (exclusive)² veya sivil milliyetçilik (inclusive)³ temelinde geliştirilip geliştirilmediği tartışılmıştır. Ulusal kimlik tarihi, kültürü ve gelenekleri ile belirli bir ulusa ait olma duygusu ya da hissi olarak kabul edilmiştir (Guibernau, 2004a: 658).

Siyasi topluluk duygusu içeren ulusal kimlik, topluluğun bütün üyeleri için bazı ortak kurumların, hak ve görevlerle ilgili olarak tek yarasının olması gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca topluluk üyelerinin kendilerini tanımlayacakları, kendilerini ait hissedecekleri belli bir sosyal alanı, sınırları belirlenmiş bir bölgeyi de akla getirmektedir (Smith, 1991: 9).

Politika ve uluslararası ilişkilerde ve daha pek çok alanda kimlik ve ulusal kimlik ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu yapılan çalışmalarda kimlik tanımını net bir şekilde ifade etmek mümkün olmamıştır. Ancak ulusal kimliğin özelliklerinin, doğasının ve gelişiminin incelenebileceği bazı dikkat çekici çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan Anthony Smith, Ernest Gellner ve Benedict Anderson’ın eserleri ulusal kimliği siyasi, tarihi ve kültürel açılarından ele alan ilgili çalışmalardır.

Temel argümanı insanlık tarihinin tarımsal ve endüstriyel evreleri arasındaki ayrımı vurgulamak olan Ernest Gellner’in “Milletler ve Milliyetçilik (1983)” adlı eseri, incelenmeye değer bir eserdir. Gellner ilk başta milliyetçiliğin varlığını reddetmiştir. Fakat daha sonra sanayileşmenin başladığı aşamalarda milliyetçilik kavramının daha olgun ve homojen sanayi toplumlarında kaybolacağını savunmuştur. Gellner, tarım toplumunu eşzamanlı olarak yüksek kültürler ve düşük kültürler olmak üzere ikiye ayırmıştır. Gellner’e göre yüksek kültürler normalde herhangi bir devletten daha büyüktür ve düşük kültürler daha küçüktür. Tarımsal toplumda sadece güçlülerin eğitime erişimi vardır. Bu nedenle etnik bölünme bir sorun teşkil etmez. Bunun aksine endüstriyel toplumun, ihtiyaç duyduğu kültürel homojenleşme ortaya çıktığında gruplar arasında eşit olmayan şekilde güce ve eğitime erişim sağlayabilme durumu sorunlar yaratabilmektedir. Bir başka deyişle, eğer bazı gruplar hem iktidara hem de eğitime çok az erişime sahipse yöneticilerine karşı durarak kendilerine özgü bir milliyetçilik akımı oluştururlar (Gellner, 1983: 34).

² Exclusive, ötekileştiren anlamında kullanılır. Kolektivist-otoriter olan etnik milliyetçilik ile bağdaştırılır.

³ Inclusive, insanları vatandaşlık bağı ile bağlayan ve ayırtırmayan anlamına gelir. Liberal ve demokratik olan sivil milliyetçilik (vatandaşlığa dayalı milliyetçilik) ile ilişkilendirilir.

Ulusal kimliği dzenlemek, milliyetçilikle ilgilidir. Kohn (1965:9), milliyetçiliğin bireyin yüce sadakatinin ulus-devletten kaynaklandığı hissini veren bir ruh hali olduğunu iddia etmiştir. “Kolektif veya grup bilinci, tamamen farklı bir grup etrafında merkezlenebilir.” Ulusal kimlik, milletin özü olarak kabul edilmiştir. Smith (1991: 14), bütün milliyetçiler için ortak olan ve yaygın olarak kabul gören varsayımları beş maddede listelemiş ve bunların ulusal kimliği oluşturan temel özellikler olduğunu ileri sürmüştür. Bunlar; tarihi bir bölge, ortak efsaneler ile tarihi anılar, ortak bir halk kültürü, tüm üyeler için ortak yasal haklar ve son olarak üyeler için bölgesel hareketliliği olan ortak ekonomi maddesidir. Buna ek olarak Smith (1991: viii), “Ulusal kimlik, modern dünyada en çok ilgi uyandıran kimlik efsanesidir” demiştir. Ulusal kimlik; bir ulusun kendine özgü gelenekleri, kültürü, dili ve siyasetiyle bir bütün olarak birbirine bağlı olma duygusu ya da birbirine ait olma hissi olarak tanımlanmıştır (Guibernau, 2004b: 135). Aynı ulusal kimliği paylaşan insanlar, birlik ve beraberlik içinde hareket etme eğilimindedir. Özdeşleştirme teorisi⁴ bu ortak psikolojik bağın dinamiklerini açıklamaktadır. Bu bağı oluşturabilen, tetikleyen durumların, sosyal ve siyasi koşulların modelini ortaya koymaktadır (Bloom, 1990: 26). Ulusal kimlik, milli gurur hissi ve bir milletin ulusal özellikleri ile şekillenen milliyetçiliğin bir ifadesi olarak görülebilmektedir.

Batı tarihine baktığımızda milliyetçilik, geleneksel tarım toplumunun çöküşü ve sanayi toplumuna geçiş sürecinde insanların geleneksel kabilelerden, dinlerden ve kimliklerden sıyrılması aşamasında yeni bir uyanış olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, milliyetçilik hudutlarla belirlenmiş bir alanda egemenliği olan halkın ortak kültürü paylaştığı ve ulusal kimliklerini oluşturduğu bir aşama olarak görülmüştür.

Fakat burada sözü edilen milliyetçilik teorisi, sanayi devrimi ile modern milliyetçiliğin şekillendiği Batının ve birkaç ülkenin dâhil edilebildiği milliyetçilik teorisidir. Sonuç olarak, milliyetçilik ile ilgili çeşitli kavramların ortaya çıkmasıyla milliyetçiliğin farklı biçimlerde karşımıza çıkması kaçınılmaz olmuştur. Benedict Anderson’ın ilk olarak 1983 yılında basılan ve geniş kitlelerce okunan eseri ‘Hayali Cemaatler’ de, milletin kültürel bir yapı olduğu kabul edilmiştir. Ancak bu tarihi

⁴ Özdeşleştirme teorisi (Identification theory) dinamiktir. Bu teori, özdeşleşme durumunun bilinçsizce ortaya çıktığını ve bunun bütün bireylerde kaçınılmaz olduğunu belirtir. Bireyler yetişkinlik döneminden yaşlılık dönemine kadar psikolojik açıdan güvende olmak için belli kalıplar içinde kendilerini tanımlarlar. Bu kalıplar kişinin kendini ait hissettiği; aile, arkadaş, komşu ya da herhangi bir topluluk olabilir.

gelenekler üzerine inşa edilen anlamda değildir. Buradaki hayali cemaatler, basını takip eden ulus içinde ve çevresindeki dünyada aynı zihinsel haritayı paylaşan ve aynı tür okullara giden anlamındaki hayal edilen cemaatlerdir. Anderson'ın milletler ve milliyetçiliğin ortaya çıkması konusundaki açıklaması modern yapılar olduklarını daha açık bir şekilde ortaya koymuştur. Bu durumu çalışmasında şöyle belirtmiştir:

Antropolojik bir ruhla, ulusla ilgili aşağıdaki tanımı öneriyorum:

Millet; hayal edilen siyasi bir topluluktur ve hem tabiatı gereği sınırlı hem de egemen olarak hayal edilir. Hayal edilir çünkü en küçük ulusun üyeleri bile kendi üyelerinin çoğunu asla tanımayacak, onlarla tanışmayacak, hatta onlar hakkında bir şey işitmeyecektir, ama yine de her birinin zihninde hayali bir cemaat olarak yaşayacaktır... Milliyetçilik, ulusların kendi öz bilinçlerine uyanışı değildir: ulusların var olmadığı yerde ulusları icat eder (Anderson, 2006: 5-6).

Anderson'ın yukarıda vurguladığı gibi millet, ortak bir kültürün üyelerinin psikolojik bağlarla bağlandığı 'hayal edilen bir topluluk' tur. Devlet ise, üyelerine baskı ile istediğini yaptırmanın kanuna uygun olduğunu iddia eden siyasi bir kurumdur (Gellner, 1983: 4). Ulus, devlet için birlik ve beraberliği sağlar. Devleti oluşturmak için ise siyasi irade, ulusun homojen kültürüyle gelişir. Buna karşılık devlet, bir ulusun politik sınırını belirler. Gellner'in (1983: 125) belirttiği gibi, Milliyetçilik, "homojen kültürel birimlerin temeli olan siyasal yaşamın, yönetenler ve yönetilenlerin mecburi kültürel birliğinin prensibidir." Dolayısıyla, milliyetçilik yalnızca devlete sadakat göstermek anlamına gelmez. Hem siyasi hem de kültürel unsurları içermektedir. Kültür, milliyetçiliğin belirgin ve önemli bir ögesi olarak görülmüştür.

Gellner'in (1983: 58) görüşüne göre milliyetçilik kalıcı olan, savunan ve yeniden doğrulayan, alt kültürden ödünç alınan son derece içselleştirilmiş eğitime dayanan yüksek bir kültürdür. Gellner (1983:39-40), yüksek kültürlerin daha iyi sosyal uyum için tarım çağından sanayi çağına geçişin bir sonucu olarak oluşturulduğunu açıklamıştır. Yani Gellner'e göre milliyetçilik eğitim ve sanayileşme ile beraber ortaya çıkan yüksek kültürün sonucudur. Kore'de de eğitim ile ilgili yapılan reformlar sonrasında yüksek kültür kendini göstermiş olsa da ilk milliyetçilik duygularının oluşum süreci biraz daha farklı şartlar altında gerçekleşmiştir. Japon sömürge döneminde Japonların baskısı altında kendi dilini ve kültürünü kaybetme

korkusu ile milliyetçilik duyguları ortaya çıkmıştır. Kore’de milliyetçiliğin oluşumuna ilerleyen bölümlerde detaylı olarak yer verilmiştir.

Anderson (2006: 45-56) milliyetçiliğin ortaya çıkışını ‘kapitalist yayıncılık’ ile ilişkilendirmiştir. Sanayi Devrimi döneminde, kapitalizm baskı teknolojisi ve dil çeşitliliği arasındaki etkileşimin sonucu olarak farklı kültürlerin ortaya çıktığını ve bu farklı kültürlerin ortak baskı dili ile birbirine bağlandığını iddia etmiştir. Öte yandan ilkçiler⁵, ulusların doğal ve tarihi olduklarını savunmuştur. Barth (1969: 10-11) “büyük ölçüde biyolojik olarak kendi kendine varlığını sürdürebilen” etnik grupları kültür taşıyıcısı olarak görmüştür. Etnik kültür ortak soydan gelen esas topluluk üyelerinin arasında paylaşılan tarihi anıları, efsaneleri, sembolleri ve gelenekleri içermektedir (Smith, 1991: 38). Sivil milliyetçilik bir dizi siyasi uygulama ve değerler üzerine kurulurken etnik milliyetçilik ortak gelenekler ve ortak soylar üzerine kurulmuştur. Bir başka deyişle, sivil milliyetçilik belirli bir bölgede ortak vatandaşlığa ve o bölgeyi yöneten kurumlara olan ortak bağlılığa dayanmaktadır. Burada vurgulanmak istenen bağlılık konusu tek dil, din veya kültüre bağlı olma durumu veya etnik saflık değildir. Vatandaşlar bayrağa yani devletin sembollerine bağlılık göstermektedir. Araştırmacılardan biri “Bir toplumu bir arada tutan ortak köken değildir, hukuktur.” ifadesini kullanmıştır. Buna Amerika ve Kanada örnek gösterilebilir. Bu devletlerin özellikleri çok etnik yapılı olmalarıdır (Mcpherson, 1998: 103) .

Milliyetçilik kuramları ile ilgili bilimsel araştırmalar yapan araştırmacılara bakıldığında Hans Kohn’dan Donald Horowitz’e kadar birçoğunun etnik milliyetçilik hakkındaki görüşü tehlikeli, bölücü ve yıkıcı olduğu şeklinde olmuştur (Shin, Freda ve Yi, 1999: 465) . Bu durum özellikle de çok uluslu devletler için geçerlidir. Milliyetçiliğin tanımında geçen belli bir dil, din ve kültüre ait olma durumu çok uluslu devletlerde olumsuz etki yaratmıştır. Batı’da ortaya çıkan milliyetçilik olgusu, etnik kutuplaşmalara sebep olmuştur. Bu yüzden çok uluslu devletler parçalanmaya başlamıştır (Korkmaz, 2017: 80).

⁵ İlkçiler, etnik kimliğin doğuştan geldiğine inanır. İlkçilere göre etnik kimlik değişmez ve kalıcıdır. Her birey kültürel olarak tanımlanmış bir etnik grupta doğar. Bireyler kendilerini belli bir gruba ait hissederler. Bu etnik gruplar, biyolojik ve bölgesel özelliklerin yanı sıra, maddi kültür ile de sınıflandırılır. Etnik gruplar arasındaki temel farklılıklar, bu gruplar arasında çatışmaya yol açar (Adlparvar & Tadros, 2016: 124) .

1.2 Kore Yarımadasında Milliyetçiliğin Oluşumu

Kore yarımadasındaki hükümetler uzun bir süre ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliği birlik duygusunu artırarak dış tehditlere karşı koymak için kullanmıştır. Daha sonra Kore devleti ikiye bölünürken Kuzey Kore'deki milliyetçilik ve Güney Kore'deki milliyetçilik farklı biçimlerde gelişmiştir. Juche ideolojisinin (kendi kendine yetebilme) ortaya çıkışıyla bazıları Kuzey Kore'deki milliyetçiliğin Kore ırkından ziyade rejime yöneldiğini iddia etmiştir.

Juche ideolojisi, ilk olarak Kuzey Kore lideri Kim İl Sung tarafından dile getirilmiştir. Kuzey Kore'de resmileşen bu siyasi düşünce tarzı devrim niteliğinde etki yaratmıştır. Kuzey Kore lideri bu ideolojinin kendisine ait olmadığını, sadece bu ideolojiyi siyasi olarak benimsediğini ve bu ideolojiye siyasi anlamlar kattığını kabul etmiştir. Kim İl Sung'un siyasi ideolojisine göre her birey kendi vatanındaki yapılanmanın ustası olarak kabul edilmiştir. Her birey başkalarına bağımlı olmadan kendi gücünü ve kendi beynini kullanarak kendine güvenerek problemlerini çözmeli ve devrimci ruhunu göstermelidir. Kim İl Sung siyasi bağımsızlık, ekonomik bağımsızlık ve askeri bağımsızlık olmak üzere üç özel Juche uygulaması tasarlamıştır (Lee, 2003: 105).

Kore yarımadasındaki milliyetçilik, büyük ölçüde Korelilerin tek bir soy ile birbirine bağlanmış bir etnik grup oldukları efsanesine dayanmaktadır. Bu durumda, Kore kimliğinin etnik ve ırk olmak üzere iki ayrı ve belirgin kimlikten oluştuğu kabul edilmiştir. Ortak kültürel miras, ortak bir dil ve tarih çerçevesinde etnik bir grup şekillenirken ortak genetik özellikler temelinde de ırksal bir grup şekillenmiştir. Ancak Koreliler kültürel ve ırksal olan bu iki grubu birlikte ele alarak 'minjok' denilen tek bir terim kullanmışlardır (Shin, 2006).

İrksal özelliklere dayalı etnik milliyetçilik ne eski Kore toplumundan ne de premodern dönemden gelmiştir. Milliyetçilik, Japon sömürge güçlerini ve yabancı hâkimiyetini dışarı atmak amacıyla 20. yüzyılın başlarında şekillenmiş ve modern bir olgu olarak ortaya çıkmıştır. Kore etnik milliyetçiliğinin bir ideoloji olarak ortaya çıkışı Kore'nin Japon sömürge güçleriyle karşı karşıya kalmasıyla gerçekleşmiştir. 1910'da Kore topraklarının ilhak edilmesinden sonra, Japonlar Korelilere onları kendi imparatorluklarına dahil etmek için kültürel asimilasyon politikası uygulamıştır. Japonların uygulamış olduğu asimilasyon politikası çerçevesinde

Koreliler Japon dilini ve Japonca isimleri kullanmak zorunda kalmıştır. Kore etnik kökenini yok etmek için uygulanan bu asimilasyon politikası, Korelilerin milli duygularını harekete geçirerek Kore kimliğinin inşasına yol açmıştır.

Dönemin öncü milliyetçisi Sin Ch'aeho 'Dangun Efsanesi'ni ve yukarıda bahsi geçen 'Minjok' terimini yaygınlaştırmıştır. Koreliler, hükümetten ve Konfüçyüs tarihçiliğinden ayrı etnik bir kimliğe odaklanarak Çin Konfüçyüs öğretilerine dayanan kimliklerinden uzaklaşmak istemişlerdir. 'Minjok' terimini yirminci yüzyılın başlarında kullanmaya başlamışlardır fakat bu terim 1905-1910 yılları arasında popüler olmaya başlamıştır. Minjok terimini, kendi tarihi efsaneleri olan ve M.Ö. 2333 tarihine dayanan Dangun efsanesi ile Sin Ch'aeho önderliğinde popüler hale getirmişlerdir (Robinson, 2007: 27).

Dangun efsanesi, Korelilerin tek soydan geldiklerine ve üniter bir etnik millet olduklarına inanmalarını sağlayarak etnik milliyetçiliğe teşvik etmede temel oluşturmuştur. Efsaneye göre Kore'nin kurucusu Dangun, 1000 sene boyunca bilgece imparatorluğu yönetmiştir. Dangun Çin'in ilk imparatorunun 50. Yılında M.Ö. 2333'de doğmuştur. Dangun'un babası gök tanrısı Hwanin'in oğlu Hwanung'dur.

Hwanung babası ile birlikte göklerde yaşarken bir gün babasına dünyada yaşamak istediğini söyler. Babası da yanına 3000 kişi vererek Hwanung'u yeryüzünde Tebek dağına yerleştirir. Hwanung dünyada yaşarken yanına bir kaplan ve bir ayı gelir. Bunlar insan olmak istediklerini söylerler. Hwanung kaplan ve ayıya 20 diş sarımsak ve bir tutam pelin otu vererek 100 gün boyunca bunları yemelerini ve güneşe çıkmadan durmalarını söyler. Kaplan kurala uyamaz ve 20 gün içinde pes eder. Ayı dayanır ve sonunda çok güzel bir kadına dönüşür. Hwanung ile evlenir ve Dangun adında bir çocukları olur (aktaran Seth, 2011: 25-26) . Dangun, Kore tarihinde birlik ve beraberliği sağlayan, saflık imajı veren bir sembol olmuştur.

Dangun'un soyundan geldiğini iddia eden Koreliler tek bir soydan geldiklerine inandıkları için ırk, etnik köken ve ulus anlamında önemli bir örtüşme vardır. Yani etnik köken genel olarak dil ve tarihe dayalı kültürel bir olgudur. Irk ise genetik özelliklerle tanımlanır. Fakat Koreliler bu iki kavram arasında ayırım yapmamıştır. Irk kavramı, etnik kimliği güçlendiren bir rol oynamıştır. Bu da Korelileri genel olarak algılanan 'etnik grup' yapısından ayırmıştır (Shin, Freda ve Yi, 1999: 469-470).

Yani Dangun Efsanesi Kore’de homojen bir etnik milliyetçiliğin gelişmesinde büyük rol oynamıştır (Kim, 2014: 214). Ancak Joson Hanedanlığı sırasındaki Dangun söylemleri de entelektüellerin bakış açısına göre değişiklik göstermiştir. Joson’un başında olan üst düzey bürokratlardan Ha Ryun, Dangun’u güvenilir bir kitap ya da kanıt olmadığından ortak bir ata olarak tanımamıştır (Kim, 2014: 216). Yani Dangun Efsanesi’nin güvenilirliği Joson döneminin başlarında tartışılmıştır ancak ilerleyen dönemlerde Dangun efsanesi, Japonya’nın Kore’ye girmesiyle milli birlik ve beraberlik duygularını uyandırmak için bir araç olarak kullanılmıştır. Bunda dönemin öncü milliyetçilerinden Sin Ch’aeo’nun ‘Korea Daily News’ gazetesinde baş editör olmasının etkisi büyük olmuştur. Yazılarında sürekli Dangun’u dile getirerek milli beraberliği sağlamaya çalışmıştır.

Kore’de 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında milliyetçilik akımının henüz başladığı dönemde Pan-Asyacılık akımı da öne çıkmıştır. Genel bir terim olan Pan-Asyacılık, Batı’nın etkilerine karşı direnme amacı güden geniş bir fikir yelpazesini ifade etmektedir. Pan-Asyacılık akımının çıkış ve gelişme noktası Japonya’dır. Pan-Asyacılık ‘sarı ırk’ denilen Doğu Asya bölgesindeki ülkelerin birleşmesini savunan bir düşünce akımıdır. Pan-Asyacılık fikrinin amacı, Doğu Asya ülkelerinin birleşerek Amerika’ya ve Avrupa’ya karşı cephe oluşturmasıdır. Yani beyaz emperyalist Batı’ya karşı direnebilmek için sarı ırkın oluşturduğu bir akımdır. Fakat Milliyetçilik akımı, Pan-Asyacılık akımının ötesine geçmiştir. Milliyetçiler, 1905 senesinde Japonların tehdidini görmüşlerdir. 1910 yılında Kore’nin, Japonya’nın sömürgesi olmasıyla Japonya’nın asıl amacının Doğu Asya ülkeleriyle birleşmek olmadığı, tam tersi Doğu Asya ülkelerine hükmetmek olduğu anlaşılmıştır (aktaran Risse, 2001: 91).

Kore’de milliyetçiliğin ilk ortaya çıkışı Batı’daki durumdan farklı olmuştur. Milliyetçilik, Kore’nin Japonya’nın sömürgesi olmasıyla beraber dışarıya karşı bir savunma mekanizması olarak ortaya çıkmıştır. Japon baskısından kurtulma arzusuyla ortaya çıkan milliyetçilik akımına dini liderler öncülük etmiştir. Örneğin 1 Mart Bağımsızlık Hareketi’ni de 33 dini lider başlatmıştır. Zaten dönemin şartlarına bakıldığında Kore’nin durumunun Batı ülkelerinden farklı olduğu açıkça görülmüştür. Yani Kore’de milliyetçiliğin temelini oluşturabilecek ne modernleşme ne sanayileşme ne de demokratikleşme durumu mevcut olmamıştır.

Kore kendi içinde çeşitli dinleri barındırsa da ortaya çıkan milliyetçi akımlar karşısında azınlıklar veya farklı diller bulunmaması etnik milliyetçiliğin şekillenmesini daha da kolaylaştırmıştır (Atay ve Karsan, 2012: 32). Batı milliyetçiliği daha liberal ve demokratik iken Kore milliyetçiliği dışarıya tamamen kapalı ve otoriterdir. Batı milliyetçiliğinde endüstrileşme mevcutken Kore milliyetçiliğinde böyle bir durum söz konusu olmamıştır. Çünkü Kore 1960'lı yıllarda endüstrileşme sürecine girmiştir. Batı milliyetçiliği dendiği zaman pek çok araştırmacı bunu vatandaşlığa dayalı milliyetçilik (civic nationalism) olarak tanımlamıştır. Kore milliyetçiliği ise etnik milliyetçiliğin ötekileştirilmesi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Japon sömürgeciliğinin başladığı dönemlerde, Kore'de 'kültürel hareket' adı altında faaliyetler yürütülmüştür. Bu faaliyetler Kore toplumunu tam ulus olma yolunda hazırlamak için içeriden yürütülen eğitim, sosyal reform ve ulusal kültürel faaliyetlerdir (Robinson, 2007: 61). 1920'lerde kültürel faaliyetlerle başlayan milliyetçilik akımı Shin (2006)'in gözlemine göre, 1930'lu yıllarda Japon sömürge gücüne karşı durabilmek için katı bir ötekileştirme ile ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliğe geçiş yapılmıştır. Bu değişim dönemin milliyetçi yazarı olan Yi Kwang Su'nun yaptığı yayımlara yansımıştır. Yi Kwang Su, 1922'de 'yeniden ulusal yapılanma teorisi' yayını ile geleneksel Kore kültürünü 'geri' olarak eleştirmiştir. Kore kimliğini yeniden inşa etmek için Batı'nın liberal değerlerinin benimsenmesi gerektiğini savunmuştur (Shin, 2006: Part 2). Ancak 1930'lardaki 'Kore Ulusunun Teorisi', 'Kore Ulusal Hareketi için gerekli olan üç temel görev', 'Eski Korelilerin temel ahlakı' gibi yayınları ile Yi, Kore geleneğinde önemli yer tutan 'onur' kavramını, kolektivizmin önemini, Kore ulusunun soyu, karakteri ve kültürüyle değişmez olduğunu iddia etmiştir (Shin, 2006: Part 2).

1930'larda kendini gösteren ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçilik o kadar etkili olmuştur ki Kore Savaşı'ndan sonra bile Kuzey ve Güney olarak ikiye bölünen Kore'de hükümetler rejimlerini meşrulaştırmak ve dış güçlerin egemenliğine karşı koymak için etnik milliyetçiliği siyasi propagandalarında kullanmaya devam etmişlerdir.

Koreliler kendi ırklarını en temiz ırk olarak gördüğü için Kuzey Kore'de diğer bütün ırklar değersiz, aşağı derecede olarak algılanmıştır. Bu şekilde 'en temiz ırk'

propagandası hem rejimin ilkesi olarak benimsenmiş hem de Koreli olmayanların yani dış güçlerin hâkimiyetini önlemiştir.

Güney Kore’de ilk başkan olan Syngman Rhee otoriter yönetimini meşrulaştırmak ve Korelilerin övündükleri ırksal saflıklarına ve minjok kavramına vurgu yaparak onları birleştirip Komünizme karşı koymak için ‘İlminizm’ (tek insan) ideolojisini önermiştir (Seo, 2008). Benzer şekilde Rhee’nin yerine geçen Başkan Park Chung Hee iktisadi kalkınma politikasını ve iktidarı ele geçirip meşrulaştırmak için tüm Korelilerin aynı kaderi paylaşan ‘aile üyeleri’ olduğunu ve ulus için her fedakârlığın yapılması gerektiğini belirterek ‘Ulus, Devrim ve Ben’ adlı yayını öne sürmüştür.

Park Chung Hee bu kitapta modernleşmeye duyulan ihtiyaçtan bahsetmiştir. Çünkü o zamanlar Kore, yoksul ve tarımla uğraşan bir ülke olarak görülmüştür ve Park Chung Hee bu durumun değişmesi gerektiğini düşünmüştür. Park Chung Hee kitabında ekonominin yeniden inşasının ve sanayileşmenin önemini vurgulamıştır. Ekonomik açıdan bağımsız olmanın gerekliliğinden, Amerika ve Kore ilişkilerinden, Kore’nin dışarıya daha fazla açılması ve bütün bunlar için halkın büyük fedakârlıklar yapması gerektiğinden bahsetmiştir.

Japon sömürge döneminde yeşermeye başlayan milliyetçilik kavramı yine Japon egemenliğinde olgunlaşmıştır. Kore yarımadasında hem Kuzey Kore’de hem de Güney Kore’de milliyetçilik Korelileri bir araya getirme ve devletin çıkarları için dış güçlerin egemenliğini önlemede önemli rol oynamıştır. Bu durumda etnik milliyetçiliğin ırksal olarak ötekileştirilmesi Kore’de yıkıcı değil de yapıcı bir etki yaratmıştır.

1.3 Güney Kore’de Dine Genel Bakış

Çizelge 1.1, 10 yıllık arayla dinlerin ayrı ayrı dağılım oranlarını göstermektedir. Çizelgeye bakıldığında 1995 senesinde nüfusun %50,4’ü herhangi bir dine mensupken 2015 senesine gelindiğinde bu oran %43,9’a düşmüştür. 1995 senesinde nüfusun %23,2’si Budizm dinine mensupken bu oran 20 sene sonrasında %15,5’e düşmüştür. Protestanlık ise %19,4’den %19,7’ye yükselmiştir. Katoliklerde ise 2005 senesinde %4,2 oranında artış yaşanırken, 2015 senesinde %7,9’a düşmüştür. Fakat göze çarpan başka bir nokta da Budizm’in birinci sıradayken 20 yıl içinde ikinci sıraya düşmesi olmuştur. İstatistiklerdeki 1995- 2015 yılındaki oranlarda dine

mensup olanlar ve olmayanlar arasındaki farka bakıldığında sürekli gelişip büyüyen Kore'nin dini inancında düşüş yaşandığı görülmüştür.

Hristiyanlık başkent Seul'de çoğunluğu oluştururken Budizm ise Güney'de çoğunluğu oluşturmuştur. Hristiyanlığa inananların çoğunluğu Protestanlık mezhebine dâhilken bir kısmı da Katolik mezhebine dâhildir. Kore'deki ekonomik kalkınmanın temelini oluşturan Protestan misyonerlerin en fazla Seul'de aktif olması sebebiyle Seul'de Protestanlık mezhebine mensup olanların oranı diğer bölgelere göre daha yüksek olmuştur.

Kore'nin ahlaki, kültürel ve siyasi yapısını etkileyen dinler incelendiğinde bunlar; Hristiyanlık, Budizm, Cheondogyo (Donghak), Konfüçyüsçülük ve Şamanizm dinleridir. Kore'nin milliyetçiliği ilk olarak Japon sömürge döneminde Şamanizm efsanesi olan Dangun efsanesinden doğmuştur.

Çizelge 1.1: 2015 Nüfus sayımına göre Güney Kore'de din dağılım oranları (%).

Gruplandırma	1995	2005	2015
Dine dâhil olanlar	50,4	52,9	43,9
Budizm	23,2	22,8	15,5
Protestanlık	19,4	18,2	19,7
Katoliklik	6,6	10,8	7,9
Konfüçyüsçülük	0,5	0,2	0,2
Cheondogyo	0,1	0,1	0,1
Diğer	0,5	0,4	0,3
Dine dâhil olmayanlar	49,6	47,1	56,1

Hristiyanlık, Donghak inancı ve Budizm de Kore'nin milliyetçi karakterinin olgunlaşmasına büyük bir katkı sağlamıştır. 1 Mart 1919'da farklı dinlere mensup milliyetçi liderlerin birleşmesiyle Japon sömürgeciliğine karşı durulmuştur. Bu bağımsızlık hareketine en büyük katkıyı Protestanlar ve Donghak inancına mensup olan liderler sağlamıştır.

Barışçı bir şekilde başlayan 1 Mart Bağımsızlık Hareketinde başrolde olan 33 liderden 16'sı Evanjelic kilisesine bağlıdır. Evanjelicler bağımsızlık hareketi

süresince Korelilerin organize olmasını sağlayarak kendilerine bağlı diğer bölgelerdeki kiliselerle birlikte hareket etmiş ve bu bağımsızlık hareketinin yayılmasında kilit rol oynamışlardır (Lee, 2009).

Kore'nin dini yapısı sürekli olarak değişiklik göstermiştir. Japon sömürge dönemi temel alınarak dini yapıya bakıldığında sömürge döneminin öncesinde Konfüçyüsçülüğün uzun süre hâkimiyeti görülmüştür. Ancak Kore, Japon baskısından kurtulduktan sonra Konfüçyüsçülük zayıflayarak yerini Budizm'e ve Hristiyanlığa bırakmıştır.

1.3.1 Konfüçyüsçülük

Güney Kore'de Konfüçyüsçülük kavramına iki açıdan bakılabilir. Birisi Geleneksel Konfüçyüsçülük ve diğeri de 1392-1910 yılları arasında 500 yıl hüküm süren Neo-Konfüçyüsçülük'tür.

Konfüçyüsçülük, Antik Çin'in Konfüçyüs'ünden (551-479 M.Ö.) ortaya çıkan, esas olarak öğretilere ve kavramlara dayanan etik ve felsefi bir sistemdir. Konfüçyüs bizzat kendisi bir yaratıcı olmadığını sadece eski kralların bilgeliklerini aktardığını iddia etmesine rağmen iki bin yıldan uzun bir süredir Doğu Asya'nın hâkim düşünce sisteminin babası olarak bilinir (Ryu, 2008: 27).

Konfüçyüs kusursuz bir topluluk oluşturmayı amaçlamıştır. Bunun için de her zaman eğitimin önemini vurgulamıştır. Öğrencilerini pek çok alanda öğrenmeye teşvik etmiştir. Konfüçyüs hayatını şu sözlerle özetlemiştir:

“15 yaşında kendimi öğrenmeye verdim. 30 yaşında irademe sahip olabildim. 40 yaşında şüphelerden uzaklaştım. 50 yaşında Gök'ün emrini öğrendim. 60 yaşında sezgi yoluyla her şeyi kavradım. 70 yaşında doğru olan şeylere zarar vermeden kalbimin isteklerini yerine getirebildim” (Güç, 2001: 45).

Ayrıca Konfüçyüs kanonu olarak bilinen dört kitap ve beş klasik içinde de iki metinde eğitim konusu öne çıkmıştır. Bunlar 'Seçmeler (Lunyu)' ve 'Öğrenme kaydı (Xueji)'dir. Lunyu metni dört kitaptan biridir. Konfüçyüs'ün ve öğrencilerinin söz ve davranışlarının bir koleksiyonudur. Xueji ise klasiklerden bir tanesidir ve resmi görevler için sınavlara hazırlanan öğrencilere hitaben yazılmıştır. Ancak kitapta bahsi geçen eğitim ilkeleri bütün öğrenciler için geçerli olmuş ve Konfüçyüs

eğitiminin özünü yansıtmıştır (Tan, 2017: 1). Xueji klasiğinin giriş bölümünde Konfüçyüsçülük inancında eğitimin öneminden bahsedilmiştir:

“Eğer bir yönetici halkını ve geleneklerini mükemmel hale getirmek istiyorsa, bunu ancak eğitim yoluyla başarabilir.”

Konfüçyüs’ün kusursuz toplum vizyonu, politikaya olduğu kadar eğitime de önem vermesine neden olmuştur. Her bireyin kendini yetiştirerek bilgeleşip topluma katkı sağlayabileceğine inanmıştır. Bu düşünce ile sınıf farkı gözetmeksizin herkese eşit eğitim fırsatı verilmesi gerektiğini savunmuştur (Li ve Hayhoe, 2012: 1).

Konfüçyüsçülük, Korelilerin sosyal ahlakını belirleyen bir dindir. Koreliler belli bir inanç sistemine dâhil olsun ya da olmasın sosyal yaşamlarında mutlaka Konfüçyüs öğretilerini takip ederler. Hatta toplumsal yaşamda Konfüçyüsçülük öğretilerine o kadar çok alışmışlardır ki bunu uyguladıklarının farkında bile değildirler (Lee, 2006: 27). Çok çalışkan olmaları, aile içinde anne ve babalarına bağlılıkları, şirkete bağlılıkları buna örnek olarak gösterilebilir.

Budizm Kore’ye ilk geldiğinde beraberinde Konfüçyüsçülük ve Taoizm de gelmiştir. Konfüçyüsçülük diğer dinler gibi manevi olarak anlamlandırılmamıştır. Daha çok devlet yönetiminde bir model olarak kullanılmıştır. Yani toplumun düzenini sağlamak için bir rehber olmuştur (Baker, 2008: 42).

Konfüçyüsçülük öğretilerinin sosyal etkileri herhangi bir din kadar güçlüdür. Buna rağmen Konfüçyüsçülük, bir dinden ziyade daha çok siyasi ideoloji ile ortak bir özelliğe sahiptir. Kore’nin mevcut siyasi algısı üzerindeki en önemli geleneksel etki araştırıldığında Konfüçyüsçülük, istisnai bir konumda yer alır (Helgesen, 1998:105).

Konfüçyüsçülüğün ana ahlaki değerleri baba-oğul, kral-hizmetçi, karı-koca, yaşlı-genç ve arkadaşlar arasındaki ilişki olarak sınıflandırılmıştır. Bu Konfüçyüs değerleri bir Korelinin aile hayatındaki, iş yerindeki ve sosyal yaşamındaki davranışlarını her açıdan etkiler. İş yerinde geleneksel değerler, astın üste ya da şirketine bağlılığına ve üstün astına karşı cömertliğine ve patriarkal yaklaşım sergilemesine etki eder. Ayrıca Konfüçyüs değerleri üstün yol gösterici ve astın itaatkâr olmasına, arkadaşlar arasındaki güven ilişkisine, akran ilişkilerine, resmi olmayan insan ilişkilerine yansır. Merkezi otorite, dikey hiyerarşik düzen, çalışanlar arasındaki uyum, gayretli ve sıkı çalışma geleneksel Konfüçyüs değerleri ile yakından ilişkilidir (Lee, 1998: 28).

Toplum düzenini sağlayan Konfüçyüsçülük öğretileri, Hofstede'nin⁶ oluşturduğu 6 kültür boyutundan kolektivist toplulukların özelliklerini yansıtmaktadır. Kolektivist toplumlarda aile ön plandadır ve kişi kimliğini içinde bulunduğu topluluğun bir parçası olarak inşa eder. Hiyerarşik bir düzen içinde herkes birbirine bağımlıdır. Bu da Kore'yi kolektivist bir toplum yapmaktadır. Bireyci toplumlarda sıkça kullanılan ben kelimesinden ziyade, kolektivist toplumlarda biz kelimesi kullanılmaktadır. Bu durum özellikle Kore'de çok yaygındır ve her zaman ben değil de biz şeklinde hareket edilerek ortak kararlar alınmaktadır (Gökçe, 2017: 182). Bu durum kendilerini ifade ederken de geçerlidir. Örneğin 'benim ülkem', 'benim evim' şeklinde bir ifade kullanmak yerine 'bizim ülkemiz' 'bizim evimiz' şeklinde bir ifade kullanırlar.

1.3.1.1 Neo-Konfüçyüsçülük

Neo-Konfüçyüsçülük yalnızca metafizik bir felsefe değil aynı zamanda doğanın, insanın ve toplumun tüm yönlerini tutarlı bir biçimde açıklamaya çalışan bir sistemdir. Modern çağda kapitalizmin tüm alanlara egemen olması gibi Neo-Konfüçyüsçülük sistemi de ortaçağ Kore'sine egemen olmuştur (Koh, 2003: 61). Helgesen (1998:107) kitabında Konfüçyüsçülüğün devrimcisi olan Çinli filozof Zhu Xi'den bahsetmiştir. Zhu Xi'nin amacı, devleti yeniden bir araya getirip kurmak için güçlü bir merkezîyetçi ideoloji oluşturmaktır. Bunun için de kendisine rakip olan düşünür okullarının yerini almak amacıyla hem Taoist evren konseptini hem de Budizm'in metafizik kısımlarını Neo-Konfüçyüsçülüğe dâhil etmiştir. Neo-Konfüçyüsçülük, devlet ideolojisi oluştururken 3 maddeye odaklanmıştır. Bu maddeler: merkezi otoritenin oluşumu, birleşik ulus ve entegre toplumdur. Bu üç madde birbiriyle ilişkilidir. Hedefin gerçekleştirilmesi için ana araç olarak eğitim kullanılmıştır.

Neo-Konfüçyüsçülük, ilk olarak Koryo Krallığı (918-1392) döneminin sonlarına doğru Kore'ye tanıtılmıştır. Joson Kralları (1392-1910), Neo-Konfüçyüsçülüğü kendi ulusal ideolojileri olarak benimsemişlerdir.

⁶ Hofstede farklı kültürleri 6 boyutta karşılaştıran Hollandalı bir antropologtur. Bu 6 boyut; güç aralığı, bireysellik karşı kolektivizm, belirsizlikten kaçınma, maskülenliğe karşı feminenlik, uzun dönemli yönelim ve serbestliğe karşı sınırlanmadır (Karaağaç, 2017).

Neo-Konfüçyüsçülük inancında ahlaki değerler çok önemlidir. Değişen dünya düzeninde herkes sorumluluğunu bilerek yaşamalıdır. İbadet ve sorumluluklar dengede tutulmalıdır. Mesela ibadet için aylarca bir yere çekilmek Neo-Konfüçyüsçülüğün ahlaki değerlerine ters düşmektedir. Buna yağmur yağması için günlerce tarlayı terk edip yağmur duasına çıkmak örnek olarak verilebilir. İbadet sorumluluktan kaçmak için bir neden olmamalıdır. Bu sebeple Neo-Konfüçyüsçü Joson yönetimi, hem Budist keşişleri hem de şamanları kontrolü altına almaya çalışmıştır (Baker, 2008: 47-53).

Joson Krallığı Japon sömürgesi olduktan sonra Neo-Konfüçyüsçülük inancı da egemenliğini kaybetmiştir. Fakat bu durum Konfüçyüsçülüğün artık önemli bir rol oynamadığı anlamına gelmemektedir (Baker, 2008: 53). Örneğin günümüzde hala cesa ayinleri yapılmaktadır. Cesa ayini, Konfüçyüsçülük inancında atalara yapılan ve saygıyı simgeleyen dini anma törenidir. Koreliler önemli bayramlarda ataların ruhlarına ikram amaçlı yemek masası donatırlar. Günümüzde din ayrımı yapılmaksızın cesa törenleri düzenlenmektedir. Cesa töreni, dini ayinden ziyade zaman içinde bir geleneğe dönüşmüştür. Bu atalara saygı töreninde sadece mekânlar değişiklik gösterebilir. Mesela Budist olan bir Koreli, Cesa törenini tapınakta yapabilir. Yani mekân kişinin inancına göre değişmektedir. Kore, din açısından çoğul bir yapıya sahip olmasına rağmen Konfüçyüsçülüğün kültürel alanda önemli birleştirici bir rol oynadığı görülmektedir.

1.3.2 Budizm

Budizm, Kore'ye ilk MS 4. yüzyılda Çin'den gelmiştir. Konfüçyüsçülük ile karşılaştırıldığında Budizm, politik ideoloji olarak değil de daha çok dini bir inanç sistemi olarak güçlü etki bırakmıştır (Helgesen, 1998:104).

Budizm bir merhamet dini olarak sadece insanlara değil hayvanlara ve bitkilere de derin bir sevgi duyulmasını öğretir. Konfüçyüsçülük katı olması ve normlara saygı duyması sebebiyle babaya benzetilmiş ve daha çok bir ahlaki değer olarak algılanmıştır. Budizm ne zaman olursa olsun koşarak yetişecek anneye benzetilmiş ve bir din olarak algılanmıştır (Lee, 2006: 32).

Budizm'in temel ilkelerine 'Üç Adanmışlık Cevheri' denir. Bunlar sırasıyla Buddha, Dharma ve Sangha'dır. Yani kendini Buddha'ya adamak, Dharma'ya adamak ve

kendini keşiflere adamaktır. Kendini Buddha'ya adamak demek Buddha gibi olabilmek demektir. Çünkü Buddha, aydın ve âlim olandır.

Dharma ise üç evrensel gerçek, dört asil gerçek ve sekiz doğruluk ilkesinden oluşur. Üç evrensel gerçek: Etrafımızdaki hiçbir şey kalıcı değildir ve değişir. Kalıcı olmayan şeyler acıya sebep olur ve hayatı kusurlu hale getirir. Benlik, kişisel ve değişmez değildir. Dört asil gerçek: Acı gerçektir ve tüm hayatımızda yer alır. Acının kaynağı arzular ve bağlılıktır. Arzuların ve bağlılığın üstesinden gelinmelidir. Bunun üstesinden gelmek için de sekiz ilkeyi takip etmek gerekir (Yu, 2000: 223-227).

Dharma'nın sekiz ilkesi ise: doğru bakış açısı, doğru irade, doğru söz, doğru davranış, doğru yaşam biçimi, doğru çaba, doğru düşünce ve doğru tefekkürdür. Bu ilkeler doğrultusunda hareket edilirse Nirvana⁷'ya ulaşılır (Kim, 1993: 9).

Sangha, topluluk ve cemiyet anlamına gelir. Buddha'nın ilkelerini takip ederek aydınlığa ulaşmak için gidilen yolda buna uygun olan keşiflerin ve Budist rahibelerin bulunduğu cemiyetler kurulmuştur. Buddha, Sangha topluluklarına katılmayı şart koşturmuştur. Bu topluluklar beraberce Buddha'nın öğretilerini uygulayarak ve ibadet ederek Nirvana'ya ulaşmayı amaçlar (Yu, 2000: 228).

Budizm ilk olarak Çin üzerinden Kore'ye tanıtılmıştır ve Kore'ye özgü haliyle popüler olmuştur. Mucizevi din olarak kitleler arasında yayılmıştır. Daha sonra Kore Budizmi, ulusal savunma ve ulusal inanç olarak özelleştirilmiştir. Budizm dördüncü yüzyılın sonunda üç krallık⁸ döneminde Kore'de yer edinmiştir. Sundo adlı Budist bir rahip Budist kutsal yazılarını ve Buddha resimlerini Goguryo Krallığına getirmiştir. Başka bir Hintli Budist ise Bekçe Krallığına tanıtılmıştır. Bu iki Krallık hemen Budist tapınaklarını inşa etmeye başlamıştır. Budizm, en son Şilla Krallığında yayılmaya başlamıştır (Kwon, 1964: 8).

Birleşik Şilla Krallığı döneminde de Konfüçyüsçülük öğretileri çizgisinden gidilse de Budizm krallığın resmi dini olarak benimsenmiştir. Koryo Krallığı döneminde de Budizm aristokrasiden ayrılmamış ve desteklenmiştir. Ancak Joson Krallığı

⁷ Nirvana; cennet gibi kusursuz olan, huzur ve mutluluğun yeridir. Hinduizm ve Budizm'de Nirvana, birinin elde edebileceği en yüksek merteye, aydınlanma hali, bir bireyin arzularından sıyrılarak ıstırahının son bulunduğu yerdir.

⁸ 1. yüzyıldan itibaren Kore yarımadasına 3 Krallık hâkimdi. Bunlar Goguryo, Bekçe ve Şilla Krallıklarıdır. 676 yılında Şilla Krallığı tarafından bu krallıklar birleştirilmiştir.

dönemine gelindiğinde Kral Yi Song Gye Budizm'in bütün etkilerini hanedanlıktan kaldırmaya çalışmıştır. Devlet yönetimini ve ahlaki düzeni sağlamak için Konfüçyüsçülük ilkelerini kabul etmiştir (<https://asiasociety.org/education/historical-and-modern-religions-korea> - erişim 23.07.2019).

Joson Krallığı döneminde Budizm ile ilgili pek çok olumsuz gelişme yaşanmıştır. Budizm mezhep çeşitleri azaltılmıştır. Sadece iki ana mezhep olan Sonjong ve Kyojong mezhepleri kalmıştır. Diğer mezhepler de bu iki ana mezhebe dâhil edilmiştir. Kyojong mezhebi, Budizm öğretilerine ve sutralarına odaklanırken; Sonjong mezhebi, meditasyon yoluyla aydınlanmaya ulaşmaya odaklanmıştır.

Japon sömürge döneminde (1910- 1945) ise Kore Budizmi farklı zorluklar yaşamıştır. Japonların Budistlere karşı tavırları hep tutarsız olmuştur. Keşişlerin büyükşehirlere girmesine ve bazı ibadetlerini yerine getirmesine izin verilmiş ancak Japonlar, Korelilerin mezhebini kontrol altına almaya ve başka bir Japon mezhebiyle birleştirmeye zorlamıştır (Keel, 2004: 433). Joson döneminde Kore Budizmi neredeyse tamamen ortadan kalkmıştır. Koreli Budistler Japon sömürge döneminden önce kendilerini Asya'nın diğer bölgelerinin Budistlerinden ayrı tutmamışlardır. Evrensel Budizm anlayışıyla faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Ancak Japon Sömürge döneminde alevlenen milliyetçilik duyguları ile Koreli Budistler ulusal kimlikleri hakkında bir fikir edinmeye başlamışlardır.

Bu Koreli Budistler için sancılı ve aşamalı bir süreç olmuştur. En başından beri Japon Budist mezheplerinin varlığı kafa karışıklığı yaratmıştır. Japon Budistler Koreli Budistlerin acı tarihini anlayan din kardeşi gibi davranmışlardır. Aslında Japon Budistler sadece kendi çıkarlarına hizmet etmişlerdir. Koreli rahipler önce Japon Budistlerin yardımsever olduğunu düşünmüştür. Çünkü Japon Nichiren mezhebinin Budist başrahibi bütün rahiplerin başkente girme yasağını kaldırmıştır. Ancak bu başrahip Nichiren mezhebinin bayrağı altında Kore Budizm'inin yok olmasını planlamıştır (Park,1998: 94-95).

Koreli Budistler Japon Budizm'inin gölgesi altında kendi kimliklerini oluşturmaya başlamışlardır. Bu süreçte modern zamanların değişmekte olan koşullarına uyum sağlayabilmek için geleneklerini yeniden yapılandırmışlardır. Budistlerin ülkeye katkılarını vurgulayarak Budizmi Kore'nin geleneksel dini olarak tanımlamışlardır. Ulusal benzersizliği ve ulusal gururu aşlamak için Kore Budizm tarihini ve

hikâyelerini toparlayarak yayınlamışlardır. Kore Budizm'inin öğretisel ve kurumsal olarak birleştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Koreli Budistler kendi soylarının tarihini takip ederek yeni bir mezhep ismi belirlemeye çalışmışlardır. Sonunda 1941 yılında Sonjong mezhebi ile karakterize edilen Kore Budizm'ini, Chogyejong diye adlandırmışlardır (Park, 1998: 202).

1962 yılında ise resmi olarak Chogyejong okulunu kurmuşlardır. Hristiyanlığın yayılmaya başlamasıyla beraber Budizm'in etkisi zayıflamaya başlamıştır. 1980'lerde Başkan Chun Doo Hwan Budizm'e karşı sert bir politika izlemiştir ve pek çok Budist rahibi tutuklatmıştır. 1990'lı yıllarda Budizm mezhepleri ve Hristiyan mezhepleri arasında çatışmalar devam etmiştir.

1.3.3 Şamanizm

Kore yarımadasında Şamanizm, arkaik dönemden beri (M.Ö. 1000) var olmuştur. Şamanizm ne zaman kendisinden güçlü bir dinle karşı karşıya gelse buna karşı direnmeden boyun eğmiştir. Şamanizm, dinin en düşük formu şeklinde nitelendirilse de diğer dinlerin içinde gizlenerek varlığını sürdürmüştür (Kim, 2003: 53). Bu dinler Budizm, Konfüçyüsçülük, Taoizm ve Hristiyanlıktır. Şamanizm'in kendine özgü halini tanımlamak günümüzde pek mümkün değildir. Çünkü dışarıdan gelen pek çok gelenekle değişikliğe uğramıştır. Günümüze kadar gelen bazı kaynaklar yani efsaneler mevcuttur. Koreliler için bunlardan en önemlisi de Tanrı'nın cennetten çıkıp dünyaya indiğini anlatan Dangun Efsanesi'dir (Khachaturan, 2015: 57).

Şamanizm içinde ağaç, taş, dağ, yıldız, ataların ruhları vs. gibi sayısız ruhları barındırır. Şeytanlar ve tanrı figüründe kahramanları vardır. Ruhani şeytan çıkartma, ruhlarla direkt iletişim kurma ve iyileştirme Şamanizm'in ana hatlarını oluşturur. Bu yüzden insanlar iyileşmek için ya da maddi faydalar sağlayabilmek için ve kendi kaderlerini öğrenebilmek için şamanlara danışmaktadırlar.

Kore Şamanizmi çok derin hürmet ile doğal dünyaya ve ruhlara işleyen güçlü inanç olarak tanımlanmıştır. 287 üyeli kutsal panteonun ruhlar âlemi ve en üst lideri Korelilerin doğrudan erişime sahip olmadığı Cennet Tanrısı Hananim'dir. Hananim'in altındaki ruh tanrıları çeşitli kategorilere girerler. Bunlar gökyüzü tanrısı, yeryüzü tanrısı, su tanrısı, isimsiz ruhlar ve ataların ruhlardır. Bu tanrılar ve ruhlar Kore Şamanizm inancının manevi dünyasını oluştururlar (Lewis, 2014: 7).

Kore'de şamanlara mudang denir. Mudanglar, yukarıda adı geçen ruhlarla yani tanrılarla iletişime geçebilirler. İnananlar başlarına kötü bir şey geldiğinde bu ruhları sınırlendirdiklerini düşünürler ve bu yüzden de mudanglara giderek yardım alırlar. Mudanglar da ruhlarla iletişime geçer ve inananlara bu konuda rehberlik ederler (Yang, 1988: 21).

Kore Şamanizmi Konfüçyüsçülük gibi ataların ruhlarıyla varlığını devam ettirdiği hissini vermektedir. Ancak ritüeller Konfüçyüsçülük inancındaki baskın erkek merkezli hiyerarşik düzenin aksine kadın merkezlidir. Bu ritüellere danslarla ve müzikle eşlik edilmekte ve buna gut denmektedir.

Kore'de Şamanlar 3. yüzyıla kadar ilahi otorite ve kraliyet mahkemesi arasında aracı olarak hizmet vermiş ve yüksek derecede memurluk statüsü kazanmışlardır. Ancak sonrasında Budistler Şamanların yerini almıştır. Budizm, 15. yüzyılda Konfüçyüsçülük felsefesinin kabulüne kadar devletin resmi dini olarak kalmıştır. Şamanizm ise Kore'deki etkisini gitgide kaybetmiştir (Gross,2000: 50).

1.3.4 Donghak dini (Doğu ilmi)

Donghak dininin Kore tarihinde milliyetçilik açısından önemli bir yeri olmuştur. Sadece dini, ruhani bir anlamda değil politik örgütlenme ve ekonomi açısından da önemlidir. Donghak dini, çok yönlü yapısı sebebiyle pek çok alanda merak konusu olmuştur. Bu yüzden tarih, felsefe, din, sosyoloji ve siyaset bilimi gibi akademik alanlarda da önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir.

Donghak dini 1860 senesinde Choe Cheu tarafından oluşturulmuştur. Bu din Konfüçyüsçülük, Budizm, Şamanizm, Taoizm ve Roma Katolikliğinin bir sentezi olarak ortaya çıkmıştır. Donghak dininin kurucusu Choe kısa bir süre sonra yani 1864 yılında idam edilmiştir. Donghak dininin faaliyetleri ikinci Patrik Choe Si Hyong tarafından devam ettirilmiştir. Dini kitaplar derlenmiş ve bir kilise ağı kurulmuştur. Mesihçi Krallığın eşitlik getirdiğini ve herkesin bedeninde cennetin yaşadığını, bu yüzden herkesin bedeninin kutsal olduğunu bildiren vaazlar verilmiştir. Köylü kesim arasında bu din hızla yayılmıştır. Bu da köylüler arasında soylulara karşı olan derin düşmanlığı ortaya çıkarmıştır (Oak, 2002: 47).

Choe, Hristiyanlığı diğerleri gibi batı emperyalizmi ile tanımlamıştır. O, tanrıya inananların diğerlerinin topraklarını işgal edip insanları öldürmesini sorgulamıştır.

Ancak Batı'nın gelişmiş bilimsel bilgisini ve gücünü kabul etmiştir. Choe Batı'nın bunu Hristiyan inancı ile başardığını düşünmüş ve bu da ona Donghak inancını oluşturmasında ilham kaynağı olmuştur. Kendisi bu durumu şöyle açıklamıştır: “Ben Doğu’da doğdum ve Doğu’nun öğretileri ile yetiştirildim. Bu yüzden gittiğim yol, ilahi yoldur ancak öğrendiğim ilim Doğu ilmidir (aktaran Hong, 1968: 47).” Bu düşünce temelinde Donghak dini oluşturulmuştur. Yani bir bakıma Batı dinine tepki olarak ortaya çıkan milli bir hibrit (melez)⁹ din meydana getirilmiştir.

Donghak dini de Hristiyanlık dini gibi tek tanrılıdır. Tek tanrılı dinler Kore için her zaman çok tanrılı dinlerden daha çok tehdit oluşturmuştur. Çünkü tanrı inancı kraldan daha üstün tutulmuştur. O zamanın inancına göre kraldan daha üstün bir güç olmadığı için yapılan dini ibadetler ve törenler yasal değildir ve cezası ölüm olarak belirlenmiştir. O yüzden Katolikler gibi Donghak dinine mensup olanlar da idam edilmişlerdir. Bu da Donghak dinine inananların inanç özgürlükleri için silahlanmasına yol açmıştır.

İbadet özgürlüklerinin kısıtlanması Donghak dinine mensup olanların idam edilmesi ve soyluların yaptığı yolsuzluklar yüzünden onlara karşı derinleşen düşmanlık, köylüleri isyana itmiştir. Bu da ilk halk ayaklanması olan Donghak Çiftçi Hareketi’ni başlatmıştır. Bu isyanın amacı rüşvet yiyen memurların ortadan kaldırılması ile vergi kaçırmanın önüne geçilmesi ve özellikle kraliyet ailesinin toprak genişletme tasarısını yürütmek için bölgeye gelen ve çiftçilerden vergi alan memurların ortadan kaldırılmasıdır. Konfüçyüs sosyal hiyerarşisi altında kötü muamele gören köylüler, dayanamayarak 19 Şubat 1894 yılında ayaklanmıştır. Bu ayaklanma kısa süre içinde yayılarak geniş çaplı bir isyana dönüşmüştür. Hükümet yetkilileri git gide büyüyen ayaklanmalar karşısında endişelenerek Çin’den destek istemiştir. Hükümetin Çin’den destek istemesini fırsat bilen Japon hükümeti de Kore’ye asker göndermiştir. Durum böyle olunca isyan daha da alevlenmiştir. Japonlar tarafından isyan bastırıldıktan sonra Japon ordusu, Kore’yi terk etmemiştir. Bu iç karışıklığın sonucu olarak Kore, Japonların sömürgesi altına girmiştir (Bell, 2004: 126- 128). İktidara tepki olarak ortaya çıkan, çiftçiler tarafından başlatılan ve ulus bilincinin oluşmasında temel

⁹ Bu durum için “melez din (hibrit)” terimi kullanılabilir. Yani melez din, eski dinin geleneklerini, kültürel öğelerini yeni inanç sistemi ile birleştirmektedir. Melez dinler, günümüzde dini özgürlük adı altında pek çok yerde ortaya çıkmaktadır.

oluşturan Donghak Çiftçi Hareketi, Kore'nin gelecekteki 1 Mart 1919 Bağımsızlık Hareketinin de temelini oluşturmuştur.

Donghak dini, 1905 yılında Cheondogyo ismini almıştır ve daha modern bir dini sistem oluşturulmuştur (Bell, 2004: 126). Bu dinin tarihi bir anlam ifade etmesi ve milliyetçi özelliklere sahip olması Korelilere cazip gelmiştir. Bu yüzden günümüzde de bu dine mensup Koreliler mevcuttur.

1.3.5 Hristiyanlık

Kore'de Hristiyanlığın tarihi 1700'lere dayanmaktadır. O dönemlerde Konfüçyüsçü genç âlimler bir grup kurarak Jesuit (Katoliklerin Hz. İsa topluluğu) kitaplarını araştırmaya başlamışlardır. Konfüçyüsçü genç âlimlerden Yi Sunghun, babası ile Çin'e giderek bu din hakkında daha çok bilgi toplamış ve Katolik mezhebine girmiştir. Diğer genç âlimlerin de Hristiyanlık dinine dönmesini sağlamıştır. Yi kendi çevresinde misyonerlik görevini yürütmüştür. Bu şekilde Konfüçyüsçülük dininin vazgeçilmezi olan cesa ayinlerini yasaklayan Katoliklik ilk başta yabancı misyonerler olmadan Kore'de yayılmaya başlamıştır. Bu Cesa ayinleri, Katoliklik mezhebinde putperestlik anlamı taşıdığı için yasaklanmıştır (Grayson, 2006: 9-10).

Katolikler Tanrının varlığına inanmışlar fakat Tanrıyı kraldan üstün görmüşlerdir. Bu da Konfüçyüsçülüğün ahlaki değerlerine ters düşmüştür. Ataya saygı, anne ve babaya saygı, devlet büyüklerine saygı anlamına gelen 'filial piety' Konfüçyüsçülüğün en önemli değeri olmuştur. Konfüçyüsçülük inancında hiçbir varlık kraldan daha üstün tutulmadığı için Hristiyanlık, Konfüçyüsçülerin tepkisine yol açmıştır.

Kore'de geleneksel dinlerin hiçbiri tek tanrılı olmamıştır. Geleneksel dinlerden Popüler Budizm ve Taoculuk dini de çok tanrılıdır. Felsefi Budizm ve Neo-Konfüçyüsçülük ise tanrılı bir inanç sistemi değildir. Ancak Hristiyanlık Korelilerin ilk kez tek-tanrı kavramı ile tanışmalarını sağlayan bir din olmuştur. Bu tek-tanrılı din, kendisi dışında başka varlıklara inanmanın kötü sonuçları olacağı konusunda inananları uyarmıştır (Baker, 2008: 59).

Yeni Katolik Korelilerden birinin annesi 1791 senesinde öldüğünde, Katolikliğin talimatlarına uyulmuş ve Konfüçyüsçü Cesa töreni uygulanmamıştır. Konfüçyüsçülük geleneklerine uyulmaması adı Paul Yun Chich'ung olan bu Katolik

Korelinin 1791 tarihinde idam edilmesine sebep olmuştur (Baker, 2008: 67). Bu idam sadece bir başlangıç olmuştur. 1801 senesinde Katolik kilisesi hızlı bir büyüme göstererek Joson Krallığına tehdit oluşturduğu için daha büyük infazlar gerçekleştirilmiştir.

1801 senesindeki infazdan kurtulan Katoliklerden Jeong Hasang Katoliklerin öldürülmesi ile ilgili hanedanlığa bir mektup yazmıştır. Mektubunda neden Budistlerin ve Şamanların cezalandırılmadığını ve onların neden rahatça ibadetlerini yerine getirebildiklerini sorgulamıştır. Katoliklerin birer isyancı, hırsız ya da katil olmadığını dile getirmiştir. Jeong Hasang bunları sorgularken gözden kaçırdığı konu Budistlerin ve Şamanların devlet otoritesini tamamen kabul etmiş olmasıdır. Budistler ve Şamanlar ibadetlerini yerine getirirken ayinlerini koyulan kurallar çerçevesinde, devlete karşı gelmeden uygulamıştır. Ayrıca bu dini gruplar gizli organizasyonlar kurmamış ve yabancı güçleri hanedanlığa alma girişiminde bulunmamışlardır (Baker, 2006a: 268).

Katoliklere yapılan zulümler ilerleyen yıllarda daha da şiddetlenmiştir. 1801 senesinden sonra 1839, 1846 ve 1866 – 1869 (en büyük infaz) yıllarında da infazlar gerçekleşmiştir. Pek çok Koreli inançları uğruna canını kaybetmiştir. 1865 senesinde yani büyük infazdan bir sene önce inananların sayısı 23.000'i bulmuştur. 1866-1869 yılları arasında meydana gelen büyük infazda 9'u Fransız rahip olmak üzere neredeyse 8000 inanan öldürülmüştür.

Choi (1984) bu idamların sebeplerini 5 maddede toparlamıştır. Birincisi Konfüçyüsçülüğün 'filiel piety' değerine ters düşülmesi olmuştur. İkincisi Konfüçyüsçülüğün devlet dini olduğu için kendini diğer inanç sistemlerinden üstün görmesidir. Üçüncüsü Joson Krallığında din ve devlet işleri birlikte yürütülmüş ve bu yüzden Katolikliğin yok edilmesi için infazlar ortak kararların sonucu olmuştur. Dördüncüsü siyasetin dinle karışması dolaylı olarak siyasal kavgalar ve kayırmacılıkla alâkalı bir durumdur. Yani dini zulüm adı altında rakipler de cezalandırılarak ortadan kaldırılmak istenmiştir. Son olarak yabancı rahiplerin Joson Krallığına girmesi ve inanç özgürlüğünü teşvik etmesi ulusal izolasyona bir meydan okuyuş olarak algılanmıştır. Bu yüzden Katolikler hain olarak görülmüş ve cezalandırılmıştır.

Kore, 1876 senesinde Japonya'nın baskısı ile Batılı ülkelere kapılarını açmıştır. Batı tarzı modernleşme hareketleri bu dönemde başlamıştır. Bu modernleşme hareketine de Gabo Reformu denmiştir. Bu reformların uygulanması ile birlikte Konfüçyüsçülüğün getirdiği geleneklerden sıyrılmaya başlanmıştır. Çocuk yaşta evlilikler yasaklanmış, köleliğin kaldırılması için yasalar getirilmiş ve dul kadınların tekrar evlenmesine izin verilmiştir. Kültürel ve dini anlamda pek çok reform yapılmıştır. Hristiyanlık da bu yıllarda Kore'de yer edinmeye başlamıştır (Köroğlu, 2009: 186).

Bu dönemde Batılı devletlerle bir dizi anlaşmalar imzalanmıştır. Bu imza atılan ülkelerden biri de Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. Amerika atılan bu imza ile Protestanlığı Kore'ye tanıtmaya başlamıştır. Batılılara olan büyük düşmanlığa rağmen Kore'de Protestanlık tahmin edilemez bir büyüme göstermiştir. Çin'de, Hindistan'da ve Japonya'da misyonerlik çalışmalarının Kore'den daha erken bir dönemde başlamasına rağmen, neden bu kadar rağbet görmezken, Konfüçyüsçü Kore'de büyük bir başarıya ulaşmıştır gibi sorular akla gelmiştir (Park, 1992: 140-141).

O zamanın şartlarında bu kadar çok karşıt varken Kore'de Hristiyanlığın diğer Asya ülkelerinden daha hızlı bir şekilde yayılması olağandışı bir durum olarak karşılanmıştır. Bu durumu 1897'de Presbiteryan Kilisesi Misyoner sekreteri Speer (1897) raporunda 3 maddede açıklamıştır. Birincisi Japonya'nın Çin'e karşı kazandığı zafer Kore'yi derinden etkilemiştir. Kore her zaman Çin'in ayak izlerini takip etmiştir. Kendi hükümetlerini Çin'in Ming hanedanına göre şekillendirmiş, Çin'in Konfüçyüsçülük öğretisini ve Çin alfabesini benimsemiştir. Fakat küçük bir devlet olan Japonya güçlü Çin imparatorluğunu Batı'dan aldığı teknoloji ve sanat ile ortadan kaldırabilmiştir. Bu da Korelilerde Batı'ya karşı bir hayranlık uyanmasına sebep olmuştur. İkincisi ise birçok bölgede yangban (soylu) olamayan insanlar sefaletin en derinini yaşamışlardır. Mahkemeler yoktur ve Joson Krallığında insanlar sadece işkence yöntemi ile cezalandırılmıştır. Bu sefalet ve aşağılanma alt sınıfların Hristiyanlığın içinde iyi bir şeyler olduğu ümidine kapılmalarına sebep olmuştur. Koreliler bu yeni dini içtenlikle kabul etmişlerdir. Üçüncüsü ise bunun gerçek bir manevi hareket olduğuna inanmış olmalarıdır. Misyonerlerin Korelilere sorduğu 'Hristiyanlığı neden kabul ettin?' sorusuna verilen cevaplar çoğunlukla manevi

yönde olmuştur. Kimi günahların yüzünden derken kimi Hz. İsa'nın yolunda kendimi güvende hissediyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Bunun dışında bu dinin kolayca yayılmasının başka bir nedeni de, geleneksel dini formun modern Batı doktrini ile dönüştürülmesidir. Hristiyanlığın altın kuralı olan 'sana yapılmasını istemediğini bir başkasına yapma' sözü Konfüçyüsçülük öğretisi ile aynı özellikleri taşımaktadır. Yine Budizmde de 'nasıl incitilmek istemiyorsan başkalarını da incitme' sözü de benzer anlama gelmektedir. Ünlü Kore kilisesinin tarihçisi Samuel Moffet şöyle demiştir : "Konfüçyüsçülük gibi (Hristiyanlık) doğruluğu ve öğrenmeyi öğretti. Budizm gibi saflık aradı ve gelecek için söz verdi. Şamanistler gibi Hristiyanlar cevaplanan dualara ve mucizelere inandı." Koreliler Hristiyanlığı ithal ederek Şamanizm ve Konfüçyüsçülük geleneklerinden birkaç özellik ve ritüel eklemiştir (Vassiliev, 2006: 89- 90).

1.3.5.1 Misyonerlik faaliyetleri

Protestan misyonerleri 1880'li yıllarda Kore'ye geldiklerinde Katolik kilisesi zaten bir asırdır Kore topraklarında faaliyet göstermiş ve bir asır boyunca hoşgörüsüz Joson Krallığı ile aktif bir şekilde mücadele vermiştir. Misyonerler gerektiğinde yabancı hükümetlerin desteğine başvurabileceklerini de Joson Krallığına göstermişlerdir (Baker, 2006b: 286).

1882 yılında Amerika Birleşik Devletleri, 'Hermit Kingdom (Münzevi Krallık)' diye tanınan Kore ile anlaşma imzalamıştır. Kısa bir süre sonra Presbiteryen yabancı misyoner kurulu Kore'ye ilk misyonerlerini atamıştır. Kore'ye giden ilk Protestan misyoner Dr. Horace Newton Allen olmuştur. Kore hükümetinin misyonerlere karşı olan hoşnutsuzluğu iyi bilindiği için Allen ABD elçiliğine resmi doktor olarak atanmıştır (Presbyterian Historical Society, 2015: 24). Allen ve sonrasında gelen diğer misyonerler de kendilerini açıkça duyurmamışlardır. Kral Kojong'a da misyoner olarak değil doktor olarak tanıtılmışlardır.

Bir gece Dr. Allen, ABD Bakanı Lucius Foote'un sekreteri Charles Scudder tarafından yardıma çağırılmıştır. O gece Kraliçenin akrabası olan Min Yong-ik saldırıya uğramıştır. Dr. Allen, 50 Kore askerinin eşliğinde tıbbi müdahale için Min'in yanına gitmiştir. Bu hadise Dr. Allen'ın kraliyet ailesi ile yakınlaşmasına vesile olmuştur.

Allen, 1885 senesinde başkent Seul'de Kral Kojong ve güçlü Min ailesinin desteği ile ilk hastanesini açmıştır. Tam da bu sırada Kore'ye üç Amerikalı misyoner daha giriş yapmıştır. Bunlar Metodist Henry G. Appenzeller, eşi Ella Dodge Appenzeller ve Presbiteryan Horace G. Underwood'dur (Kwon, 2012: 40-58). Yeni gelen misyonerler de farklı hastane ve okullarda görev almışlardır. Bu kurumlar misyonerlerin Korelilerle iletişim kurabildiği ve Korelilerin Batı karşıtı tutumlarını değiştirebildikleri yerler olmuştur. İlk misyonerler Koreliler arasındaki iyi imajlarını modern tıbbi tedavi ve eğitim yoluyla inşa etmişlerdir (Park, 1992: 147).

Horace G. Underwood ve ailesi özellikle eğitim ve misyonerlik ile ilgili olarak Kore tarihinde önemli bir yer edinmiştir. Underwood, 1885 yılında Kore'ye Presbiteryan kilisesine bağlı olarak gitmiş ve 1886 yılında yetimler için okul ve yetimhane kurarak görevine başlamıştır. Underwood, kendi kendini destekleme ilkeleri olarak bilinen Nevius'un misyonerlik yöntemlerini kullanmıştır (Pang, 2015: 151).

John Livingston Nevius Presbiteryan kilisesine bağlı olarak Çin'de görev alan öncü misyonerlerden olmuştur. Uzun süre eşiyle birlikte Çin'de misyonerlik görevini yerine getirmiştir. Bu dönemlerde Kore'ye giren Presbiteryan kilisesi misyonerlerine Kore'ye giderek tavsiyelerde bulunmuş ve misyonerlik prensiplerini açıklayan 'Nevius Planı'nı sunmuştur. Nevius Planı aşağıda belirtilmiştir:

Nevius Planı:

- I. Şahsi olarak geniş çapta İncil'i yayma
- II. Kendini çoğaltma: Birinin öğretmeni olan ve daha donanımlı birinden öğrenen her inanan, her birey ve her grup; sahasını genişletmek için 'layering method' (katmanlama yöntemi) ile çalışacaktır.
- III. Öz-yönetim: Seçilmiş ve ücret ödenmemiş liderler altındaki her grup; ücretli yardımcılar altındaki komiteler; ileride yetkilerini papazlara vereceklerdir; halkı daha sonraki bölgelerde eğitmek için ve ulusal liderlik için komite toplantıları düzenlenecektir.
- IV. Kendi kendine destek: İnananlar tarafından desteklenen tüm şapeller, her grup kurulduktan hemen sonra komite yardımcısının maaşını ödemek için ödeme yapmaya başlayacaktır. Okullar bile kısmen destek alacaktır ve sadece kurulurken hiçbir kilisenin papazına yabancı sermaye temin edilmeyecektir.
- V. Grup lideri ve komite yardımcısı altında her inanan için sistematik İncil çalışması yapılacaktır ve her lider ve yardımcı için İncil sınıfları olacaktır.
- VI. İncil cezaları ile sıkı disiplin uygulanacaktır.
- VII. Diğer topluluklarla işbirliği içinde olunacaktır.
- VIII. Davalara ve benzeri konulara karışılmayacaktır.

IX. İnsanların ekonomik sıkıntılarına mümkün olduğunca genel yardımda bulunulacaktır.
(aktaran Hunt, 1991: 123)

Underwood bütün Kore kiliselerinin misyonerlik politikasını kendi kendine yetebilme ilkeleri ile oluşturmuştur. Buna sadece Metodist Kiliseleri ve Piskoposluk Kiliseleri katılmamıştır. 1905 senesinde Underwood'un liderliğinde İncil merkezli mezhepsel bütün kiliseler birleşerek Kore Kilisesi kurulmak istenmiştir ama bu girişim başarısız olmuştur (Pang, 2015: 151- 152).

Underwood Kore'ye gittiği ilk zamanlarda Korece öğrenmeye ve Kore kültürünü anlamaya çalışmıştır. Daha sonra acilen İncil'in anlaşılır bir dille Korece'ye çevrilmesi gerektiğine karar vermiştir. Bu yüzden özenle Kore dilini öğrenmeye çalışmıştır. Bazı çeviriler olmasına rağmen bunlar çok fazla Çince karakter içerdiği için yetersiz görülmüştür. Underwood aynı dönemde beraber Kore'ye geldiği Metodist misyoner Henry G. Appenzeller ile İncil'in çevirisini yapmıştır. Daha sonra kendisi kalıcı olması için bir çeviri komitesi kurmuş ve komitede iki kurala uyulması gerektiğini belirtmiştir. Bunlardan birincisi çevirilerde Yunanca ve İbranice 'ye en yakın olan Korece kelimelerin kullanılmasıdır. İkincisi ise çevirinin kolayca anlaşılabilen bir dille yazılmasıdır. Sonuç olarak öncelikle Korece yeni ahit çevirisi 1906 yılında basılmış ve sonra dili daha zor olan eski ahit çevirisi 1911 yılında basılmıştır (Pang, 2015: 151).

Underwood ve Appenzeller gibi usta misyonerlerin çabaları sonucu Kore Protestan Kilisesi 1890- 1907 yılları arasında önemli ölçüde büyüme göstermiştir. 1896'da toplam Protestan sayısı 4,356 iken ertesini yıl bu sayı 6,614'e yükselmiştir. 1900 yılında ise bu sayı yaklaşık 5 kat artarak 20.918'e ulaşmıştır. 1907 yılında yani 11 sene sonunda bu sayı 106,287 olmuştur (Lee, 2000: 125).

Hem Metodist Kilisesi hem de Presbiteryan Kilisesi misyonerleri gerçek kimliklerini saklayarak eğitim ve sağlık kuruluşları yoluyla faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Korece'yi öğrenerek Kore kültürüne adapte olmak ve Konfüçyüsçü değerlerden eğitim faktörünü anahtar olarak kullanmak, Katoliklerin yaşadığı katliamları yaşamamak adına zekice uygulanan yöntemler olmuştur.

1.4 Değerlendirme

Kore’de milliyetçilik, Batı milliyetçiliğinden farklı bir biçimde gelişmiştir. Batı devletlerinde modernleşme, sanayileşme ve demokratikleşme sonucu milliyetçilik ortaya çıkarken Kore’de Japon sömürmesine karşı siyasi, kültürel ve dini bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bu eşsiz milliyetçilik biçiminin nasıl bu kadar hızlı ve etkili geliştiğini anlayabilmek için yüzyıllardır süregelen tarihi olayların gidişatı önem arz etmektedir. Kore ulusal kimliği hem hibrit dinlerin ortaya çıkmasıyla hem de kendisini politik ve ekonomik yönden izole etmesiyle şekillenmiştir.

Kore’nin ulusal kimliği oluşturulurken ırksal kimlik veya etnik kimlik gibi ayrımlara gidilmemiş ve bu iki özellik ‘Minjok’ adı altında birlikte kullanılmıştır. Bu durum ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliğin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Koreliler için tek soy ve tek kan kavramı, kendilerini komşu devletlerden ayrı bir yerde tutmalarını sağlayan belirleyici bir unsur olmuştur.

Kore’nin bağımsızlığından önceki sosyal ve siyasi yapısı büyük ölçüde devlet dinlerinin ilkeleri tarafından şekillenmiştir. Joson dönemi öncesi Şamanizm ve Budizm gibi dinler devletin sosyal ve siyasi yapısına hâkimken Joson döneminde bu durum Neo-Konfüçyüsçülük olarak değişmiştir. Daha sonra Hristiyanlığın yayılması ve hibrit dinlerin ortaya çıkmasıyla Kore’nin kültürel dokusu değişmeye devam etmiştir. Son olarak misyonerlerin çabalarıyla hızla yayılan Hristiyanlık, Kore’nin siyasi oluşumunda ve bağımsız bir devlet olmasında önemli bir rol oynamıştır.

2. KORE'DE SİYASİ YAPILANMA VE İDEOLOJİK YAPI

Kore Yarımadası, 2. Dünya Savaşı'nın sonundan bu yana bölünmüştür. Peki, bu durum nasıl gelişmiştir? Siyasal yapılanma nasıl oluşmuştur? İkinci Dünya Savaşı'nın Japonya'nın teslim olmasıyla sonlandığı 1945 senesinde; 35 senedir Japon işgali altında olan Kore, 38. Paralelden Kuzey ve Güney olarak ikiye bölünmüştür.

1945 yılında Japonya, Kore'nin kuzey kısmını Sovyetler Birliği'ne ve güney kısmını da ABD ordusuna teslim etmiştir. Japon baskısından kurtulan Kore, ABD ve Sovyetler birliğinin öncülüğünde yeni bir dünya düzenine girmiştir. Yani Sovyetler Birliğinin Kuzey Kore'ye girmesiyle Kuzey Kore Sovyetler Birliği liderliğinde komünist rejime katılırken ABD'nin de Güney Kore'ye girmesiyle Güney Kore liberal rejime katılmıştır (Oh, 2011: 64). 1950- 1953 yılları arasında üç yıl süren Kore Savaşı'nın ardından Kore, farklı ideolojilerle yönetilen iki devlet olarak yani Kuzey Kore ve Güney Kore olarak ayrılmış ve Soğuk Savaşın ön saflarına geçmiştir. Bu bölümde Japon sömürge döneminde ve II. Dünya Savaşı sonrasında oluşan siyasal yapıya ve ideolojik kutuplaşmaya yer verilmiştir.

2.1 Japon Sömürge Döneminde Kore'de Siyasi Yapılanma

Asya ile arasında köprü görevi görmesi açısından Kore'nin coğrafi konumu, Japonya için her zaman önem arz etmiştir. Japonya'nın sömürge yönetimi Asya ve Afrika'daki İngiliz ve Fransız sömürge yönetiminden daha katı olmuştur. Örneğin İngiliz sömürge yönetiminin 300 milyon nüfuslu Hindistan'a gönderdiği asker sayısı ile, Japonya sömürge yönetiminin 30 milyon nüfuslu Kore'ye gönderdiği asker sayısı aynıdır. Japonlar kendi dinleri olan Shintoizm dinine inanmaları için Korelilere baskı yapmış, Kore tarihini ve Kore dilini yasaklamışlardır (Minn, 1965: 28). Bütün bu baskılara dayanamayan Koreliler, bağımsızlıklarını kazanabilmek için harekete geçmişlerdir.

Başkan Woodrow Wilson, I. Dünya Savaşı'nın sonunda 'kendi kaderini tayin etme' ilkesini ilan ettikten sonra bundan ilham alan Koreliler, bağımsızlıklarına kavuşabilmek için kendi milliyetçi hareketlerini başlatmışlardır (Park, 2009: 4). Koreli öğrenciler ve entellektüeller 'kendi kaderini tayin etme' ilkesi ile Japon sömürge yönetimine karşı gösteri yapmayı planlamışlardır. İlk olarak Tokyo'da 8 Şubat'ta Hristiyan Gençlik Derneği kendi bağımsızlıklarını ilan etmiş ve Kore bağımsızlık gösterilerini başlatmışlardır. 21 Ocak 1919'da eski Kral Kojong'un Japon bir doktor tarafından öldürüldüğü söylentileri, 1 Mart hareketinin ilk kıvılcımı olmuştur. Seul'de Kral Kojong için 3 Mart'ta bir devlet cenaze töreninin planlanması bağımsızlık hareketi için büyük bir fırsat olmuştur. Hristiyan, Budist ve Donghak dinine mensup olan milliyetçi liderler toplanarak kurtuluş beyannamesini hazırlamışlardır (Kim, 2012: 332- 333).

Çoğunluğunun Protestan olduğu 33 kişiden oluşan bu liderler, dönemin güçlü liderleridir. Bağımsızlık liderleri kurtuluş beyannamesini imzalayarak Genel Valiliğe iletmiştir. Bu da Korelilerin Japon hükümetine karşı ilk resmi direnişini başlatmıştır.

1 Mart Bağımsızlık Hareketi, dünya çapında da büyük yankı uyandırmıştır. Resmi beyanname, Seul Pagoda Parkında öğrenciler tarafından okunmuştur (bkz. ek-2). Resmi beyanname içeriğinin bir kısmı aşağıdaki gibidir:

Kore'nin bağımsız bir devlet olduğunu ve Korelilerin kendi kendini yönetebilen bir halk olduğunu ilan ediyoruz. Bu hakikati tüm uluslara tüm insanların eşit olduğu gerçeğini yeniden tasdik etmek için beyan ediyoruz. Böylece bizden sonra gelen neslimiz sonsuza dek özerk bir birey olarak yaşama haklarından yararlanabileceklerdir.

Bu bildirimiz beş bin yıllık tarihimizin ve yirmi milyon Korelinin ortak iradesi ile desteklenmiştir. Beyannamemiz milletimizin daimi olarak gelişebilmesi ve insanlığın vicdanıyla şekillendirilen daha büyük bir küresel değişime ayak uydurabilmesi için hazırlanmıştır. Bu bildirimiz cennetin arzusu ve bulunduğumuz çağın ruhudur ve tüm insanların hak ettiği haklardan doğmuştur. Dünyadaki hiçbir şey bağımsızlığımızın önünde duramaz... (http://overseas.mofa.go.kr/us-losangeles-en/brd/m_4394/view.do?seq=761378 – Erişim 26.10.2019)

Bu kurtuluş beyannamesi Japon hükümetine karşı direniş içermektedir ancak Koreliler barışçıl yollara başvurmuştur. "Yaşasın Kore bağımsızlığı!" sloganı sokaklarda yankılanmış ve zamanla gösteriler tüm bölgelere yayılmıştır. Japon hükümetinin bu gösterilere karşı tutumu barışçıl olmamıştır. Gösterilerin bilançosu

7509 ölü, 15,961 yaralı şeklindedir. Ayrıca 46,948 kişi tutuklanmıştır. (Banbal, 2015: 79-81).

1 Mart Bağımsızlık Hareketi, Kore halkını din ve ideolojileri gözetmeksizin birleştirerek toplumsal ulus bilincinin oluşmasını sağlamış ve Kore'nin siyasi yapısının kurulmasında temel oluşturmuştur. Çünkü Bağımsızlık Hareketi'nin sonucu olarak Çin, Şanghay'da Geçici Kore Hükümeti kurulmuştur. Bu da bağımsızlık hareketinin daha sistematik bir şekilde desteklenmesini sağlamıştır.

1 Mart Bağımsızlık Hareketi, bazı tarihçilere göre modern Kore milliyetçiliğinin doğuşu olarak kabul edilmiştir. Japon Sömürge yönetimi tarafından sürgün edilen milliyetçi entelektüellerin ve aydınların, eylemlerini ulus bilincini uyandırarak nasıl büyük bir kitlesel harekete dönüştürebildiği bu bağımsızlık hareketiyle görülmüştür.

1 Mart Bağımsızlık Hareketi sonrasında Japon sömürge yönetimi, Kore'ye karşı izlediği katı yönetim politikasını değiştirmiştir. Örneğin Kore gazetelerine uyguladığı yasağı kaldırmış ve Kore'nin kendi kültürel aktivitelerini uygulamasına tolerans göstermiştir (Seth, 2011: 269- 271).

1 Mart Bağımsızlık Hareketi sonrasında farklı bölgelerde 3 farklı geçici hükümet kurulmuştur. Bu bölgeler Vladivostok, Şanghay ve Seul olmuştur. Bağımsızlık hareketi liderleri, Şanghay'da merkezi hükümetin kurulmasında anlaşmışlardır. Seul, Japon sömürge yönetimi yüzünden merkezi hükümet için uygun görülmemiştir çünkü 1 Mart Bağımsızlık Hareketi sonrasında Seul, bağımsızlık faaliyetlerini yürütmek için güvenli değildir. Vladivostok'taki bağımsızlık faaliyetlerinde de Japonlara karşı olan gerilla savaşlarına yoğunlaşıldığı için Vladivostok geçici bir hükümet kurma konusunda çok fazla sistematik olamamıştır. Bu sebepler yüzünden Şanghay, üç hükümetin merkezi noktası olarak seçilmiştir (Park, 2009: 28-30).

Milliyetçi bağımsızlık hareketi liderleri, sürgünde oldukları farklı bölgelerden Geçici Kore Hükümeti'ni kurmak üzere Şanghay'da toplanmıştır. Şanghay'da kurulan bu Geçici Kore Hükümeti'nin ana isimleri başkan olarak seçilen Syngman Rhee, başbakan olan Yi Tong Hwi ve Ahn Chang Ho'dur. Geçici Kore Hükümeti, anavatanla olan iletişim konusunda güçlükler yaşamış ve uluslararası destek alamamıştır. Bir de Rusya'nın 1917 Bolşevik Devriminden beslenen milliyetçiler yüzünden sağ-sol bölünmesiyle zayıflamıştır.

Japon sömürge döneminde Kore'deki komünist hareketleri Kore milliyetçiliğinin karmaşık doğasına yansımıştır. Rusya'daki milliyetçi Koreliler en eski komünist örgütlerin bazılarını oluşturmuştur. Bunlardan direnişçi olan Yi Tong Hwi, 1919 senesinde Kore Halk Sosyalist Partisini kurmuştur. Daha sonra Yi Tong Hwi Şanghay'a giderek Geçici Kore Hükümetinde başbakan olarak yerini almıştır. Şanghay'da, 1920 yılında, Koryo Komünist Partisi'ni kurmuştur (Seth, 2010) . Yi Tong Hwi'ye göre en uygun politika Lenin hükümetinin desteğini alarak Japonya ile tam kapsamlı savaşmaktır. Paris Barış Konferansı'nın¹⁰ başarısızlığı yüzünden Koreliler, hayal kırıklığına uğramış ve Batı'dan yardım alma konusundaki umutları yok olmuştur. Bir müttefike ihtiyaçları olduğundan 1918- 1920 yılları arasında Rus-Kore ittifakının gelişmesi kaçınılmaz olmuştur (Scalpino & Lee, 1960: 10).

Kore'nin diğer bağımsızlık liderleri de uluslararası platformda kendilerini gösterebilmek ve kabul görmek için çaba göstermiştir. Başkan Syngman Rhee, silahlı mücadeleden ziyade propaganda faaliyetlerini ve diplomasiyi desteklemiştir. Syngman Rhee, bu yenedünya düzeninde Amerika'dan destek göreceğine inanmıştır. Ahn ise tam ortaldadır. Ahn, hem propaganda ve diplomasiyi onaylamış hem de silahlı mücadeleyi bağımsızlık aracı olarak görmüştür. Bu 3 liderden Syngman Rhee ve Yi Tong Hwi derhal bağımsızlık isterken Ahn, yavaş yavaş ilerleyen bir bağımsızlığın taraftarı olmuştur (Park, 2009: 34).

Geçici Kore Hükümeti'ndeki bu görüş ayrılıkları yavaş yavaş hükümetin zayıflamasına sebep olmuştur. Syngman Rhe 1920'de Şanghay'a gitmiş ve 1921'de tekrar Amerika'ya dönmüştür. Zimmetine para geçirme, Geçici Kore Hükümeti'ne bağlılık duymama ve hükümetin saygınlığına zarar verme gibi suçlamalarla 1925 yılında başkanlıktan alınmıştır (Kim, 2012).

Ahn Chang Ho, Lee Tong Nyong ve diğerleri Geçici Kore Hükümetini zor şartlar altında ayakta tutmaya çalışmıştır. Bağımsızlık hareketi adı altında sağ ve solun birlik ve beraberlik içinde hareket etmesinde öncü olmak kolay olmamıştır. 1923'te Çin'deki bağımsızlık hareketi güçlerinin birleşmesi için ulusal temsilci toplantısı yapılmıştır. Ancak bir sonuca varılamamış ve Geçici Kore Hükümeti'nin ortadan

¹⁰ Koreliler bu konferansta Japonlar tarafından gördükleri zulmü dile getirmiştir. İnsan haklarının tanınması ve kendi kaderini tayin etme ilkesinin tanınması için dilekçe vermiştir. Ancak bu serzenişleri görmezden gelinmiştir. Bu da Koreli milliyetçileri büyük bir hayal kırıklığına uğratmıştır.

kaldırılması ya da geçici hükümetin yeniden düzenlenmesi ile ilgili tartışmalar yaşanmıştır.

1920'lerin ortalarında Mançurya'nın askeri diktatörlerini devirmek için Çin Milliyetçi Partisi ve Komünist Partisi birleşmiştir. Bu da o dönemin ilk zıt ideolojik birleşmesi olmuştur. Bunun etkisiyle Kore'nin bağımsızlık hareketi liderlerinden sağcı olan milliyetçiler ve solcu olan sosyalistler işbirliği yaparak güçlerini birleştirmeye karar vermiştir. Böylece Tek Millet Partisi hareketini oluşturmuşlardır. Şanghai, Pekin, Nanjing gibi bölgelerde, sağ-sol gruplar birleşerek Birlik Partisi Topluluğunu organize etmiştir. Tek Millet Partisi hareketi, Çin'de sosyalistlerin solcu hareketleri sebebiyle 'birlik olma' amacına hizmet edememiştir (Kim, 2010: 288).

Geçici Kore Hükümeti'nin oluşturduğu Tek Millet Partisi de kendi görüşlerine göre dağılarak kendi bağımsızlık hareketi partilerini kurmuşlardır. Solcular, 1929 yılında Ulusal Joson Devrimci Partisi'ni kurarken; 1930 yılında da sağcılar Kore Bağımsızlık Partisini kurmuştur. Kore Bağımsızlık Partisi, Tek Millet Partisi hareketinin bir parçası olarak kurulan sağ görüşlü bir parti olmuştur. Ayrıca milliyetçilik ve sosyalizm öğelerini birleştiren 'üç eşitlik ilkesi (samgyunjui¹¹)'ni rehber ideoloji olarak benimsemiştir. Samgyunjui ideolojisi, sağ-sol görüşü ortak paydada buluşturan bir işbirliği yolu olarak görülmüştür. 1930'larda Çin'de organize olan bağımsızlık hareketi partileri ve örgütleri temelde Samgyunjui'ye dayanan altyapıyı ve politikayı benimsemiştir (Park, 2009: 61-62).

Japonya, 1931 yılında Mançurya'yı işgal ettikten sonra 1932 yılında da Şanghai'ı işgal etmiştir. Çin'i işgal eden Japonya'ya karşı birlik olmak için sağ-sol birleşme hareketi tekrar gündeme gelmiştir. 1930'larda sağ-sol bağımsız hareket partilerinin her birinin birleşmiş ön cepheyi oluşturmasından sonra Temmuz 1935 yılında Birleşik Tek Ulusal Parti kurulmuştur. Joson Devrimci Parti, Kahramanlık Birliği, Kore Bağımsızlık Partisi, Shinhan Bağımsızlık Partisi ve Daehan Bağımsızlık Partisi birleşerek sağ-sol yapıda 'Ulusal Joson Devrimci Partisi'ni kurmuştur. Ancak bu birleşmiş partinin lideri olan Kim Won Bong, Geçici Kore Hükümetini çok fazla

¹¹ Samgyunjui, bireyler arasındaki, ulus içindeki ve uluslararası olan eşitliği ifade eder. Bu da uygulamada siyasi, ekonomik ve eğitimdeki eşitlikle sağlanır. Siyasi anlamda, herkesin oy kullanma hakkının olmasını, ekonomik anlamda devlet mülkiyetinin eşit kullanımını ve eğitim açısından zorunlu eğitimi ifade eder. İdeal bir toplum inşa etmeyi amaçlayan bir ideolojidir.

eleştirdiği ve Geçici Kore Hükümeti'nin koruyucusu olan Kim Ku ile zıtlığı için Kim Ku Ulusal Joson Devrimci Partisi'ne katılmamıştır. Kasım 1935 yılında Kim Ku, Ulusal Kore Partisi'ni kurmuştur. Bu tarihten itibaren Kim Won Bong ve Kim Ku rekabet içine girmiştir (Kim, 2010: 291).

Kim Ku, 1931 yılında yeraltı örgütü olan Kore Yurtsever Birliğini kurmuş ve bu örgütün faaliyetlerini gizlice yürütmüştür. Bu örgüt önemli Japon figürlerine suikast düzenlemek ve önemli Japon binalarını yıkmak gibi faaliyetler yürütmüştür. Kim Ku'nun emriyle 1932 yılında Japon imparatoruna suikast düzenlenmiş fakat başarısız olunmuştur. Yine aynı sene, Şanghai Hongqiao parkında Japon imparatoruna bombalı saldırı düzenlenmiştir. Bu saldırıda Japon General Shiragawa öldürülmüştür. İlerleyen zamanlarda bir Çin gazetesinde Kim Ku örgütünü açığa çıkarmıştır (Park, 2009: 49- 51).

1937 yılında Çin-Japonya savaşları sırasında, tekrar Japonya'ya karşı Çinli Milliyetçi ve Sosyalist partiler birleşmiştir. Bu durum Kore Bağımsızlık Hareketini de etkilemiştir. 1939 yılında, Sağ-Sol görüşlü Koreli 7 siyasi parti birleşmek için toplantı düzenlemiş fakat toplantı başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Toplantı sonrası Kim Ku, partisini Ulusal Joson Devrimci Partisi'nden ayrılan ve tekrar kurulan Kore Bağımsızlık Partisi'ne giren Jo So Ang ve Ulusal Joson Devrimci Partisi'nden ayrılan Ji Cheong Cheon ile birleştirerek 'üçlü ittifak kabinesi'ni oluşturmuştur. Kim Ku, üçlü parti ittifakı ile Geçici Kore Hükümeti'ni yürütme kararı almıştır. Ancak 1940 yılında üçlü parti ittifakı dağılmış ve Kim Ku sadece sağcılardan oluşan yeni birleşmiş Kore Bağımsızlık Partisi kurmuştur (Kim, 2010: 291).

Çin- Japonya savaşları sürerken sağcılardan oluşan Kore Bağımsızlık Partisi, Geçici Kore Hükümeti'ni toparlama çabası içine girmiştir. 1940 yılında solcu olan Kim Won Bong, Kore Bağımsızlık Partisi'nin Geçici Kore Hükümeti'ni toparlama çabalarına destek olmak için Chongqing'e gitme kararı almıştır. Bu işbirliğinin amacı Kore Hükümeti'nin savaş bitmeden önce Amerika ve Çin tarafından tanınmasını sağlamak olmuştur. 28 Kasım 1941 yılında ise Sağ-Sol arasında orta yolu bulmak için Millet meclisinde samgyunjui ilkeleri resmen kabul edilmiştir. Kore Bağımsızlık Partisi başkanı Kim Ku, kendini Birleşik Cephe Hareketi'ne adanmıştır. Ancak birleşerek topraklarının geri kazanılabileceğine inanmaktadır (Park, 2009: 63).

Kim Ku, ne Batı'nın demokrasi modelini ne de Sovyetler Birliğinin diktatörlüğünü örnek almıştır. Kim Ku'nun bütün çabası sağcıları ve solcuları memnun edecek bir demokrasi oluşturmaktır. Ama öncelikle Geçici Kore Hükümeti'nin uluslararası platformda tanınmasını sağlaması gerekmektedir. Bu amaçla da Kim Ku, Syngman Rhee'yi Amerika ile diplomatik işleri yürütmesi için Geçici Kore Hükümeti'ne geri çağırmıştır. Fakat Syngman Rhee, Geçici Kore Hükümeti lideri Kim Ku'dan farklı olarak Sol ile işbirliğinden yana olmamıştır. Syngman Rhee, Amerika ile diplomatik bağlar kurmaya çalışırken Kim Ku da Çin Milliyetçi Partisi ile iyi bağlar kurmaya çalışmıştır. Ortak düşman Japonya'dır ve Kim Ku 2. Dünya Savaşı'nda savaşmak için 1940 yılında Çin Milliyetçi Partisi tarafından desteklenen 'Kore Restorasyon Ordusu'nu kurmuştur. Kim Ku, kurduğu orduyla 2. Dünya Savaşı'nda savaşmaları durumunda Amerika ve Çin tarafından Kore hükümeti olarak resmen tanınacaklarını düşünmüştür. 1941 yılında da 'Pearl Harbor' saldırısı sonrası Japonya'ya resmen savaş ilan etmiştir. Hiroshima ve Nagasaki'nin bombalanması sonrasında sona eren 2. Dünya Savaşı, Kim Ku'yu planını uygulayamadığı için hayal kırıklığına uğratmıştır. Kim Ku bu hayal kırıklığını şu sözleriyle belirtmiştir:

Japonların teslim olduğu haberini aldım. Bu haber kesinlikle iyi bir haber değildir. Son umudumuzun gittiğini hissediyorum. Uzun yıllar boyunca büyük bir gayretle yaptığımız bütün hazırlıklar boşa gitti. Büyük Japon askeri karargâhlarına saldırabilmeleri için iyi eğitilmiş askerlerimizin gizli silahlarla donatılması ve Amerikan deniz gemilerinde Kore'ye gönderilmesi gerekiyordu... Şimdi bütün uğraşlar sona erdi ve bizim planımızı gerçekleştirme şansımız bile olmadı. Kim Ku (Park, 2009: 64-74).

Sömürge dönemindeki siyasi duruma bakıldığında, liderlerin çoğu Kore'nin bağımsızlığına odaklanmıştır. Bu yüzden sağ-sol ayrılıkları olsa da zaman zaman birleşerek mücadele edilmiştir. Hepsinin ortak noktası Japon karşıtı olmalarıdır. Sağ-sol gözetmeksizin kendilerini de her zaman milliyetçi olarak tanımlamışlardır. Bu milliyetçilik kavramında bir sınıflandırmaya gidilmemiştir. Çünkü hepsi topraklarını Japon işgalinden kurtarma çabası içine girmiştir. Fakat kurulan siyasi partilerde istikrarsızlık görülmüş ve bu istikrarsızlık sömürge dönemi sonrasında da devam etmiştir.

Kore'de 1945 yılında Geçici Kore Hükümeti kurucu liderlerinden Yeo Un Hyeong, Kore Halk Cumhuriyeti Partisi'ni (KHCP) kurmuştur. Parti içinde sağcılar da bulunmasına rağmen partinin önde gelen üyeleri solculardan oluşturulmuştur. Yeo ile

aynı dönemde iki parti daha kurulmuştur. Bunlar Song Jin Woo ve Kim Seong Su'nun liderliğinde kurulan Kore Demokratik Partisi (KDP) ve Ahn Chang Ho'nun kurduğu Milliyetçi Parti'dir. Bu sağ ve sol bölünme dış güçlerin Kore yarımadasına girmesinden önce oluşmaya başlamıştır. Bu dönemde Amerika'dan Kore'ye gelen Syngman Rhee, çok itibar görmüştür. Bunda Kore Geçici Hükümeti'nin başkanı olmasının ve Harvard'da ve Princeton'da derecelerinin olmasının etkisi büyük olmuştur (Hong, 2010: 66, Minn, 1965: 29).

1945 senesinde bölgeye hâkim olan Amerikalılar, istikrarı arttırmak için KDP ve Askeri hükümet arasında yakın bir ilişki kurmuştur. Askeri Hükümet kendilerine yardımcı olmaları açısından 11 kişilik bir danışma konseyi oluşturmuştur. Fakat bu konseye üye olan KHCP kurucusu Yeo konseye katılmamıştır. Amerikalılar da KHCP'nin Sovyetler Birliği yönetimi altında olduğunu düşünerek KHCP ile işbirliği yapmayı reddetmiştir. Askeri hükümet KHCP'nin bütün faaliyetlerini yasaklamıştır. Amerika'dan Syngman Rhee ülkeye dönüş yapmış ve Askeri Hükümet Şanghay'da kurulan Geçici Kore Hükümeti'ni Kore'ye taşımıştır (Kim, 2012: 370- 371) .

Pek çok Koreli Syngman Rhee'nin sağcı ve solcuları birleştireceği konusunda umutlanmıştır. Bunun üzerine Rhee, Kore bağımsızlığını hızlandırmak adına “Sağ-Sol ayrımı yapmadan birleşelim” sloganıyla merkez bir konsey oluşturmuştur. Fakat bu konseye komünistleri dahil etmeyerek aslında kendisi bir kısıtlama koymuştur. KHCP partisine karşı da düşmanlık sergilemiştir. Syngman Rhee muhafazakâr KDP ile müttefik olmayı tercih etmiştir. 1947 yılında güney halkını komünist güçlerden korumak için acilen Güney'de sadece KDP ile seçimlerin düzenlenmesi konusunda ısrarcı olmuştur. Sonuç olarak 1948 yılında Güney Kore'de BM tarafından cumhurbaşkanlığına seçilmiştir (Hong, 2010: 67-77) .

2.2 II. Dünya Savaşı Sonrası Güney Kore'de Siyasi Yapılanma

1945 yılında Japon istilasının sona ermesiyle Güney Kore'ye giren Amerikan ordusu, demokrasi ile ilgili hiçbir tecrübesi olmayan, tarım ile yönetilen ve Neo-Konfüçyüsçü felsefenin hâkim olduğu bir toplulukla karşılaşmıştır. Amerikan ordusundan oluşan Askeri Hükümetin kararıyla Syngman Rhee, 1948 yılında cumhurbaşkanlığına seçilmiştir (Croissant, 2002: 234). 1948 yılında kurulan bu ilk hükümetin seçim sonuçları çizelge 1.2'de verilmiştir.

Çizelge 1.2: 1948 Seçim Sonuçları.

Cumhurbaşkanı Adayı	Syngman Rhee	Kim Ku
Oy Durumu	180	13

Çizelge 1.2’de ulusal meclis oyları görülmektedir. Syngman Rhee’nin 1948 yılındaki seçimlerde kurduğu herhangi bir parti bulunmamaktadır. Kendi Liberal Parti’sini 1950 yılında kurmuştur. Syngman Rhee, 1948 yılında BM gölgesinde aday olurken, Kim Ku ise Kore Bağımsızlık Partisi’nden aday olarak gösterilmiştir. Aslında 1948 yılındaki seçimler prosedür olmaktan ileri gidememiştir. Amerikan Askeri Hükümeti’nin müdahaleleri Kore’de ideolojik yapının gelişmesine engel olmuştur. Askeri Hükümet partilerin sol ideolojiyi yaymasına izin vermemiştir. Kore savaşı sonrasında bu durum daha da şiddetlenmiştir. Sadece anti-komünist ideolojiye dayanan, demokratik olmayan seçimlerle başa gelen muhafazakâr partilerin hâkimiyeti var olmuştur.

1958 yılındaki seçimlerde başta olmak isteyen Syngman Rhee ve partisi kendisine rakip olan Demokratik Parti’ye karşı seçimleri kaybetmiştir. Demokratik Parti, 1955 yılında Liberal Parti’ye rakip olarak kurulmuştur. Sonuç olarak 1955 yılında iki partili bir model ortaya çıkmıştır. Bir yıl sonra Demokratik Parti, Liberal Parti’ye meydan okumuştur ve başbakanlık konumunda Demokratik Parti öne geçmiştir. 1958 Millet Meclisi seçimlerinde Demokratik Parti 76 koltuk almıştır. Fakat 126 koltuk alan Liberal parti kazanmıştır.

İkili parti modeli Syngman Rhee’nin çöküşüyle son bulmuştur. Rhee’nin partisinin karıştığı sahtecilik ve verilerin çarpıtılması gibi olaylar Liberal Parti’nin sonunu hazırlamıştır. Rhee’nin 12 yıllık hâkimiyeti, Rhee’nin istifasını talep eden öğrencilerin ve halkın agresif protestosuyla sona ermiştir. 1960 yılında ulusal meclis seçimlerinde Demokratik Parti 223 koltuğun 175’ini almıştır ve halkın % 42 oyu ile iktidara gelmiştir. Demokratik Parti lideri Chang Myon’un rejiminin, liderlik için gerekli olan siyasi bütünlüğü ve disiplini sağlamada yetersiz olduğu ileri sürülmüştür. İdeolojik olarak bölünmüş olan bu yeni hükümet üyeleri pusulasız bir yasama organı oluşturmuşlardır. Medya tarafından bu durum; ideolojisi, bütünlüğü ve yeteneği olmayan, Don Kişot gibi hareket eden hükümet olarak nitelendirilmiştir. Sonuç olarak Chang Myon, partisini bir arada tutmayı başaramamış ve 3 ay sonra askeri darbeye maruz kalmıştır (Kim, 2003: 122).

1948 yılından beri Güney Kore’de gerçek bir demokratik süreç yaşanmamış ve dış tehditler yüzünden ideolojik açıdan bir çoraklık söz konusu olmuştur. Otoriter rejimler de bu durumdan hakkını vererek faydalanmıştır. Siyasi partiler ise sadece belli bir liderin politik aracı olarak kullanılmıştır. 1948’den beri 100’den fazla siyasi parti oluşturulmuştur. Bu yüzden de istikrar söz konusu olmamış ve bu siyasi partiler kısa ömürlü olmuştur. Kısa ömürlü bu partiler herhangi özel bir ideolojik duruşu temsil etmediği için vatandaşlar bu partilerle bir bağ kuramamıştır. Her zaman partilerden ziyade liderler ön planda olmuştur (Mujica, 2013).

Halk, partiye değil partinin liderine sadakat göstermiştir. Halk için her zaman önemli olan liderin iradesi ve kararlılığıdır. Bu yüzden bu çalışmada partilerden çok liderlere odaklanılmıştır. 1948 yılından 1987 yılına kadarki dönemde Güney Kore otoriter rejimler tarafından yönetilirken 1987 sonrasındaki dönemlerde yavaş yavaş demokrasi hissedilmeye başlanmıştır.

2.3 Güney Kore’nin Siyasi Yapılanmasında Liderlerin Rolü

Çizelge 1.3 : Güney Kore’de Cumhurbaşkanlarının görev süresi.

Başkan	Görev yılı	Görev süresi
Syngman Rhee	1948 – 1960	12 yıl
Park Chung Hee	1963 – 1979	16 yıl
Chun Doo Hwan	1980 – 1988	8 yıl
Roh Tae Woo	1988 – 1993	5 yıl

2.3.1 Syngman Rhee dönemi (1948- 1960)

Syngman Rhee’nin eleştirmenlerinden olan Seo Jung-Seok, Rhee’nin aşırı sağcı, anti-komünist, hiçbir politik yapının kendisine uygun olamayacağı kadar faşist bir kişiliği olduğunu savunmuştur (Lee,2011: 39) . Syngman Rhee ülkenin ulusal ideolojisini hükümeti kurduktan sonra açıklamıştır:

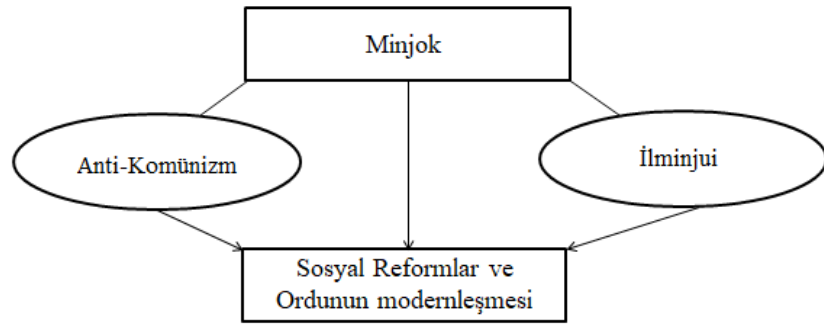
Ben ilminjui prensibini (tek ulus ideolojisi) savunuyorum. Bu prensip ile ulusal politikamı yürüteceğim. Biz; Kore halkı tek ırk olarak uzun bir ulusal tarihe sahibiz ve her zaman iki değil tek olarak birlikteyiz. Bu nedenle biz Kore halkı her durumda bütün olmalıyız. Bizim ırkımız tektir. Bu nedenle ulusal bölgemiz, ulusal ruhumuz, birbirimize olan davranışımız, ulusal politikamız ve ulusal kültürümüz tektir. Geçmişte bunlardan herhangi birinde tek olmada başarısız olduysak bunu mümkün olan en kısa sürede başarmalıyız. Bu süre içinde bu birliğin gelişmesinin önünde bir engel olursa bunu derhal ortadan kaldırmalıyız. Tek olmaya aykırı her türlü bireysel eylem ortadan kaldırılmalıdır. İrkımız bu tek olma ideolojisi

ile canlanacaktır. Bölünme yanlısı olanlar aramıza katılma cesaretinde bulunmasınlar. Şunu hatırlayın: Eğer bölünürsek ölürüz ve eğer birleşirsek hayatta kalırız; yani ya bölünerek öleceğiz ya da birleşerek yaşayacağız (aktaran You, 1975: 68).

Syngman Rhee, Kuzey ile birleşerek 'tek' Kore olma düşüncesiyle hareket etmiştir. Ona göre bu bölünme geçicidir. Komünistlerin hepsini temizleme ve tek güç olma hırsındadır. Fakat Soğuk Savaş sebebiyle Amerika ve Sovyetler Birliği arasındaki gerginliğin artması bu bölünme durumunun kalıcı olmasına zemin hazırlamıştır.

Rhee'nin ulus ideolojisi olarak belirlediği 'ilminjui'nin (tek ulus ideolojisi)' 4 prensibi vardır. Bunlardan ilki, eşitliği sağlayarak tek bir ulus olarak birleşmek, tek devlet olmaktır. İkincisi toprak sahiplerinin, finansal kurumların ve işçilerin işbirliği içinde çalışarak güçlü bir piyasa oluşturmasıdır. Üçüncüsü politik alanda cinsiyet ayrımı yapmadan eşitliğin sağlanmasıdır. Dördüncüsü ise bölgeselcilik ve sınıfsal bölünmenin ortadan kaldırılmasıdır (aktaran Lee, 2011: 46) .

İlminjui ideolojisi, birinci bölümde bahsi geçen ve Japon sömürgesine karşı ortaya çıkan ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçilik ile benzerlik göstermektedir. O zaman 'tek olma' özelliğine dayalı ilminjui ideolojisinin bir anlamda etnik milliyetçilikten beslendiği sonucuna varılabilir. İlminjui milliyetçiliğinde farklılık gösteren durum bu sefer Japonlara karşı değil de komünizme karşı birleşerek tek olmaktır. Yani komünistleri ne pahasına olursa olsun topraklardan çıkarmaktır.



Şekil 1.1 : Syngman Rhee'nin sosyal reformları gerçekleştirmede kullandığı ideolojiler.

Şekil 1.1'de Syngman Rhee'nin sosyal reformları gerçekleştirmek ve ordunun modernleşmesini sağlamak için araç olarak kullandığı ideolojiler gösterilmiştir. Bu ideolojilerin çıkış noktası aslında Kuzey ve Güney Kore'yi birleştirmek olmuştur. Fakat bu konuda başarı sağlayamayan Syngman Rhee yaptığı sosyal reformlarla ve

orduyu modernize etmesiyle kendini göstermiştir. Ordunun modernleşmesi konusuna 3. bölümde ayrıntılı olarak değinilmiştir.

Lee'ye (2011: 49-50) göre Syngman Rhee'nin uyguladığı ilminjui ideolojisinden gelen eşitlik politikası halkın duygusal anlamda birleşmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu yüzden Lee (2011) Syngman Rhee'nin aşırı sağcı anti-komünist olarak etiketlenmesini haksız bulmuş, zengin ve fakir arasındaki sınıf farklılıklarını yasal yollarla aşmaya çalışan ve emeği her zaman destekleyen Syngman Rhee'nin ultra sağcı tanımıyla değil de sosyal bir reformist olarak tanımlanması gerektiğini savunmuştur.

2.3.2 Park Chung Hee dönemi (1963- 1979)

General Park Chung Hee, 16 Mayıs 1961'de 1600 kişilik ordusuyla Seul'a girerek yönetime el koymuştur (Korkmaz ve Gökmen, 2017: 147). Darbeyle başa gelen Park Chung Hee, Güney Kore'ye çok uzun süre hizmet etmiştir. General Park Chung Hee'nin sivil olarak siyasi hayatı 1963 yılında Demokratik Cumhuriyet Partisini kurmasıyla başlamıştır. Albay Kim Jong Pil ile beraber kurduğu DCP en hâkimiyetçi parti olma fikri üzerine kurulmuştur. Park 1967 yılında seçimleri kazanmış ancak 1971 yılındaki seçimlerde büyük bir oy kaybı yaşamıştır (B. K. Kim, 2011: 142).

1971 yılındaki seçimleri oy oranlarının düşüşüne rağmen kazansa da bir sonraki seçim dönemini riske atmak istememiştir. Bu yüzden Yushin Sistemi'ni oluşturarak bütün yetkileri kendinde toplamıştır (Korkmaz ve Gökmen, 2017: 155). Yushin kelimesi, 1868 Japonya İmparatorluğu'nun 'Meiji Restorasyonundan' gelmektedir. Meiji Restorasyonunun amacı, emperyalist düzeni Japonya'ya geri getirmektir. Yushin sisteminin amacı ise baştaki yöneticinin politik gücünü arttırmaktır. Örneğin, Yushin anayasasına göre cumhurbaşkanının sınırsız olarak göreve seçilme hakkı vardır. Cumhurbaşkanının millet meclisini feshetme yetkisi vardır. Fakat millet meclisinin cumhurbaşkanını görevden alma yetkisi yoktur (Jeong & Shin, 2018: 68).

DCP 1972'de Yushin Sistemi ile yapılan reformlarla kökten değişime uğramıştır. Park Chung Hee yaşam boyu süren başkanlık için yeni anayasa ve diğer kurumsal düzenlemeleri başlatmıştır. Bu siyasi süreçten DCP ve diğer partiler hariç tutulmuş ve artık başkan seçimlerine katılmalarına izin verilmemiştir. Önceki doğrudan seçim sistemi değiştirilerek seçimler Ulusal Birleşme Konferansı adlı bir seçmenler kurulu

tarafından dolaylı olarak yapılmıştır. Yani konferans üyeleri siyasi partilerin katılımı olmadan halk oylamasıyla seçilmiştir. DCP ve diğer partiler meclis üyelerinin üçte birinin Başkan Park tarafından seçileceği ulusal meclis seçimlerindeki rollerini önemli ölçüde kaybetmiştir. Bu köklü değişimler millet meclisinin gücünü düşürmüştür. DCP Yushin Sistemi altında 1972 yılından 1979'da Başkan Park'ın suikastına kadar olan süreçte bürokratik faaliyetlerini sürdürmüştür (Lee, 1990).

18 yıllık hâkimiyeti boyunca Park Chung Hee her zaman Kore'nin güvenliğini ve ekonomik büyümeyi vurgulamıştır. Hak ve özgürlüklerden ziyade şiddetle ekonomik gelişme için izlenecek stratejilere odaklanmıştır.

Sanayi işçilerinin yüksek işgücü verimliliği sayesinde Kore Savaşı sonrasında Güney Kore'de olağanüstü bir ekonomik gelişme görülmüştür. Araştırmacıların çoğu bu durumu cebollere¹² ve devletin otoriter yapısına bağlamıştır. Fakat asıl önemli olan konu hangi ideoloji ile bu kadar sıkı çalışmaya teşvik edildikleri olmuştur. Bu mucizevi ekonomik gelişmenin yaşandığı dönem, Park Chung Hee hükümetinin başta olduğu dönemlerdir.

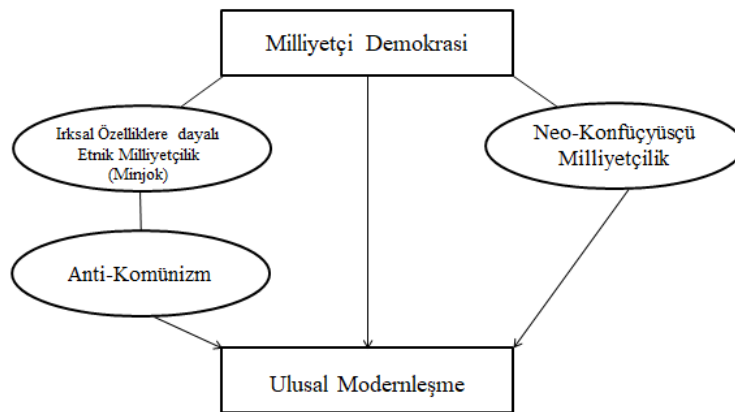
Park rejimini etkileyen iki ana ideoloji vardır. Bunlardan birincisi Sin Ch'aeho'nun Dangun efsanesi ile 'Minjok' terimini yaygınlaştırdığı ve Korelilerin tek soydan geldiği temeline dayanan ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliktir. İkincisi ise Donghak dininin yerel özellikleri ile kendisinin demokratik, milliyetçi ve modern politik ideolojilerini birleştirerek ortaya çıkardığı 'Milliyetçi Demokrasi'dir (Santos, 2018: 25). Park milliyetçi demokrasiyi ulusun modernleşmesi olarak tanımlamıştır. Ulusun modernleştirilmesiyle kendi kendine yetebilen ve dışa bağımlı olmayan bir devlet kurmayı hedeflemiştir. Park'a göre ancak kendi kendine yetebilen bir devlet tam anlamıyla demokratikleşebilir. Bunun için de öncelikle milliyetçi demokrasi ideolojisini uygulamaya koymuştur (Kim, 1987: 44- 46). Park Chung Hee rejimini etkileyen bu iki ideoloji; anti-komünizm, ulusal modernleşme ve Neo-Konfüçyüsçü milliyetçilik politikalarının temelini oluşturmuştur.

¹² Güney Kore'nin dünyadaki en toplulukçu davranışçı toplumlardan biri olduğu belirtilmektedir. Güney Kore'de büyük şirketlere ve şirketler zincirine Cebol (재벌 Chaebol) denmektedir. Bunlar genelde aile şirketleridir ve ataerkil bir yapıya sahiptir. Ve akrabalığı temel alır. Bu şirket sahibi aileler aktif olarak yönetime katılarak güçlerini ellerinde tutarlar. Bazı araştırmacılara göre ceboller Güney Kore'nin ekonomik büyümesine büyük katkıda bulunmuşlardır. Kore hükümeti de her zaman cebolli desteklemiştir. Özellikle de Park Chung-Hee Başkanlığı döneminde bu devlet-şirket desteği ortaya çıkmıştır. Park Chung-Hee hızlı büyüme için Güney Kore bankalarını ulusallaştırarak az olan sermayeyi endüstri ve şirketlere yönlendirmiştir (Kutanis, 2010).

Askeri darbe ile başa geçen Park Chung Hee, 6 maddelik bir ihtilal sözü vermiştir. Bunlar Park Chung Hee'nin söylemiyle sırasıyla aşağıdaki gibidir;

- 1 Anti-komünizm karşıtı sistemi güçlendireceğiz.
- 2 BM şartına uyarak, uluslararası anlaşmalara sadık kalıp, ABD başta olmak üzere müttefiklerimizle bağlarımızı güçlendireceğiz.
- 3 Toplumdaki bütün yolsuzlukları ortadan kaldırarak çökmekte olan ulus ahlakını ve ulus ruhunu iyileştirip canlandıracağız.
- 4 Umutsuz düşen ve açlık çeken halkın, ekonomik zorluklarını ivedi olarak çözüp, ulusal ekonomiyi yeniden inşa etmek için elimizden geleni yapacağız.
- 5 Ülke çapında birleşerek ve komünizme karşı durarak ulusal birliği sağlayacağız.
- 6 Bu görevlerimizi tamamladıktan sonra, rejimi istenildiği zaman vicdanlı politikacılara devretmeye ve orijinal misyonumuza geri dönmeye hazır olacağız. (aktaran Kim, 1987:37)

Park Chung Hee bu altı madde ile anti-komünizm temelli, kendi kendine yetebilen bir ekonomik yapı kurmayı hedeflemiştir. Bu ekonomik yapıyı oluşturabilme Park Chung Hee rejiminde sık sık adı geçen 'ulusun modernleşmesi' yolundan geçmektedir. Ulusun modernleşmesi ise içinde milliyetçilik motifleri barındırmaktadır. Park askeri darbe ile 'ulusun modernleşmesi' ve 'ulusun tekrar inşası' projesini militaristik olarak gerçekleştirmeye çalışmıştır. Park için 'ulusun tekrar inşası' projesini gerçekleştirme yolunda liberal demokrasinin hiçbir önemi yoktur (Kim, 1987: 42).



Şekil 1.2 : Park Chung Hee'nin ulusal modernleşme yolundaki motivasyon araçları.

Şekil 1.2'de Park Chung Hee'nin Milliyetçi Demokrasi anlayışı açıklanmıştır. Park'a göre ulusal modernleşmenin olmadığı yerde demokrasi de var olamaz yani

modernleşme gerçekleşene kadar demokrasinin bir önemi yoktur. Modernleşme yolunda birey devleti için her türlü özveride bulunmak zorundadır. Başkan Park, ırksal özelliklere dayalı Etnik Milliyetçilik, Anti-Komünizm ve Neo-Konfüçyüsçü Milliyetçilik kavramlarını aşamalı bir şekilde ulusal modernleşme yolunda birer araç olarak kullanmış ve halkı motive etmeyi başarmıştır.

Park Chung Hee özgürlük ve demokrasi ile ilgili görüşlerini net olarak aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

“ Büyük özgürlüğü korumak için küçük özgürlüklerden bir süreliğine ödün verilmeli ve bu küçük özgürlükler kısıtlanmalı. Bunu yapmasaydık geniş çaplı özgürlüklerden mahrum kalırdık” Büyük özgürlükler derken Park bir ulusun özgürlüğünü vurgulamak istemiştir ve küçük özgürlükler derken bireylerin özgürlüklerini kastetmiştir. Komünist düzen altında sıfır özgürlüğe sahip olmaksızın büyük özgürlükler için küçük özgürlüklerden ödün vermenin daha mantıklı olacağını düşünmüştür (Y. J. Kim, 2011: 101).

Park, “Hukuki pozitivizm perspektifinden bakıldığında askeri devrim mevcut hukuk düzenini istila edebilir” demiştir ve “Ulus, harabeye dönmüş ve halkın egemenliği zarar görmüşse ameliyat edilmelidir.” diyerek askeri darbe yapmıştır. Park Chung Hee Platon’un ‘ideal devlet’ felsefesindeki devletin korunması için zorla ele geçirilebileceği düşüncesine dayanarak hareket etmiştir. Politik gücün halkın desteği ya da kurumsal meşruiyet prosedürleri olmadan da zorla elde edilebildiğini askeri darbe ile göstermiştir (Lim, 2012: 50).

Park, Japon okullarında işgalcinin dünya görüşü ile aşılınmış olsa da bir Koreli olarak kendi topraklarında başını dik tutamadığı için utanç duymuştur. Fakat otoriteye karşı duyulan saygının merkezde olduğu Konfüçyüsçülük ile yetişmiştir. Kendisi de böyle bir felsefenin hâkim olduğu bir devlet kurmayı hayal etmiştir. Yani otoritesine saygı duyulan ve modern Konfüçyüsçü bir devlet kurmayı istemiştir. Park Chung Hee'nin askeri darbeden önce ideal olarak düşündüğü ulus modeli, Japonya'nın restore edilmiş Meiji imparatorluk modeli olmuştur. Japon militarizmi, askeriye odaklı faşizm ile katı bir biçimde Japon toplumunu kolektif bir sistemle yeniden düzenleme girişimidir (Vogel, 2011: 518).

Park'ın Japon kimliği yönetim biçimini şekillendirmiştir. Bu yönetim biçimi, zengin ulus, güçlü ordu, sıkı çalışma ve tasarruf gibi o dönemin milliyetçi ideolojik prensiplerini içinde barındırmaktadır. Bu durumu kendisi de şöyle açıklamıştır:

“Meiji Restorasyonu’nda elit sınıfın çağdaştırıldığı gibi ben de ülkemi çağdaştırmak için baskı yapıyorum” demiştir. Yine başka bir ifadesinde:

“Bu bağlamda Meiji Restorasyonu’nun tarihi incelendiğinde, bir Japon Askeri Akademisi mezunu olarak, Japon eğitim sisteminin güçlü orduyu geliştirmede etkili yol olduğuna inanıyorum” demiştir (aktaran Moon & Jun,2011: 118) .

2.3.2.1 Anti-komünizm

Japon istilasından kurtulduktan sonra Güney Kore toplumu anti-komünizm ile karakterize edilmiştir. Bunun dışındaki hiçbir ideoloji kabul görmemiş, anti-komünizm, Güney Kore’nin egemen sınıfının var olmasının tek nedeni olmuştur. Anti-komünizm nedeniyle baskıcı devlet düzeninin genişlemesi yasama meclisinin rolünü azaltmış ve idarenin güçlendirilmesi diktatörlüğün sürdürülmesini kolaylaştırmıştır. Anti-komünizm, yalnızca egemen sınıfın ve devletin değil aynı zamanda Kore Savaşı’nı tecrübe edenlerin de katılımıyla Kuzey Kore ve komünizme karşı yoğun bir düşmanlık yaratan bir mekanizma haline gelmiştir.

1970’lerin başlarına kadar olan süreçte Güney Kore’nin ekonomik gelişiminin Kuzey Kore’nin ekonomik gelişiminden daha geride olduğu görülmüştür. Bu yüzden Park Chung Hee, anti-komünizm ideolojisini ve ekonomik gelişme kavramlarını birleştirerek kendi stratejisini oluşturmuştur. Kuzey Kore ile olan rejim rekabeti ve ekonomik rekabet, anti-komünizm ve anti-kuzey ideolojisini harekete geçirmiştir. İki ülke arasındaki rejim savaşı halkı üretme konusunda daha da kışkırtmıştır. Onlar için anti-komünizm baskıcı bir kalkınma ideolojisidir. Bu strateji, ‘tek taraflı üretim tek taraflı savunma’ söyleminde kendini göstermiştir. O zaman kullanılan bir başka slogan ise ‘savaş ve inşa et’ sloganları olmuştur. Yaşanan bu rejim savaşı halkı ekonomik gelişme yolunda seferber etmiştir. Aslında burada amaç anti-komünizmin itici gelen baskıcı yapısını yumuşatmak olmuştur.

2.3.2.2 Ulusal modernleşme

Ulusal modernleşmenin asıl amacı kendi kendine yetebilmek ve kendi kendine yardım edebilmek ve dış güçlere bağımlılığı azaltmak olmuştur. Bir anlamda

modernleşme ekonomik gelişmeyi temsil etmiş ve bu Güney Kore'nin varlığını sürdürebilmesi için yapılması gereken temel bir görev olarak algılanmıştır (Moon ve Jun, 2011:125-126). Uzun süre yoksulluk çeken halka refah içinde yaşama sözünün verilmesi fazlasıyla ikna edici olmuştur ve meşruiyeti zayıf olan devletin hareket alanını genişletmiştir. 1960'lardaki kapitalist sanayileşme sürecinde kantitatif ekonomik büyüme metodu¹³ anti-komünizm ideolojisi ile birlikte halkı politik açıdan baskı ve kontrol altında tutmak için kullanılmıştır. Böylece ekonomik açıdan aktif bir şekilde harekete geçilmiştir. Anti-komünizm içinde gelişen bu modernleşme hareketi için 'kendi ekonomini yapılandır!', 'kendine güvenen ekonomi!', 'ulusal gücün yetiştirilmesi!' gibi bazı sloganlar da kullanılmıştır (Kim, 1987 :47) .

Yani başka bir deyişle, ulusun modernleşmesi Park Chung Hee rejimi süresince sadece halkın refah içinde yaşaması için değil, aynı zamanda ulusun gerçek bağımsızlığı için veya komünizme karşı mücadelede kazanmak için çeşitli nedenlerle vurgulanmıştır. Ulusal düzeyde sık kullanılan 'İyi koşullarda yaşayalım!' sloganı, sefaletten kurtulmak isteyen halkı duygusal olarak motive etmiştir. Tüm ulusun enerjisini sadece ekonomik kalkınmaya yoğunlaştırmasında temel oluşturmuştur.

Bu durumun bazı yan etkileri de ortaya çıkmıştır. İşçilerin ve çiftçilerin gayreti ile elde edilen zenginliğin adil bir biçimde dağıtılmaması ve işçilerin refah konusunun dikkate alınmaması sebebiyle hızlı ve dengesiz bir ekonomik büyüme sağlanmıştır. Bir başka deyişle, keki bölüşmek yerine keki nasıl daha büyük yaparız mantığı ile işçi ve çiftçiler sadece cebollerin gemisini doldurmuş ve bu fedakârlık ekonomi politikasının temeli haline gelmiştir. Ekonomik büyümenin sonucu olarak 1960'larda sanayileşmenin doğasında var olan sınıfsal tutarsızlıkların bir dereceye kadar gizlenmesi mümkün olmuştur. Fakat 1970'lere gelindiğinde bu eşitsizlik, alt sınıfların direnmesine sebep olmuştur.

2.3.2.3 Neo-Konfüçyüsçü milliyetçilik

Park Chung Hee rejimi kadar milliyetçiliği aktif bir şekilde kullanan ve başarılı olan başka bir rejim daha olmamıştır. Park Chung Hee, anti-komünizm ve etnik

¹³ Kantitatif Ekonomik Büyüme metodu: Kantitatif ekonominin temel analitik yöntemi, ekonomik sonuçları bir veya daha fazla yordayıcı değişkenin fonksiyonu olarak inceleyen regresyon analizidir. Çeşitli problemleri tanımlarken sayıları kullanır. Ancak bunlar öylesine sayılar değildir. Bu sayılara istatistik denir. Bu yöntem, muhasebe ve finansal sorunların, bir şirketteki motivasyon ve işe alım sorunlarının vb sorunların çözümü için uygulanabilir (Curwin,Slater ve Eadson, 2013:65-66).

milliyetçiliği daha da sistematik bir hale getirmiştir (Kang, 2015: 259). Ancak Park'ın vurguladığı milliyetçilik Neo-Konfüçyüsçülük öğretileri ile sentezlenmiştir. Ulusun modernleşmesi ve ulusal olarak yeniden doğuş ile sembolize edilen bu dönemin milliyetçisi, Park Chung Hee rejimi tarafından halkı bir araya getirmek ve harekete geçirmek için bir araç olarak kullanılmıştır. Park rejiminin milliyetçiliği yapısal olarak bütünlük prensibine vurgu yapmaktadır. Yani prensip olarak bireyi ulus adına baskı altına alıp feda eder. Bu da Neo-Konfüçyüsçülüğün temel değerlerinden devlete sadakat öğretisi ile örtüşmektedir.

Park Chung Hee'nin uyguladığı milliyetçilik ideolojisi anti-komünizmden daha az baskıcı bir yapıya sahiptir. Yaptırım ve cezaya dayalı olan anti-komünizmin yapıcı bir işlevi görülmemiştir. Ancak milliyetçilik sosyal yaşamda olumlu bir teşvik mekanizması olarak işlev görmüştür.

Bütünlük prensibi, bireyin bağımsızlığından ziyade halkın ve devletin çıkarlarını vurgulamıştır. Birey devlet için kendi varlığından ödün verebilir. Bu amaçla Park rejimi, 'geleneklerin restorasyonu' ve Neo-Konfüçyüsçülük öğretilerinden 'ataya (devlete) saygı ve sadakat' stratejilerini kullanmıştır ve devletin otoritesini vurgulayarak bireylerin bunları gönüllü olarak yapmasını amaçlamıştır.

Hükümet bu milliyetçilik ideolojisini çok başarılı bir şekilde kullanmıştır. Halkı, en çok düşman olduğu Japonya'yı kullanarak çok çalışmaya teşvik etmiştir ve bu şekilde halkın milliyetçi duygularını uyandırmıştır. Bu dönemde hükümet ve özel sektörler tarafından halkı organize etmek için bazı sloganlar kullanılmıştır. Bunlar 'Japonya'ya yetişelim!', 'Japonya'yı geçelim!', 'Japonya'yı yenelim!' gibi sloganlardır. Yani aslında hükümet halkın en büyük acısını halka karşı kullanmıştır (Kim & Park, 2003: 42). İşçiler çok az bir maaşla çalıştırılmıştır. Buna rağmen büyük bir özveri göstererek fazla mesai yaparak ve kendinden ödün vererek devlete olan sadakatini göstermiştir.

Ataya saygı ve sadakat öğretisi ile ortaya koyulan insan imgesi millete ve devlete kendini adamak biçiminde uygulanmıştır. Bu öğretilerde devletin aileye dâhil olduğu ve bireylerin, aile ve devlet ile aynı kaderi paylaştığı öne sürülmüştür. Bu nedenle devletin birlik ve beraberliğine zarar verecek eylemlerin saflığı bozduğuna inanılmıştır ve bireyi toplum için fedakârlık yapmaya itmiştir. Ayrıca milliyetçilik ile sentezlenen Konfüçyüsçülük öğretisi, sosyal ahlaki yapıyı kontrol etme mekanizması

olarak faaliyet göstermiştir. Devletine sadakat gösteren bir ulus kimliği toplum üyelerini hükümetin ve seferberliğin nesnesi haline getirmiştir ve aynı zamanda her bireyi hiyerarşik düzen içinde tutmuştur. Konfüçyüsçülük öğretileri ülke içindeki çatışmaları bastırarak bütün halkı aynı amaç için çalışma yolunda teşvik etmiştir.

Her ne kadar Park rejimine genel olarak milliyetçilik hâkim olsa da, gerçekte 'kendi kendine yetebilme' öncelik taşımaktadır. Ulusal bağımsızlığı ve düzeni sağlamanın yolu da ulusun modernleşmesinden geçmektedir. Neo-Konfüçyüsçü milliyetçilik, bireylerin elinden sorgulama, muhakeme etme yetisini almıştır. Bunun sonucunda da bireyler tamamen devlete tabi olmuştur. Ulusal bayrak, milli marş, milli eğitim ile bireylerin bir bütün olması ve toplum üyeleri arasında ulus algısının oluşması, bu hükümet rejiminin uyguladığı milliyetçilik ideolojilerinin başarısı olarak kabul edilmiştir.

2.3.3 Chun Doo Hwan dönemi (1980- 1988)

Park Chung Hee suikastından sonraki ilk birkaç ay Kore halkında demokrasi beklentisi yaşanmıştır. Bu döneme de 'Seul'ün Baharı' denmiştir. Suikast sonrası, Başbakan Choi Kyu-hah yeni cumhurbaşkanı seçilmiştir. Fakat Choi'nin yönetimdeki başarısızlığı başka bir askeri darbeye davetiye çıkarmıştır (Shin, 2003:107). General Chun Doo Hwan, 1980 yılında sıkıyönetim ilan ederek 1972'den beri yasaklı olan ve içinde Kim Jong Pil, Kim Young Sam ve Kim Dae Jung'un da bulunduğu politik isimleri tutuklatmıştır (Oh, 1999: 80-81).

Halk demokrasi beklentisinden sonra askeri darbe ile büyük bir hayal kırıklığı yaşamıştır. Bu yüzden yeni askeri darbeye karşı geniş çaplı gösteriler başlamıştır. Bu büyük protesto Gwangju şehrinde patlak vermiştir. 1980 baharında sıkıyönetime son vermek ve Yushin Anayasasını kaldırmak isteyen öğrenciler sokaklara dökülmüştür. Öğrencilerle başlayan bu protestolar gitgide büyümüştür. Bu gösterileri bastırmak için müdahale eden askeri hükümet, Seul'ün baharı coşkusu katliama çevirmiştir. Gwangju'daki bu gösteriler paraşütçü askerler tarafından vahşice bastırılmaya çalışılmıştır (Roh, 2003:186). Bu trajik katliam, Chun rejiminde kanlı bir leke olarak kalmıştır. Resmi rakamlara göre 200 kişinin öldürüldüğü söylene de aslında 2000 kişinin öldürüldüğü ve binlerce kişinin yaralandığı tahmin edilmektedir.

1981’de Chun, yeni bir anayasa oluşturmuştur. Beşinci Cumhuriyet Anayasası, siyasi partilerin gücünü zayıflatmaya ve idarenin gücünü arttırmaya yönelik oluşturulmuştur. Chun sadece 7 sene görevde kalıp istifa edeceğini belirtmiştir. Yeni anayasada Kore’nin siyasi ve parti sisteminde bir dizi değişiklikler yapılmıştır. Halk tarafından seçilen seçmenler kurulunun üyeleri dolaylı olarak cumhurbaşkanı seçecektir. Cumhurbaşkanı, millet meclisini feshetme yetkisine sahip olacaktır (Lee, 1992: 56-58). Beşinci Cumhuriyet Anayasası, birçok yönden Park Chung Hee’nin Yushin sistemiyle benzerlik göstermiş ve sadece ufak değişiklikler yapılmıştır.

Chun’ın yeni bildirimlerinden en geniş kapsamlısı siyasi parti sisteminin dönüştürülmesi olmuştur. Daha önce belirtildiği gibi parti sistemi, hem Rhee döneminde hem de Park döneminde ikili parti sistemi olarak yapılandırılmıştır. Chun, Syngman Rhee ve Park Chung Hee’den farklı olarak çok partili bir sisteme geçmek istemiştir. Fakat burada çok partili sistemden kasıt küçük çaplı partiler olmuştur. Bu durumun arkasındaki motivasyon ise iktidarda olan güçlü partiye karşı koalisyonu engellemektir.

Chun’ın kurduğu parti ‘Demokratik Adalet Partisi’ (DAP) dir. 1981 yılında sözde seçimlerle kolayca başa gelmiştir. Seçmen kurulunu askeri subaylar ve Chun’ın müttefikleri oluşturmuştur. Bir sonraki ayda yapılan millet meclisi seçimlerinde, yasaklı siyasetçiler ve büyük partiler yer almamıştır. DAP oyların çoğunluğunu kazanmıştır. Yeni kurulan bu küçük siyasi partilerin varoluşunun tek sebebi, iktidara karşı etkili olamamalarıdır. Millet meclisinin yarısından fazlasını da askeri subaylar oluşturmuştur (Robinson, 2007: 142). Burada görüldüğü üzere hala Kore’de farklı ideolojiler sahneye çıkamamış, halk demokrasi için sesini bir türlü duyuramamıştır. Ancak bu dönemde demokrasinin ayak sesleri yavaş yavaş duyulmaya başlayacaktır.

Aslında herhangi bir politik meşruiyet veya ulusal fikir birliği oluşturabilecek bir ideolojiyi bile ortaya koyamayan yeni askeri rejim, önceki iktidarın yönetim araçlarını harekete geçirmiş ve sistemi dengeleyebilmek için sınır koyamamıştır. Böylelikle Chun Doo Hwan hükümeti, sürekli ulusal direnişle karşı karşıya kalmıştır. Chun Doo Hwan döneminde yaşanan ulusal direniş hareketi yerini daha da karmaşık bir emekçi hareketine bırakmıştır. Bu hareket, temelde otoriterizme karşı diktatörlük karşıtı olan demokratik motifler içeren bir özelliğe sahiptir. Bu emekçi hareketi

özellikle işçilerin, köylülerin, yaşlıların ve öğrencilerin örgütlenmesiyle daha da güçlenmiştir.

Ekonomik büyüme nedeniyle sosyal açıdan da önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Örneğin; boş vakit değerlendirme, eğlence kültürü yani ‘tüketim sosyalleşmesi’ yayılmaya başlamıştır. Renkli TV yayıncılığı, profesyonel beyzbolun ortaya çıkması, sokağa çıkma yasağının kaldırılması ve Han Nehri’nin gelişimi ile kültürel açıdan da yeni talepler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu değişiklikler sebebiyle 1982 yılındaki beşinci ‘Ekonomik Kalkınma Planı’, ‘Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Planı’ olarak değiştirilmiştir (Hong, 2005: 72). Ekonomik büyümeye paralel olarak çeşitli sosyal sınıfların büyümesi demokrasi arzusunu güçlendirmiştir. Bu değişimlerin yanı sıra 1980’lerin ortalarında genişleyen ulusal ve özel sektörde orta düzey yönetim hiyerarşisi, yeni orta sınıf ile serbest meslek grubu olan Burjuva sınıfı büyük sosyal güçlere dönüşmüştür. Bu sınıflar diktatörlük nedeniyle hükümet karşıtı eğilimlere yönelmişlerdir. Mart 1986’dan Haziran 1987’ye kadarki süreçte diktatörlüğü devirme ve demokratik mücadele için anayasal harekette büyük rol oynamışlardır.

1987 yılında halk demokrasi kılıcımları beklerken Demokratik Adalet Partisi’nin Chun Doo Hwan’ın arkadaşı olan Roh Tae Woo’yu cumhurbaşkanı aday seçmesi üzerine ülke genelinde geniş çaplı protestolar patlak vermiştir. Bu protestolar her kesimden vatandaşın desteğini almıştır. İkinci bir Gwangju hadisesi olmasını diye Chun bu duruma daha fazla direnememiş ve muhalefetin taleplerini kabul etmiştir. Halk, askeri destekli baskıcı otoriter rejimin son bulmasını talep etmiştir. ‘Haziran Direnişi’ olarak anılan bu siyasi ayaklanma demokrasiye giden yolda bir ilk adım olmuştur ve Güney Kore siyasetinde önemli bir yer teşkil etmiştir (Kim, 2012: 481-482).

Chun Doo Hwan bir yönetici olarak ideolojisinin ilkelerini başkanlık açılış konuşmasında sunmuştur. Halka savaş tehdidini ortadan kaldıracağına, gücün kötüye kullanılmayacağına ve politik baskıya yer verilmeyeceğine dair sözler vermiştir. Yeni bir çağın başladığını, demokratik refah bir devlet inşa edeceğini ve kapsamlı reformlar yaparak adil bir düzen kuracağını vurgulamıştır fakat verdiği sözlere rağmen Chun seleflerinin kullandığı baskıcı yöntemleri sürdürmüştür.

2.3.4 Roh Tae Woo dönemi (1988- 1993)

Roh Tae Woo döneminde demokratikleşme adına büyük adımlar atılmıştır. Cumhurbaşkanı adayı Roh Tae Woo tarafından Haziran 1987’de bir bildiri yayımlanmıştır. Bu bildiri yoluyla hükümet, Cumhurbaşkanının doğrudan seçilmesi, temel insan haklarının garanti altına alınması ve güçlendirilmesi, basın özgürlüğü vs gibi sözler vermiştir. Haziran bildirisi daha sonra resmileştirilmiştir. Bildiri onaylandıktan sonra Roh Tae Woo, Aralık 1987’de seçimleri kazanmıştır (Bedeski, 1994: 27-32).

Doğrudan seçim yoluyla cumhurbaşkanlığı otoritesinin azaltılması, cumhurbaşkanlığı görev süresi, yargı, yasama ve yürütme yetkisinin değişmesi ile ilgili maddeler yeni anayasaya eklenmiştir. Eklenen bu maddelerden önemli olanları aşağıdaki gibidir:

Seçimler ve cumhurbaşkanı ile ilgili madde 67: 1 ve 70;

“Cumhurbaşkanı halk tarafından evrensel, eşit, doğrudan ve gizli oyla seçilir (Revize edilen 1987 anayasası maddesi 67:1).”

“Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıldır ve tekrar seçilemez (madde 70).”

Yargı, yasama ve yürütme yetkileri bağımsızlaştırılmıştır. Revize edilen maddelerin şartları aşağıdaki gibidir;

Yasama yetkisi, halkın doğrudan dört yıllık bir görev süresi için seçtiği en az 200 üyeden oluşan tek meclisli bir yasama organı olan Millet Meclisi tarafından kullanılır (Madde 40, 41:1 ve 42).

Yargı yetkisi, Yüksek Mahkemeden oluşan mahkemelere ve belirli seviyelerdeki diğer mahkemelere verilir (Madde 101:1).

Anayasa, görevden alma, siyasi partinin feshi ve devlet kurumları içindeki, devlet kurumları ve yerel yönetimler arasındaki ve yerel yönetimler içindeki yetki anlaşmazlıkları gibi anayasal meseleler için yetkisi olan bir uzmanlık mahkemesi sağlar (Madde 111).

(<http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=61603#0000> – Erişim 19.07.2019).

Bu maddelerin revize edilmesi ile hükümetin üç kolu arasındaki gücün kontrol edilip dengelenerek cumhurbaşkanının yetkisinin azaltılması amaçlanmıştır.

Temel insan hakları ile ilgili olarak özgürlük haklarının garantisi, çalışma hakkı ve refah hakkı güçlendirilmiştir. Demokratikleşme öncesi yönetimde olan yani bir önceki Chun Doo Hwan hükümeti, yapılan gösteri ve protestoları kaba kuvvet ile

kanlı bir biçimde bastırılmıştır. Özellikle Gwangju katliamı ile binlerce kişinin ölümüne sebep olan Chun rejimi, basın yayın faaliyetlerini ve siyasi faaliyetleri yasaklamıştır. Ancak revize edilen anayasa ile halka basın yayın özgürlüğü verilmiştir. Ayrıca ücretsiz zorunlu eğitim, asgari ücret sistemi ve sağlık hizmetleri ile ilgili maddeler anayasaya eklenmiştir.

Aslında yukarıda belirtilen anayasa değişiklikleri demokrasinin en temel unsurlarıdır. Burada demokrasinin otoriter rejimler tarafından uzun yıllar boyunca nasıl göz ardı edildiği görülmektedir. Halk özgürleşebilmek adına pek çok mücadele vermiştir. Başkan Roh'nun yaptığı değişikliklerle insanlar otoriter kontrollerden sıyrılarak özgürleşebilmiştir.

2.4 Değerlendirme

Birinci bölümde tanımlanan irksal özelliklere dayalı etnik (minjok) milliyetçilik ideolojisi hem etnik hem de ırk kavramının birleşmesiyle ortaya çıkan Kore'ye özgü bir unsur olmuştur. Irksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliğin bir ideoloji olarak ortaya çıkmasıyla Japon hükümetine karşı bir adım atılmıştır. Kore hükümetinin kurulmasıyla başa geçen Başkan Rhee, anti-komünizmi ve yeniden birleşmeyi meşrulaştırmak için minjok kavramının saf ırk olma ve tek soydan gelme ilkelerini kullanmıştır. İkinci Başkan Park da aynı şekilde devletin bir aile olarak görülmesi gerektiğini ve devletin ekonomik kalkınması için yani ailenin refaha kavuşması için bireylerin kendi özgürlüklerinden feragat etmesinin gerekliliğini savunmuştur. Bu savunduğu görüş milliyetçi demokrasi görüşünden kaynaklanmıştır. Ulusun modernleşmesi için bireylerin büyük bir özveride bulunması ve çok çalışması gerekmektedir. Park Chung Hee, modernleşme sağlandıktan sonra demokratik bir düzene ulaşılabileceği görüşünü savunmuştur. Bu amaçla Neo-Konfüçyüsçülük öğretilerini kullanarak halkı motive etmiştir.

Soğuk Savaş dönemi boyunca anti-komünizm ve Japon karşıtlığı gibi ideolojiler Kore ekonomik kalkınmasını şekillendiren otoriter figürlerin siyasi emellerini gerçekleştirmek için kullandıkları birer araç olmuştur. Irksal özelliklere dayalı etnik milliyetçilik liderlerin amaçlarına ulaşmalarında kullanılan etkili bir mekanizma olduğunu kanıtlamıştır. Konfüçyüsçülük mirası olan dikey hiyerarşi, liderlerin önemli taleplerini gerçekleştirebilmeleri için halkın harekete geçmesini sağlamıştır.

3. GÜNEY KORE'DE EKONOMİK BÜYÜME

II. Dünya Savaşının sona ermesiyle Kore, Japonya'ya politik, sosyal ve ekonomik açıdan boyun eğmekten kurtulmuştur. Ancak sonradan ortaya çıkan siyasi ve sosyal kargaşa ve yıkımla beraber Kore'de ekonomik ve politik olarak büyük bir huzursuzluk yaşanmıştır. Bu durum, Japonya'nın Kore'ye 36 yıl boyunca uyguladığı sömürgecilik politikasının ve ekonomik yaptırımların sonucu olmuştur. Kore ekonomisi geri kalmış ve gelişmemiştir.

Kore Savaşı sonrası doğal kaynakların yetersizliği ve üretim tesislerinin tahrip olması nedeniyle Güney Kore ekonomisi çökmeye başlamıştır. Ateşkes sonrasında hükümet, ABD ile ekonominin yeniden inşası ve istikrarı sağlama konusunda ortak bir ekonomi komite anlaşması imzalamıştır. Bu anlaşma ile 1954 yılındaki Syngman Rhee hükümeti, finansal yapılanma için savaş sırasında tahrip olan üretim tesislerinin restore edilmesini, malzeme tedarikini ve halkın yaşamının güvence altına alınmasını sağlamıştır

Amerika'nın 3 yıllık Askeri Hükümeti, Güney Kore'nin bağımsızlığında belirleyici olmuştur. Amerika'nın kısa dönemlik yönetimi günümüz Güney Kore ekonomisinin, toplumsal yapısının ve iç politikasının şekillenmesinde temel oluşturmuştur (Kim, 2012: 370- 371) . Amerika tarafından Güney Kore'ye yapılan yardımların ayrıntısı aşağıdaki tabloda verilmektedir:

Çizelge 1.4 : ABD'nin Kore'ye Ekonomik ve Askeri Yardımları: 1945 – 1976 (\$m).

Dönem	Ekonomik Yardım	Askeri Yardım	Toplam
1945 – 52	666,8	12,3	679,1
1953 – 61	2,579.2	1,560.7	4,139.9
1962 – 69	1,658.2	2,501.3	4,139.9
1970 – 76	963,6	2,794.4	3,761.0
Toplam	5,745.4	6,847.3	12,592.7

Shim & Lee'nin aktardığı (2008:76) Çizelge 1.4, Kore'ye sağlanan toplam askeri ve ekonomik yardımı göstermektedir. 1945 yılından 1976 yılına kadar alınan yardım

fonları toplamda 12 milyar doları aşmaktadır. Bu yardım fonlarının çoğu, tüketim malları ve hammaddeler için kullanılmıştır ve tekel sermayenin oluşumunda ve birikiminde büyük rol oynamıştır. Pirie (2008)'e göre Güney Kore, ABD'nin dış tehditlerden koruduğu ve maddi olarak destek sağladığı bir yaratımdır. ABD, modern Kore'nin gelişmesinde daha çok bütünleyici bir rol oynamıştır. Güney Kore çok büyük bir devlet değildir ve ABD tarafından buraya yapılan yardımın sadece yüzde ellisi koskoca Afrika kıtasına yapılmıştır. Bu durum göz önüne alındığında Güney Kore'nin ABD yapımı olduğu iddiası haksız sayılmamıştır.

3.1 Güney Kore'de Ekonomik Büyümede Liderlerin Rolü

3.1.1 Syngman Rhee dönemi (1948- 1960)

Syngman Rhee ekonomik açıdan yenilikler yapma konusunda yetersiz kalmıştır. O yüzden bu dönemde Güney Kore, hem ekonomik hem de ticari anlamda dışarıya bağımlı olmuştur. Dış yardımlar dışında Syngman Rhee'nin uyguladığı en önemli politika, toprak reformu olmuştur. Güney Kore'de Syngman Rhee dönemi ekonomik anlamda savaşın da etkisiyle en zor dönem olmuştur (Çakmak, 2016: 153).

Asırlardır süren toprak sahiplerinin egemenliği Syngman Rhee'nin başlattığı toprak reformuyla son bulmuştur. Bu reform sınıfsal farklılıkları ortadan kaldırmış, kapitalist sisteme geçişi kolaylaştırmıştır (Çakmak, 2015: 166). Toprak Reformu iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birincisi 1948 senesinde Amerikan Askeri Hükümeti tarafından ve ikincisi 1950- 1952 yılları arasında Kore Savaşı öncesi Güney Kore hükümeti tarafından gerçekleştirilmiştir. 1948'in Mart ayında Amerikan Askeri Hükümeti ekili alanın yüzde 11,7'sini oluşturan 240.000 hektarlık eski Japon topraklarını, eski kiracılara dağıtmıştır. 1950 yılında Güney Kore Hükümeti toprak sahipliğini 3 hektarla sınırlamıştır. Hükümet, 330.000 hektarlık tarım alanını 1952 senesinde yeniden dağıtmıştır. Yaklaşık 500.000 hektarlık alan toprak sahipleri tarafından kiracılara satılmıştır (You, 2014: 203). Toprak Reformu gelir eşitsizliğini azaltmada büyük rol oynamıştır.

Syngman Rhee komünistleri temizleme, kuzey ve güneyi tekrar bir araya getirme adına ABD'ye pek çok talepte bulunmuştur. Syngman Rhee'nin bu taleplerinin amacı komünistleri yurttan atıp Kore'yi birleştirerek kendisinin koyu milliyetçi karakterini ve bir lider olarak gücünü göstermek ve seçimleri tekrar kazanmak

istemesisidir. Bunun için de ‘ya birleşme ya ölüm’, ‘Yalu¹⁴,ya ilerleyelim!’ gibi pek çok slogan kullanmıştır (Hong, 1995: 65). BM ve komünistler arasında ateşkes gerçekleşmeden önce ABD ile karşılıklı savunma anlaşması yapmayı istemiştir. Fakat ABD bu teklifi kabul etmemiştir. Rhee’nin kuzey ile güneyi birleştirme hayali planladığı gibi gitmemiştir. Syngman Rhee ne olursa olsun ateşkesin yapılacağını anlamış ve bu sefer de Güney Kore’nin güvenliği için endişe etmeye başlamıştır. İlk olarak ateşkesi yavaşlatma girişiminde bulunmuştur. Bunu da BM ile Komünistler arasında yapılan ‘tutsakları serbest bırakma¹⁵’ anlaşmasını bozarak başarmıştır. Rhee gizlice tutsakları serbest bırakmıştır ve böylelikle BM ile yapılan anlaşma bozulmuştur. Böylece Korelilere elinden gelen her şeyi yaptığını fakat bölünmeye engel olamadığını göstermek istemiştir (Hong, 1995: Part 2) .

Syngman Rhee, ateşkesi durduramasa da Amerika’dan 200 milyon dolarlık ekonomik ve askeri yardım paketini alabilmiştir. 20 Temmuz 1953 senesinde ateşkes gerçekleşmiştir. Ateşkes sonrası da 1960 yılına kadar ABD her sene yüklü miktarlarla Güney Kore’yi finansal olarak desteklemiştir.¹⁶Ateşkes sonrası Güney Kore’nin güvenliğinden endişe eden Syngman Rhee, ABD ile Karşılıklı Savunma Anlaşması (Mutual Defense Treaty) imzalamıştır. Bu anlaşmayla Güney Kore’yi güvence altına almıştır.

Syngman Rhee, ilk başkan olduğu dönemlerde yeterli yiyeceği bile olmayan ve sefalet içinde olan bir ülkeyi devralmış ve dünyanın iki devi haline gelen ABD ve Rusya arasındaki savaşın yıldızı olmuştur. Özerk olmadığı için iki güce karşı koymak gibi bir şansı da olmamıştır. Syngman Rhee, bu oyunu oynamak zorunda kalmıştır çünkü içinde bulunduğu durumun siyasi bir çözümünün olmayacağını bilincinde olmuştur. Bunun ancak askeriyeğin güçlenmesiyle çözümlenebilir bir durum olduğunu düşünmüştür. Rhee istediği gibi ilminjui ideolojisi ile Kuzey ve Güney’i tek hale getiremese de Güney Kore’nin gelişmesi için ABD’den yüklü miktarlarda finansal destek alabilmiştir. ABD, Rhee’nin ordusunu iki katına

¹⁴ Yalu: Kuzey Kore ve Çin’in kuzeydoğusundaki sınırında bulunan nehirdir.

¹⁵ O zamanlar komünistler ve BM savaş tutsaklarını paylaşmak için pazarlık yapıyorlardı. Fakat bu sadece eve gitmeyi kabul eden tutsaklar için geçerli bir anlaşma olacaktı. Dolayısıyla komünist olmayan bir Koreli’yi Kuzey Kore’ye göndermeye zorlamayacaklardı. Bu anlaşma ateşkes için yapılan bir anlaşmadır.

¹⁶ <http://countrystudies.us/south-korea/11.htm>

çıkarmak için yardımda bulunmamış ancak ordunun modernleştirilmesi için finansal desteği sağlamıştır.

3.1.2 Park Chung Hee dönemi (1963- 1979)

1961 yılında Kore'nin ekonomisi neredeyse çökme aşamasına gelmiş ve halk yozlaşan rejimin reformunu talep etmiştir. Park Chung Hee'nin askeri darbesi ile rejim değişmiştir. Park Chung Hee, yönetime ilk geldiğinde ekonomi ve sanayileşme açısından Güney Kore Kuzey Kore'den daha geridedir. Park, arayı kapatmak adına pek çok reform yapmıştır (Eşiyok, 2010:331). Bu yeni dönemde Park Chung Hee'nin kararlı liderliğinde ekonomik gelişme stratejilerine odaklanılmıştır. ABD'den gelen yardım fonlarının azalmasıyla Park Chung Hee, ekonominin gelişmesi için farklı yollar izlemiştir. 1965 yılında Japonya ile olan ilişkileri normalleştirmek için anlaşma imzalamış ve Vietnam Savaşı'nı da fırsat bilen Park Chung Hee, ABD'nin maddi desteğine karşılık savaşa yardım birliklerini yollamıştır. Vietnam Savaşı'na katılması ve Japonya ile anlaşma imzalaması, Güney Kore'nin ekonomik gelişmesinde olumlu bir etki yaratmıştır (Pirie, 2008: 66).

Hızla değişen bir toplumda ekonomik büyümeyi anlamak için, ekonomik yapı, sosyal yapı ve siyasi yapı gibi çeşitli yönleri tarihsel bir bakış açısıyla anlamak çok önemlidir. Askeri rejim altındaki ekonomik kalkınma planının ekonomik mantıktan ziyade politik açıdan ele alındığı görülmüştür. Park, darbeden sonra meşruiyet eksikliği ve iç ekonomik durumun bozuk olmasından dolayı oluşturduğu ekonomik kalkınma planını hızla uygulamaya başlamıştır.

Başta geçtikten sonra ilk 3 ay boyunca hızlı büyüme sağlamak için Ekonomi Planlama Kurulu'nu oluşturarak 1962'de ilk 5 yıllık ekonomik kalkınma planını uygulamaya koymuştur. İlk 5 yıllık ekonomik kalkınma planı; elektrik, kömür ve petrol rafinerisi gibi enerji endüstrisinin altyapısının geliştirilmesi, tarımsal verimliliği arttırarak tarımsal gelirin arttırılması, enerji endüstrisi gibi temel endüstrileri geliştirerek genel gider sermayesinin güçlendirilmesi, yurtdışı ihracatını arttırarak uluslararası ödemelerin dengelenmesi ve sanayi sektöründe kullanılan teknolojinin geliştirilmesi üzerine kurulmuştur. 5 yıllık planın uygulanmasıyla GSMH'nin 5 yıllık ortalama büyüme oranı yüzde 3,1'den yüzde 8,3'e yükselmiştir (Butsaban, 2019: 37 – 49).

Park rejiminin ‘Cebollere (büyük aile şirketleri)’ karşı yaklaşımı, Syngman Rhee’nin döneminden farklı olarak gelişmiştir. Bu yaklaşım ekonomik kalkınmayı teşvik eden lider bir güç olarak statü kazandırmak için değiştirilmiştir. Yani o zamanlardaki ekonomik duruma bakıldığında ulusal rekabet gücünün artırılması için cebollere ihtiyaç duyulmuştur. Bu yüzden bu büyük şirketlere uygulanan yüklü miktardaki vergi cezaları en aza indirgenmiştir. Krediler ve iflas eden şirketler ise tekrar yapılandırılmıştır. Böylelikle cebollerin sayısında artış görülmüştür (Atay, 2015: 242).

Cebollerin içinde bulunduğu endüstrinin devlet tarafından korunması ve desteklenmesi durumu bazı araştırmacılar tarafından bebek endüstrisi argümanının¹⁷ Güney Kore örneği olarak görülmüştür. Lee (1997:1273), bebek endüstrisi argümanı ile ilgili yaptığı araştırmada Güney Kore’de özellikle Park Chung Hee döneminde bazı sektörlerin devletin desteği ile büyüyüp olgunlaştığını öne sürmüştür.

Lee (1997:1275), 1970-1990 yılları arasındaki 29 endüstriyi analiz etmiş ve birçoğunun özellikle de ağır sanayi ile ilgili olanların büyüyüp olgunlaştığını tespit etmiştir. Lee, bebek endüstrisi argümanının başarısını 5 önemli faktöre bağlamıştır. Birincisi, bebek endüstrilerinin ihracata odaklanarak döviz ile ilgili ortaya çıkacak önemli problemlerden kaçınması olmuştur. İkincisi bebek endüstrileri ihracat için sübvansede edilmiş ve iç pazarlar tarifelerle korunmuştur. Ceboller yurtdışı ihracatlarıyla güçlendirilmiş ve yurtiçinde kârlarını maksimize etmek için de fiyat ayrıcalıklarından faydalanmışlardır. Üçüncü olarak Ceboller iç pazarlarla rekabet içinde olmuş ve bu durum iç pazarları koruyan tarifelere rağmen maliyetleri düşürmeye teşvik etmiştir. Dördüncüsü devletin bu yardımları koşullu olarak sağlamış olmasıdır. 1970’lerde bu şirketler ihracat pazarındaki başarılarını kanıtlamaları karşılığında devletten destek alabilmişlerdir. Sonunda 1980’lere gelindiğinde hükümet iç piyasada aşamalı olarak ve şirketleri uyararak serbestleştirmeye gitmiştir. Bu uyarılar şirketlerin ihracat rekabetine girmeden önce verimliliklerini arttırabilmelerinde yeterli olmuştur. Bu beş faktörün sonucu olarak Kore bebek endüstrisi, diğer gelişmekte olan ekonomilerden çok daha etkili bir şekilde olgunlaşabilmiştir.

¹⁷ Bebek endüstrisi argümanı, “Devletin iktisadi kalkınma amacıyla dış ticarete müdahale etmesi ve böylece yurtiçindeki firmaların korunması gerektiğini ileri süren sanayi politikası argümanlarından biridir” (Aktan ve Vural, 2004 : 39).

Park Chung Hee, ekonomik gelişmeyi teşvik amaçlı cebollere ayrıcalıklar tanımış ve yurtdışına açılmayı teşvik etmek için de şirketlerin genişlemesine ve kurumsal engellerin kaldırılmasına izin vermiştir. Park sanayileşme hedefini gerçekleştirme amacıyla Cebolleri ekonomik kalkınma yolunda gelişimsel ortaklar olarak beslemiştir. Bu sanayi politikası devletin finansal baskısı ile birleştirilmiş ve devletin bu mali kontrolü Cebolleri ulusal mülkiyet alanlarında üretken yatırımlara yönlendirmek için etkili bir araç haline gelmiştir (Kim and Park, 2011: 265-270).

Devletin kesin güvencesiyle korunan cebollerin mülkiyet hakları ve yönetim yapısı hem işçiler hem de yabancılar tarafından neredeyse dokunulmaz olmuştur. Askeri hükümet ilk kez iktidara geldiğinde Syngman Rhee döneminde yasadışı servet biriktirmiş olan ceboller cezalandırılmıştır. Ancak bu durum kısa bir süre sonra değişmiştir. Devlet, cebollerin ağır kimya sanayisini desteklemede ve daha geniş sanayi stratejilerini yürütmeye temel ortak olabilecekleri kararına varmıştır. Bu cebol aileleri ile iletişim halinde olan ABD de sosyalist bir yapının oluşması konusunda endişelendiği için yasadışı servet edinmiş cebollerin cezalandırılmaması ile ilgili Kore hükümetine baskı uygulamıştır.

Hükümet cebollerin büyük fabrikalar kurarak ve ekonomik verimlilik elde ederek ihracat hedeflerine ulaşmasını sağlamıştır. Böylelikle ceboller aldıkları kredilerin ana borcunu ve faizleri geri ödeyebilmişlerdir. Devletin belirlediği ihracat hedeflerini karşılayamayan cebollerin tahsis edilmiş yeni iş alanlarına girmelerine izin verilmemiştir. Sonuç olarak bu ceboller alanlarında diğerlerinden geride kalarak devletin verdiği ayrıcalıklardan faydalanamamıştır. Ceboller ana şirketlerden gelen nakit akışını kullanarak kendilerine bağlı diğer kuruluşlarını genişletmiş ve bu da Kore Cebol yapısını daha karmaşık bir hale getirmiştir (Kim and Park, 2011: Part 9).

Ayrıca cebol şirketleri çapraz hissedarlık ile yürütülen grup içi transferlerin gerçekleştiği aile şirketleri olduğu için daha az gelişmiş bir pazarda grup içinde para ve personel transferi yapabilişlerdir. Devlet sübvansiyonları, çeşitlendirme yapısı ve grup içi transferler sayesinde ceboller yatırım riskleri almaya istekli olmuşlardır.

Bu faaliyetlere geniş bir çerçevede bakıldığında Park Chung Hee'nin tek amacı ulusal ekonomik büyümeyi sağlamak olmuştur. Park Chung Hee, yetersiz olan ulusal kalkınma sermayesini finanse etmek için Vietnam'a müdahaleyi kabul etmiş ve Amerika'dan endüstriyel altyapı için gereken fonu almıştır. Sonuç olarak hızlı bir

ekonomik büyüme gösteren Güney Kore, kendi kendine yetebilen bir ekonominin temellerini atmıştır (Han, 2011: 50-53).

Park Chung Hee, elit sınıfı desteklerken köylüler için de ‘Saemaul Undongu (Yeni Toplum Hareketi)’ başlatmıştır. Saemaul Undong, 1970 yılında başlayan kırsal alanlarda yaşam standardını iyileştirmek amaçlı bir modernleşme programıdır. Yeni toplum hareketi, Konfüçyüsçülük ahlaki değerlerinden gelen güçlü aile olma öğretisi ile şekillenmiştir. Bu hareketin temeli, varlıklı ve modern köylerin güçlü Kore Milletinin temellerini oluşturduğu üzerine kurulmuştur. İnsanlar daha iyi ve daha zengin köyler inşa etmek için birbirleriyle işbirliği yapmışlardır. Genel olarak yeni toplum hareketi; su temini sistemi ve sıhhi tesisat, toplu konut, gelir elde etme programı ve sulama sistemleri gibi altyapının geliştirilmesi gereken konuları kapsamıştır. Bu hareketin asıl amacı kırsal alanlarda yaşam standartlarını iyileştirmek, kırsal ve kentsel alanlar arasındaki gelir açığını kapatmak olmuştur (Wang, 2015: 36- 37; Loy, 2008).

Saemaul Undong’un başarılı olmasındaki en önemli faktörlerden biri özellikle de 1970-1980 yıllarında köy liderliği olmuştur. Yeni toplum hareketi liderleri, köy başkanları ve ilçe yetkilileri, kalkınma programlarını denetlemek ve yönetmek için işbirliği içinde çalışmışlardır. Köy meclisi tarafından seçilen yeni toplum hareketi liderleri projelerin uygulanmasında köy başkanları ve ilçe yetkililerinden daha büyük bir rol oynamıştır. Köy liderliğinin bir özelliği özveri olmasıdır. Bu da Konfüçyüsçülük öğretilerinden gelmiştir. Yeni toplum hareketi liderlerinin her zaman öncelikleri geliştirme programlarını yürütmek olmuştur. Bu da kendi kişisel özgürlüklerinden ödün vermelerini gerektirmiştir. Bu yeni toplum hareketi faaliyetlerinde liderlere maaş bağlanmamıştır. Bu da devlet için kendini feda etmek olan güçlü Konfüçyüsçülük karakterini ortaya koymuştur (Loy,2008: 164).

Kırsal alanlarda sosyal uyum çok güçlü olduğu için tüm önemli kararlar topluca verilmiştir. Bu kararlar verilirken de her zaman yaşlılara ve liderlere büyük saygı duyulmuştur. Yeni toplum hareketine katılım çok yüksek olduğu için Park Chung Hee’nin modernleşme ideolojisi kırsal alanda başarıya ulaşmıştır. Bu hareket Kore’de kırsal alanda gerçekleştirilen ilk sosyal ve ekonomik reform hareketi olmuştur.

1970'lerde uluslararası siyasi ve ekonomik çevrede büyük zorluklar ve değişiklikler yaşanmıştır. Amerika'nın tekrar eden ödemeler bilançosu açığı ve öz kaynak milliyetçiliğinin etkili silahı olarak petrolün öne çıkması, gelişmiş ülkelerin tek el sermayesi ile geri kalmış ülkelerin kaynakları arasındaki eşitsizlik nedeniyle himayecilik ve milliyetçilik büyümeye başlamıştır. Küresel ekonomik durgunluğu ve devam eden açığı kapatmak için başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkeler, ithalat denetim önlemlerini genişleterek güçlendirmiştir.

1970'lerin sonlarında uluslararası ekonomik ortam değişirken Güney Kore hafif sanayi ürünlerini ileri kapitalist ülkelere ihraç ederek ekonomik büyümeyi sağlamıştır. Ancak Güney Kore hafif sanayi merkezli politikasını değiştirmiş ve ağır kimya endüstrisinin gelişimine yönelmiştir. Kore ekonomisi öz kaynaktan yoksun, az gelişmiş ülkelerin güçlü milliyetçi politikalarına ve gelişmiş ülkelerin yeniden inşa politikalarına rağmen 1970'lere kadar yıllık ortalama yüzde sekiz oranında büyümeye devam etmiştir. Sürdürülebilir büyüme ve etkili hükümet rehberliği yoluyla halkın güveni kazanılmış ve ekonomik modernleşmede teknolojinin yetersizlikleri aşılmıştır (Cho, 2015: 225-227).

Kore ekonomisine öncülük eden tekstil endüstrisi ABD'nin ithalat kontrol önlemleri yüzünden zorluk içine girmiştir. Ticaret dengeleri kötüleşmeye başlamış, tekstil işletmeleri iflas etmiş ve işsizlik artmıştır. Bu durum Park Chung Hee'nin karşılaştığı ilk ekonomik durgunluk olmuş ve politik bir kriz yaşanmıştır. Bu ortaya çıkan kriz durumu ağır kimya endüstrisinin teşvik edilmesini sağlamıştır. Hükümetin yan kolu olan iş dünyası Park Chung Hee'nin askeri rejimini eleştirmeye başlamıştır. Askeri rejime karşı sadece iş dünyası değil sendikalar gibi çeşitli topluluklar da direnmeye çalışmıştır.

Ağır kimya endüstrisinin geliştirilmek istenmesinin bir başka sebebi de Başkan Nixon'ın, 'Nixon Doktrini'ni açıklayarak ABD ordusunun Asya'daki rolünü azaltmaya çalışmasıdır. Bu durum Park Chung Hee'nin, Güney Kore'nin güvenliği konusunda endişelenmesine sebep olmuştur. Öz savunma için savunma sanayisinin gelişimi aciliyet gerektirmiştir. Bu sebeple ağır kimya endüstrisine öncelik verilmiştir (Cho, 2015: 227).

1960-1970'lerdeki uluslararası siyasi altyapıya bakıldığında 1960 yılına Sovyetler Birliği ve ABD odaklı iki kutuplu sistem¹⁸ hâkim olmuştur. Bu iki devlet silahlı çatışmalarla değil de içeride kaos yaratarak, siyasi görüşleri kullanarak ve diğer devletleri de iç karışıklık yaratma emellerine alet ederek kışkırtma yoluyla 'Soğuk Savaş' ortamı yaratmışlardır (Kantarıcı, 2012: 50).

ABD'nin hâkimiyeti daha da güçlenmeye başlamıştır. Soğuk Savaş ile birlikte Bretton Woods sistemi ile dünya ekonomisi benzeri görülmemiş bir canlılık yaşamıştır. 1960'larda ortaya çıkan ideolojik uyuşmazlıklarda ABD baskın çıkmış ve liberal ulusların güvenliğini sağlama görevini üstlenmiştir. Ancak 1960'ların sonunda, kendi kendine yetebilen üçüncü dünya uluslarının ortaya çıkması ve 1970'lerde Japonya ile Avrupa Komisyonu'nun güçlenmesi, ABD hâkimiyetini zayıflatmıştır. 1970'lerden sonra ABD hâkimiyetinin zayıflaması yumuşama politikasına neden olmuştur. Uzun süren Vietnam Savaşı'nın başarısızlığı ile birlikte ABD iç ve dışta güçlükler yaşamıştır (Çağlar ve Dışkaya, 2018:10-13).

Yine 1960-1970 yıllarında uluslararası ekonomik altyapı en az siyasi altyapı kadar sıkıntılı olmuştur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya kapitalist ekonomisi Bretton Woods Sistemi, IMF ve GATT merkezli olmuştur (Çağlar ve Dışkaya, 2018:8-10). Kore Savaşı sonrası ortaya çıkan büyük ekonomik patlama Bretton Woods, IMF ve GATT merkezli olarak uluslararası işbirliğine teşvik etmiştir. Bu patlama ortamı, serbest ticaret eğiliminin devam etmesi ve ticaret hacminin artması ile 1960'lara kadar sürmüştür. Bu savaş sonrası Amerika'nın askeri ve ekonomik yardımları dolar üzerinden olduğu için, ekonomik düzen ABD doları üzerinden sürdürülmüştür.

1960'ların sonunda, Avrupa ülkelerinin ve Japonya'nın hızlı büyümesi ve üçüncü dünya uluslarının ortaya çıkışı ile birlikte fiyatların artması, ABD'nin zayıflamasına sebep olmuştur. Bu sorunu çözmek için genel mali politika ve para sıkılaştırma politikası uygulanmıştır. Enflasyon ve ekonomik durgunluk üst üste gelince stagflasyon durumu ortaya çıkmıştır. 1970'lerde uluslararası ödemeler dengesi bozulunca ABD artık tek taraflı pazarlar açmayı göze alamamıştır. Sonuç olarak Bretton Woods Sistemi çökmüştür ve Nixon, ekonomik acil durum önlemlerini

¹⁸ Soğuk Savaş döneminde yaşanan iki kanatlı sistem denilebilir. Bu iki kanadın liderleri ABD ve Sovyetler Birliği'dir.

duyurmuştur. 1973 yılındaki petrol krizi ile 1950'lerden beri süregelen ekonomik canlılık son bulmuştur (Cho, 2015: 227).

1970'lerden bu yana uluslararası ekonomik düzen liberalizmin çöküşü ile birlikte uluslararası iş bölümünde önemli değişikliklerden geçmiştir. Geri kalmış ülkelerin odaklandığı hafif sanayi ve gelişmiş ülkelerin odaklandığı ağır sanayi gelişmiş ülkelerin sanayileşmesi sonrasında değişmiştir. Bu durum Kore'nin tüketim malları endüstrisinden ağır sanayiye geçişini mümkün kılmıştır (Atay, 2012:240-242).

Pohang şehrindeki demir çelik fabrikası, Onsan'daki çinko rafinerisi, tersaneler, otomobil ve makine sanayi kompleksleri, neftyağı çözme merkezleri, elektronik sanayi kompleksleri, gübre fabrikaları, yollar, limanlar, enerji santralleri gibi kuruluşlarla 1970'li yıllarda ağır kimya sanayisine odaklanılmıştır. Ağır kimya sanayisindeki hızlı gelişme ile ulusal talepler karşılanabilmiş ve hızlı ekonomik büyümenin temeli oluşturulmuştur. Ağır kimya sanayi odaklı büyüme politikası, ister istemez yüksek endüstriyel yapıya katkıda bulunmuştur.

Çizelge 1.5 : Park Chung Hee dönemi GSYH oranları.

	Yıllık kişi başı GSYH (\$)	Yıllık kişi başı GSYH büyüme oranı (%)
1961	93,832	3,757
1962	106,131	0,912
1963	146,303	6,192
1964	123,59	6,634
1965	108,71	4,493
1966	133,454	9,203
1967	161,121	6,599
1968	198,361	10,592
1969	243,339	11,978
1970	279,125	7,621
1971	300,765	8,299
1972	323,596	5,159
1973	405,883	12,815
1974	561,567	7,602
1975	615,201	6,064
1976	830,699	11,324
1977	1050,898	10,541
1978	1398,479	9,104
1979	1773,527	6,99

Çizelge 1.5 Güney Kore'nin Park Chung Hee önderliğindeki 18 yıllık büyük gelişimini göstermektedir. 1961-1979 yılları arasında Kore'nin GSYH'si yıllık

ortalama yüzde 8 oranında artış göstermiştir. 1961 yılında yıllık kişi başına düşen GSYH 93 dolar iken bu miktar 1979 yılında 1773 dolara yükselmiştir. 18 yıl öncesi ile yani 1961 senesinin rakamlarıyla karşılaştırıldığında bu büyük fark Park Chung Hee'nin uyguladığı modernleşme politikasının sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Çizelge 1.6 ise Güney Kore'de 1960-1980 yılları arasında uygulanan ekonomik politikaları göstermektedir. Bu dönemde hükümet tüm sanayi sektörlerine nüfuz etmiş ve hükümetin uyguladığı ihracata dayalı sanayileşme stratejisi tüm sektörlerle katkıda bulunmuştur. İhracat ve ticaret 1960-1980 yılları arasında büyük bir gelişme göstermiştir. 1970'li yıllarda ağır sanayiye geçildiğinde 1977 yılında, 1962 yılına göre ihracatta 10 kat ve GSMH'de 10 kattan fazla artış görülmüştür (Jensen, 2008: 15).

Çizelge 1.6 : 1960- 1980 yılları arası Güney Kore'nin temel ekonomik politikası.

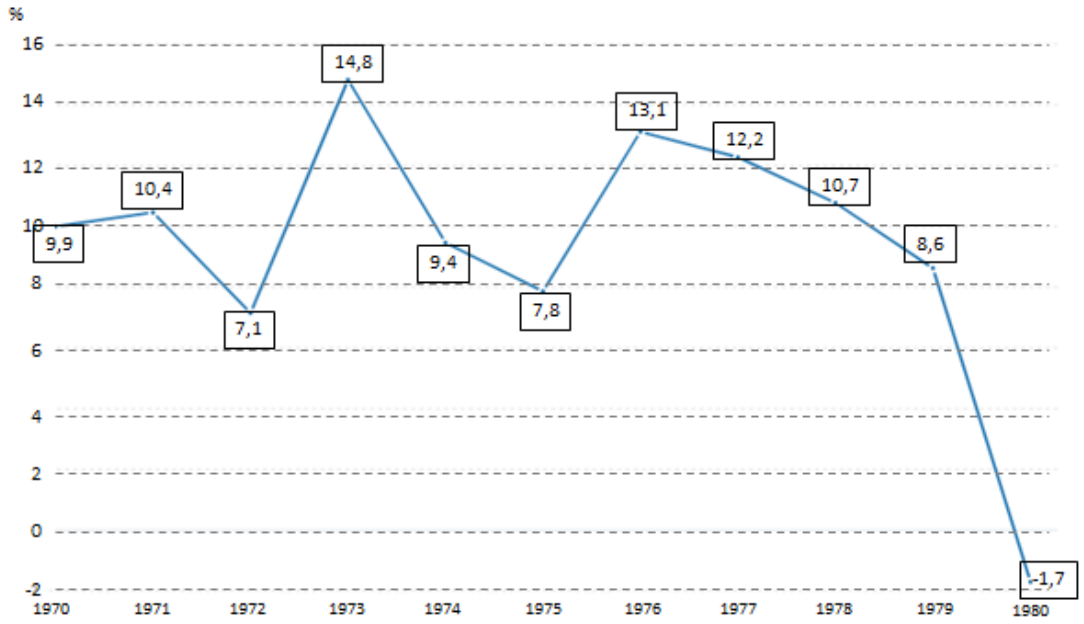
	Ana politikalar	Ana göstergeler
1960'lar	<ul style="list-style-type: none"> İhracata yönelik sanayileşme. Kilit endüstrilerin ve altyapının büyümesi. 	<ul style="list-style-type: none"> İhracat: 1 milyar \$ (1970) Kişi başı GSMH: 82\$ (1962), 289\$ (1971) Üretim sektörünün göreceli büyüklüğü: % 17 (1966)
1970'ler	<ul style="list-style-type: none"> Ağır ve kimyasal sanayilerin teşviki ile endüstriyel yapının derinleştirilmesi. Bağımsız büyüme için temel oluşturulması. 	<ul style="list-style-type: none"> İhracat: 10 milyar \$(1977) Kişi başı GSMH: 1000\$ (1977) Üretim sektörünün göreceli büyüklüğü: % 27,6 (1976)
1980'ler	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomik istikrarın sağlanması. Özel girişimlerin ve rekabetin teşvik edilmesi. Sosyal refah ve sosyal eşitliğin artırılması. Uluslararasılaşma 	<ul style="list-style-type: none"> Ticaret hacmi: 153 milyar \$ (1991) Kişi başı GSMH: 6,498 \$ (1991) İthalat serbestleştirme oranı: % 99,9 (1991)

Bu önemli değişimler ve ekonomideki hızlı büyümenin büyük bir kısmı Park rejimi tarafından gerçekleştirilmiştir. Zaman zaman yaşanan problemlere rağmen, Park Chung Hee'nin ekonomik kalkınma politikasının Güney Kore'nin günümüzdeki geniş çaplı ekonomisine katkıda bulunduğu inkâr edilemez bir gerçek olmuştur.

3.1.3 Chun Doo Hwan dönemi (1980- 1988)

Park döneminde hızlı yaşanan endüstriyel gelişmeler, Chun Doo Hwan dönemini yani 1980'lerin ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Chun Doo Hwan hükümeti, Park

döneminde başlatılan dengeli büyümeyi güçlendirme stratejisini sürdürmüştür. Bu strateji için 'özel sektör öncülüğünde istikrarlı büyüme' sloganı kullanılmıştır.



Şekil 1.3 : 1970- 1980 dönemi GSYH oranları.

Chun döneminde Güney Kore'nin ekonomik büyümesini olumsuz yönde etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bunların en başında siyasi istikrarsızlık ve protestolar gelmektedir. 1960'lardan bu yana ilk olumsuz ekonomik büyüme bu dönemde yaşanmıştır. Bu yukarıdaki 10 yıllık grafikte açıkça görülmektedir. Şekil 1.3'e göre 1970- 1980 yılları arasında 11 yıllık GSYH ortalaması % 9,3'tür. Şekle göre her sene dengesiz bir ekonomik büyüme olduğu anlaşılmaktadır. 1980 yılında GSYH % -1,7'ye düşmüştür. Bu durum 1960'lardan beri ilk kez yaşanmıştır. Bunun sebeplerinden biri Park Chung Hee'nin suikasta uğrayarak öldürülmesidir. Bir diğeri de 1979 yılında patlak veren ikinci petrol krizidir. O dönemde, uluslararası ekonomik çevrede Kore'nin ihracatına da olumsuz bakılmaktadır. Ağır sanayiye yönlendirilen yatırımların hafif sanayiye taşınmış olması daha fazla işgücü gerektirmiştir.

Chun hükümeti de diğer hükümetler gibi cebollerin faaliyetlerini aktif bir şekilde desteklemiştir. İhracatı arttırmak ve ekonomiyi istikrarlı bir hale getirmek için ulusal rekabetçiliği geliştirme stratejisi ile bu şirketlere belirli hedefler koymuştur ve bu hedefler doğrultusunda şirketlerin maksimum özerkliğini tanımıştır (You, 2012: 15).

Ayrıca hükümet, şirketlere uluslararası alanda büyümeyi teşvik etmek amacıyla yasal süreci kolaylaştırarak faaliyetleri için gerekli olan bağımsızlıklarını sağlamıştır. Ekonomik kalkınmanın büyük bir kısmının cebollere bağlı olmasının sebebi Park Chung Hee döneminden beri biriken borçlar olmuştur. Ekonomik krizden kaçış, cebollerin ihracat performansına bağlıdır. Bu sebeple, yurtiçi ve yurtdışındaki yatırım düzenlemelerinde bankaların kamulaştırılması gibi tek taraflı bir yol değil de hükümetin cebollerle görüşmeler yaparak düzenlemelerin yapıldığı bir yol izlenmiştir.

Chun hükümeti, Park hükümetinin başlattığı denge politikasını ve yeni toplum hareketini sürdürmüştür. Chun'ın her zaman önceliği ekonomide istikrar kazanmak olmuştur. Ekonomik büyüme 1983'te 1980'deki olumsuz orana göre % 8,1 artış göstermiştir. İhracata dayalı büyüme devam etmiştir. 1970'lerden beri planlanan denge politikası 1983 yılına gelindiğinde meyvesini vermeye başlamıştır. Öncelikle enflasyon oranı yaklaşık % 3'e düşmüştür ve ekonomi canlanmaya başlamıştır. 1982-1986 döneminde Kore'nin enflasyonu, dengeli enflasyon oranına sahip gelişmiş ülkeler kadar istikrarlı olmuştur (Cho, 2015: 242- 244). Aşağıdaki çizelge 1.7'de görüldüğü gibi Chun'ın denge politikası nedeniyle yıllık kişi başı GSYH 1980'lerde önemli ölçüde artmıştır.

Çizelge 1.7 : Chun Doo Hwan dönemi GSYH oranları.

	Yıllık kişi başı GSYH (\$)	Yıllık kişi başı GSYH büyüme oranı (%)
1980	1704,47	-3,221
1981	1870,339	5,521
1982	1977,642	6,605
1983	2180,495	11,585
1984	2390,673	9,088
1985	2457,328	6,694
1986	2803,369	10,123
1987	3510,99	11,365
1988	4686,137	10,814

Park Chung Hee'nin suikasti sonrasında GSYH büyüme oranı eksi değerlere düşmüş fakat sonrasında hızlı bir artış göstermiştir. GSYH oranı hemen sonraki senede yani 1981'de %8.3 artmış ve 1983 yılında bu artış %11,585 ile zirveye ulaşmıştır. Kısa

sürekli bir düşüş yaşandıktan sonra 1985-1987 yılları arasında % 11,365 ile tekrar ikinci zirve yükselişini yakalamıştır. Çizelge 1.7'ye genel olarak bakıldığında Park döneminin kalıntısı olan 1980 yılı hariç tutulursa yıllık ortalama GSYH oranı %8,974'tür. Bu oran 1970'lerdeki orana göre düşüktür ancak büyümenin daha da düzene girdiği ve dengelendiği görülmektedir. Bu da Chun Doo Hwan'ın başarısı olmuştur.

3.1.4 Roh Tae Woo dönemi (1988- 1993)

Demokratikleşme süreciyle karşı karşıya kalan Roh rejimi, başkanlık tarafından yönetilen ekonomi sektöründe de değişiklikler yapmıştır. Roh maliye ve ekonomi bakanlarını ekonomi politikasının yönetimine teşvik etmiştir. Böylece ekonomi faaliyetlerinde cumhurbaşkanlığının müdahalesi azalmıştır.

Sermaye ve piyasa serbestleştirme planı aşamalı olarak uygulamaya koyulmuştur. Döviz kuru sisteminin reform planı 1988'de açıklanmış ve 1990 yılında hükümet piyasaya dayalı döviz kuru sistemini uygulamaya başlamıştır. 1992 yılında da borsa kısmen yabancılara açılmış, böylece Kore piyasasına doğrudan yatırım yapılabilmektedir.

Hükümet, 1987 anayasa revizyonunun piyasa ekonomisi ile ilgili olan 119:1 maddesini yerine getirmiştir. Bu madde aşağıdaki gibidir:

“Kore Cumhuriyeti'nin ekonomik düzeni, ekonomik ilişkilerde işletmelerin ve bireylerin özgürlüğüne ve yaratıcı girişimine saygı duymaya dayanmaktadır” (Madde 119: 1). (<http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=61603#0000> – Erişim 19.07.2019).

Hükümetin sabit döviz kuru sistemini kullanması ve döviz kurunu işletmesi ile ilgili sistem değiştirilmiştir. Hükümet piyasa ortalaması oranına dayalı yeni bir sistem getirmiştir. Yeni sistemde piyasanın döviz kurunu belirlemesi pazarın daha verimli olmasına ve Kore'nin gelecekte dalgalı kur rejimine geçişine olanak sağlamıştır.

Küçük çaplı bir ekonomiye sahip olan Kore için sermayenin serbestleştirilmesi daha uygun olmuştur. Sermayenin serbestleştirilmesi ekonomik büyümeyi teşvik etmek ve dünya pazarındaki rekabetçiliği arttırmak için ve 1960 yılından 1980'lere kadar devlet tarafından büyümeye harcanan sermaye sıkıntısını telafi etmek için faydalı olmuştur.

Piyasa serbestleştirme sebebiyle cari işlemler bakiyesi 1988 yılında GSYH'nin % 7,8'ini bulmuş ve bu da hükümetin sermaye çıkışlarını serbest bırakmasına neden olmuştur. Sonuç olarak, dış borç oranı 1985 yılında % 37,7'den 1989'da GSYH'nin % 1,4'üne düşmüştür. Demokratikleşme sonrası yapılan bu ekonomik reformlar olumlu sermaye girişi ve çıkışı sağlamıştır. Demokrasi, mülkiyet hakları yasasını güçlendirerek insanların daha çok çalışıp yatırım yapmaları için teşvik etmiştir.

Demokratikleşme yolunda olumlu adımlar atan ilk yönetim olan Roh Tae Woo hükümeti, farklı sektörlerde reformlar yapmaya çalışmıştır. Piyasaya açılma baskısı ve reform talebi Kore hükümetini sermaye ve pazarın serbestleşmesini genişletmeye zorlamıştır. Bu da yabancı sermayeye teşvik etmeye ve pazarın ölçeğini büyütmeye neden olmuştur. Değişiklikler, Kore'nin ekonomisini canlandırarak küreselleşmiş dünya pazarında hayatta kalmak için olumlu bir durum yaratmıştır.

Çizelge 1.8' a göre Roh Tae Woo'nun başkanlığında GSYH oranlarının artışı daha istikrarlı bir hal almıştır. Aynı şekilde kişi başına düşen GSYH miktarı da ortalama 600 dolar olmuştur.

Çizelge 1.8 : Roh Tae Woo dönemi GSYH oranları.

	Yıllık kişi başı GSYH (\$)	Yıllık kişi başı GSYH büyüme oranı (%)
1989	5736,904	5,976
1990	6516,306	8,735
1991	7523,477	9,267
1992	8001,541	5,078
1993	8740,946	5,767

3.2 Değerlendirme

Güney Kore'nin Soğuk Savaş dönemindeki şaşırtıcı ekonomik büyümesinde ABD'den gelen yardımların etkisi olsa da aslında bu hızlı ekonomik büyüme devleti yöneten güçlü kişiliklerin, Güney Koreli halkın çalışkanlığının ve milli hareketinin sonucu olmuştur. Japonya'nın Kore topraklarını terk etmesiyle; ABD askeri hükümeti sonrasında onlarca yıl süren güçlü ve otoriter rejimler Güney Kore ekonomisine sanayileşme, modernleşme ve nihayetinde büyük zenginlikler getirmiştir.

Ancak otoriter rejimlerin uyguladığı sert politikalar halkı bezdirmiş ve halk artık kendi bireysel özgürlüklerini Konfüçyüsçülük öğretisi olan devlete sadakatin önüne koymaya başlamıştır. Demokrasi isteyen halkın Chun Doo Hwan'ın otoriter rejimine karşı yaptığı protestolar kanlı bir şekilde son bulmuştur. Bu kanlı rejimden sonra gelen Roh Tae Woo rejimi halkı demokrasi konusunda umutlandırmıştır. Demokrasi adına en büyük adımlar Roh Tae Woo döneminde atılmıştır.



4. SONUÇ

Güney Kore'nin ekonomik yükselişinin ardındaki faktörler analiz edildiğinde anti-komünizm ve minjok kavramıyla ortaya çıkan ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçiliğin etkisinin ön planda olduğu sonucuna varılmıştır. Milliyetçiliğin oluşum sürecince başrol oynayan ulusal kimlik, Kore'deki Japon işgalinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Japon hükümetinin Korelilere uyguladığı kültürel asimilasyon politikası Korelilerin milli duygularını uyandıran ilk kıvılcım olmuştur.

Uluslararası ilişkiler alanı başta olmak üzere daha pek çok alanda kimlik ve ulusal kimlik ile ilgili çok sayıda çalışmalar yapılmıştır. Bu yapılan çalışmalarda kimlik tanımını net bir şekilde ifade etmek mümkün olmamıştır. Ancak Smith, ulusal kimliğin 5 temel özelliği olduğunu savunmuştur. Bu ileri sürdüğü 5 özellik: tarihi bir bölge, ortak efsaneler, tarihi anılar, ortak bir halk kültürü, tüm üyeler için ortak yasal haklar ve ortak ekonomidir.

Kore'nin Japon istilası ile temellerinin atıldığı ulusal kimliğin şekillenme sürecine bakıldığında bu 5 özellik görülmektedir. Bu özelliklerden birincisi olan tarihi bölge Doğu Asya bölgesidir ve bu bölge Budizm, Konfüçyüsçülük ve Taoizm ile şekillenmiştir. Bu dinlerin Kore ulusal kimliğini şekillendirmede büyük etkisi olmuştur. Japon sömürge döneminde Hristiyanlık ve özellikle de Donghak dinine ilgi artmıştır. Bu dönemde Koreliler kendi eşsiz kimliklerini oluşturarak kendi ırklarını bölgedeki diğer komşu devletlerden ayrı tutmuşlardır.

Ulusal kimliğin ikinci ana özelliği olarak savunulan ortak efsane ya da halk hikâyesi ise Şamanizm dininden doğan Dangun efsanesi ile bütünleşmiştir. Dangun efsanesi, yeni bir ırksal kimliğin oluşumunda 20. yüzyılın en etkili milliyetçilik ideolojileri için temel oluşturmuş, Rhee'nin tek ırk ve anti-komünizm ideolojisinin özü olmuştur.

Üçüncü ana özellik olan ortak kültür ise: Konfüçyüsçülük, Budizm, Şamanizm, Taoizm ve Roma Katolikliğinin sentezlendiği Donghak inancı gibi; Konfüçyüsçülük ve Budizm öğretilerinin serpiştirildiği Protestanlık gibi; Japon Budizm'inden

sıyırılabilme için yeniden şekillendirilen ve Chogyejong diye adlandırılan Kore Budizm'i gibi ortaya çıkan hibrit dinlerle şekillenmiştir. Doğu dinleri Kore kültürünün temelini oluşturmuş ve Batı dinleri, özellikle de Protestanlık, çatışma olmadan yayılmayı sağlamak için kendisini Kore kültürüne uyarlamıştır. Bu şekilde ortak kültür korunarak çeşitli dinlerin etkisiyle bozulmaya uğramamıştır. Hatta Donghak Çiftçi hareketi ve 1 Mart Bağımsızlık hareketi gibi ulusal hareketlere en çok katkıda bulunanlar da bu çeşitli dinlere mensup üyeler olmuştur. Özellikle de ortak kültür, 1 Mart Bağımsızlık hareketinde Kore'nin bağımsızlığını ilan etmek için bir ağ olarak kullanılmıştır. Kore'nin ortak kültürü sayesinde dini bir çekişme yaşanmadan Kore'nin bağımsızlık bildirgesi ülkenin tüm bölgelerine hızla yayılmıştır.

Ulusal kimlik oluşumunun Smith'e göre dördüncü özelliği olan ortak yasal haklar ise öncelikle Konfüçyüsçülük, sonrasında da Neo-Konfüçyüsçülük öğretilerinde geçen sosyal rollere ve kurallara göre oluşturulmuştur. Ancak zaman içinde Neo-Konfüçyüsçülük ilkelerinin alt-sınıflara ilişkin yasal haklarının eksiklikleri ülkede iç karışıklıklara sebep olmuştur. Ortaya çıkan iç karışıklık durumu Japon askerlerinin işgaline kadar varmıştır. İlk alt-sınıfa karşı adil olmayan hükümete karşı tepki olarak doğan Donghak hareketi, Japon sömürge döneminde ulusal kimliği güçlendiren 1 Mart olaylarının körükleyicisi olmuştur. Rhee'nin askeri reformunda ve Park'ın ulusun modernleştirilmesi fikrinde Konfüçyüsçülük öğretilerinin temelinde dayanan ortak yasal haklar önemli bir rol oynamıştır. Konfüçyüsçülüğün milletin sosyal yapısı üzerindeki mirası Kore ekonomik mucizesinin temel bileşeni olmuştur.

Beşinci özellik olan ortak ekonomi savaş sonrası dönemde sanayileşme ve modernleşme ile ortaya çıkmıştır. Çeşitli dinlerin sentezlenerek oluşturduğu Neo-Konfüçyüsçü sosyal yapı, Güney Kore'nin sanayileşmesi ve modernleşmesinde belirleyici bir özellik olmuştur. Soğuk Savaş döneminin 4 lideri de finansal hedeflerine ulaşabilmek için ulusal ekonomiyi farklı biçimlerde idare etmiştir.

Yukarıda belirtildiği gibi milliyetçilik kavramı her lider tarafından farklı ideolojilerle geliştirilmiştir. Bu tez çalışmasında ekonomik büyümeye etki eden en önemli faktörlerin anti-komünizm, ilminjui, ırksal özelliklere dayalı etnik milliyetçilik, milliyetçi demokrasi ve Neo-Konfüçyüsçü milliyetçilik olduğu sonucuna varılmıştır.

Kore'nin Dangun efsanesi, Minjok kavramının çıkış noktası olmuş ve Japon baskısına dayanamayan halkın milli duygularını uyandırmıştır. Irksal özelliklere dayalı etnik milliyetçilik halkın uyanışında büyük rol oynamıştır. Hristiyanlık ve hibrit dinlerle Koreliler ulusal bağımsızlıkları için organize olurken liderler siyasi ve ekonomik reformlarının motivasyonunu Minjok kavramı ve Neo-Konfüçyüsçülük öğretileri ile sağlamışlardır.

Rhee, ağırlıklı olarak anti-komünizm ve ilminjui ideolojisini kullanırken; Park milliyetçi demokrasi ve Neo-Konfüçyüsçü milliyetçilik ideolojisini uygulamıştır.

Syngman Rhee, ekonominin otoriter kontrolünü başlatmış, özellikle askeri alanda büyümeye odaklanarak açıkça amacının Kuzey Kore ve Güney Kore'yi birleştirmek olduğunu belirtmiştir. Geleneksel Konfüçyüsçü sosyal sınıf yapısını bozan toprak reformu dışında Kuzey ve Güneyin birleşmesi için halkı harekete geçirmek amacıyla temelini minjok kavramıyla oluşturduğu ilminjui ideolojisini uygulamıştır. Askeri alanda büyüme hırsı ekonomik alandaki ilerleme konusunun ihmal edilmesine yol açmıştır. Sonuç olarak toprak reformu ile kısmen sınıf ayrılığını ortadan kaldırırsa da ABD'nin finansal ve askeri desteğine rağmen ekonomik açıdan başarısız olmuştur.

Güney Kore, Park Chung Hee döneminde ekonomik açıdan büyük bir ilerleme göstermiştir. Bebek endüstrisi argümanına konu olan bazı sektörleri desteklemiş ve bu sektörler devletin desteği ile büyüyüp olgunlaşmıştır. Bu ekonomik büyümede Park Chung Hee, halkı milliyetçilik kavramı ile harekete geçirmiştir. Park, Konfüçyüsçü değerleri ön plana çıkararak ekonomiyi ataerkil yapıya sahip cebol şirketleri aracılığıyla geliştirmiş; alt sınıfları da yeni toplum hareketiyle modernize etmeyi başarmıştır. Park, yeniden birleşme misyonu ile komünizme karşı çıkmak için ilminjui ideolojisini kullanan Rhee'nin aksine yoğun komünizm karşıtı propaganda ile Kuzey Kore ile rekabeti seçmiştir.

Park'a göre modernleşme olmadan bir ulusun demokratikleşmesi mümkün değildir. Bir ulusun modernleşme sürecinde halk kişisel özgürlüklerinden ödün vermek zorundadır. Yani Park'a göre bu yaklaşım, milliyetçi demokrasi yaklaşımıdır. Ona göre öncelikle halkın çalışkanlık ve özveri ile devlete hizmet etmesiyle modernleşme seviyesine ulaşıldıktan sonra demokrasinin gerçekleşmesi mümkündür. Halkı milliyetçi demokrasi anlayışı ile motive ederek ekonomik kalkınmayı hızlandırmıştır. Joson dönemi boyunca Neo-Konfüçyüsçülüğün katı kuralları altında ezilen halk, bu

kez de ulusun modernleşmesi adına Neo-Konfüçyüsçü milliyetçilik anlayışına maruz kalmıştır. Park Chung Hee'nin suikasti sonrası halk yine otoriter bir rejim olan Chun Doo Hwan rejimiyle karşı karşıya gelmiştir.

Başkan Rhee, Park ve Chun yürütme organında baskın olan otoriter bir hükümet sistemi kurmuşlardır. Tüm yetkileri kendilerinde toplayarak diktatörlük yapmış; ulusal hedeflerini gerçekleştirebilmek için milliyetçilik, anti-komünizm gibi ideolojileri kullanmışlardır. Bir ulus inşa etmek ve demokrasinin temelini atmak adına bu üç hükümet de sert baskılayıcı önlemler almıştır. Diktatör yönetimlerine karşı gelenlerin protesto girişimleri de kanlı bir biçimde son bulmuştur. Halkın demokrasi umudu Roh rejimiyle yeşermiştir.

20. yüzyıldaki Güney Kore'nin büyüleyici hikâyesi milliyetçiliğin baskıcı ve güçlü liderler tarafından kullanılarak ekonomik büyümenin hızla sağlanmasının ve ulusal kimliğin olgunlaşmasının hikâyesidir. Bu tez çalışmasında Kore milliyetçiliğinin nasıl kültürel bir savunma mekanizmasından ekonomiyi geliştirme aracına dönüştürüldüğü ve kültürel yapının temelini oluşturan dinin ekonomik kalkınmadaki etkisi açıklanmıştır. Kore halkının inanılmaz fedakârlığı, Konfüçyüsçü kültürel mirasının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu tez çalışmasında Güney Korelilerin sahip olduğu eşsiz ulusal kimliğin ve ulusun milli refahını sağlamak için milliyetçiliği kullanma konusunda liderlerin uyguladığı dâhiyane politikaların etkisiyle Güney Kore'nin ekonomik mucizesinin gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Adlparvar, N. & Tadros M.** (2016). The Evolution of Ethnicity Theory: Intersectionality, Geopolitics and Development, *Institute of Development Studies*, 47 (2), 123- 136.
- Aktan, C. C. & Vural İ. Y.** (2004). *Rekabet Gücü ve Rekabet Stratejileri*. Türkiye İşveren Sedikaları Konfederasyonu.
- Anderson, B.** (2006). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London, New York: Verso.
- Atay, E. & Karsan G.** (2012). Kore Ekonomik Gelişiminin Sosyo-Kültürel Dinamikleri: Yeni-Devletçi Yaklaşım. *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, 1 (1), 29- 73.
- Atay, E.** (2012). Krizden İnnovasyona: Güney Kore Örneği. *DPUISS*, 32 (II), 239- 254.
- Baker, D.** (2006a). The Religious Revolution in Modern Korean History: From ethics to theology and from ritual hegemony to religious freedom, *The Review of Korean Studies*, 9 (3), 249- 275.
- Baker, D.** (2006b). Sibling Rivalry in Twentieth Century Korea. Buswell, R. & Lee, T. (ed.), *Christianity in Korea*. United States of America: University of Hawai'i Press.
- Baker, D.** (2008). *Korean Spirituality*. United States of America: University of Hawai'i Press.
- Banbal, O. G.** (2015). *Japon İşgal Döneminde Kore Yarımadası ve Uzak Doğu'nun Siyasi Görünümü*, (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Ankara.
- Barth, F.** (1969). *Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organization of Culture Difference*. Boston: Little, Brown and Company.
- Bedeski, R. E.** (1994). *The transformation of South Korea*. London: Routledge.
- Bell, K.** (2004). Cheondogyo and the Donghak Revolution: The (un) Making of a Religion. *Korea Journal*, 123- 147.
- Bloom, W.** (1990). *Personal Identity, National Identity and International Relations*. New York: Cambridge University Press.
- Butsaban, K.** (2019). *The Comparative Study of Economic Growth in Korea and Thailand in the 1960s and 1970s*. (Doctoral dissertation). Seoul National University, International Studies, Seoul.
- Cho, D. C.** (2015). *Growth, Crisis and the Korean Economy*. Oxon: Routledge.

- Choi, S. W.** (1984). Korean Catholicism Yesterday and Today, *Korea Journal*, 24 (8), 4-13.
- Croissant, A.** (2002). Electoral Politics in South Korea. Croissant A. & Bruns G. & John M. (ed.), *Electoral Politics in Southeast and East Asia*. Singapore: Friedrich Ebert Foundation.
- Curwin, J., Slater, R., Eadson, D.** (2013). *Quantitative Methods for Business Decisions*. Hampshire: Cengage Learning EMEA.
- Çağlar, Ü. & Dışkaya S. K.** (2018). Küreselleşme, Uluslararası Para Sistemi ve Kriz. *İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 1-24.
- Çakmak, N. S.** (2015). Güney Kore Toprak Reformunun Ekonomi Politikası, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi*, XXXVII (1), 165- 192.
- Çakmak, U.** (2016). Güney Kore'nin Ekonomik Kalkınmasının Temel Dinamikleri, *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 151- 171.
- Eşiyok, B. A.** (2010). Dünya Ekonomisinin Alacakaranlığında Güney Kore'nin Kalkınma Deneyimini Yeniden Düşünmek, *Mülkiye*, XXXIV (268), 329- 352.
- Gellner, E.** (1983). *Nations and Nationalism*. New York: Cornell University Press.
- Gökçe, Ö.** (2017). Kore Kolektivizminin Tarihsel ve Düşünsel Kökenleri Üzerine. *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, VI (2), 177- 200.
- Grayson, J. H.** (2006). A Quarter-Millennium of Christianity in Korea. Buswell, R. & Lee, T. (ed.), *Christianity in Korea*. United States of America: University of Hawai'i Press.
- Gross, D. K.** (2000). *Shamanism and the state: A conflict theory perspective*, (Masters dissertation). The University of Montana, Master of Arts, Montana.
- Guibernau, M.** (2004a). Nation Formation and National Identity, *BTNG*, (4) 657-682.
- Guibernau, M.** (2004b). Anthony D. Smith on Nations and National Identity: A Critical Assessment, *Nations and Nationalism* 10 (1/2), 125- 141.
- Güç, A.** (2001). Konfüçyüs ve Konfüçyüsçülük. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 10 (2), 43- 65.
- Han, S. B.** (2011). *Naengjeongi dogil, ilbon, hangugui baljeonmodel bigyo*. (Development Model Comparison of Germany, Japan and Korea at Cold War Period). (Masters dissertation). Sookmyung Women's University, Seoul.
- Helgesen, G.** (1998). *Democracy and authority in Korea*. New York: Routledge.
- Hong, S. K.** (1968). Tonghak in the Context of Korean Modernization. *Review of Religious Research*, 10 (1), 43-51.
- Hong, S. T.** (2005). *Haebang 60 nyeonue hanguk sahoe*, (Korean Society in its 60th year of Independence). Seoul: Haneul.
- Hong, Y. P.** (1995). *State Security and Regime Security*. (Doctoral dissertation). University of Oxford, International Relations, Oxford.
- Hong, Y. P.** (2010). The Evolution of Syngman Rhee's Anti-Communist Policy and the Cold War in the Korean Peninsula, *Tongilyongu* 14 (1), 63-92.

- Hunt, E. N.** (1991). The Legacy of John Livingston Nevius. *International Bulletin of Missionary Research*, July, 120- 124.
- Jensen, A. S.** (2008). *Economic Development and Authoritarianism: A Case Study on the Korean Developmental State*. (Working Paper). Aalborg University, International and Social Studies, Denmark.
- Jeong, E. K.** (2016). *Kore Milliyetçiliği: Kore’de ve Türkiye’de Milliyetçilik Anlayışlarının Gelişme Süreçleri*. Antalya: Likya Yayınları.
- Jeong, M. & Shin, Y. S.** (2018). Post-War Korean Conservatism, Japanese Statism, and the Legacy of President Park Chung-hee in South Korea. *The Korean Journal of International Studies*, 16 (1), 57- 76.
- Kang, J. W.** (2015). Hanguksahoeui jongjokjeong minjokjuuiwa damunhwa tongilgyoyuk. (Ethnic Nationalism and Multicultural Unification Education in Korean Society). *Journal of Education & Culture*, 21 (3), 253- 275.
- Kantarıcı, Ş.** (2012). Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası Sistem: Yeni Sürecin Adı “Koalisyonlar Dönemi mi?”. *Güvenlik Stratejileri*, 8 (16), 47- 84.
- Karaağaç, B.** (2017). *Hofstede Kültürel Boyutlar Teorisi Yaklaşımı ile Kültürler Arası Liderlik*. Marmara Üniversitesi, Yönetim ve Çalışma Psikolojisi Bölümü, İstanbul.
- Keel, H. S.** (2004). Korea. Buswell R. E. Jr. (ed.), *Encyclopedia of Buddhism I*, New York: The Gale Group.
- Khachaturian, A.** (2015). An Investigation on The History and Structure of Korean Shamanism. *International Journal of Korean Humanities and Social Sciences*, (1), 55-69.
- Kim, A. E. & Park, G. S.** (2003). Nationalism, Confucianism, Work Ethic and Industrialization in South Korea. *Journal of Contemporary Asia*, 33 (1), 37- 49.
- Kim, B. K.** (2011). The Labyrinth of Solitude: Park and the Exercise of Presidential Power. Kim, B. K. & Vogel E. F. (ed.), *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, Cambridge: Harvard University Press.
- Kim, E. M. & Park, G. S.** (2011). The Chaebol. Kim, B. K. & Vogel E. F. (ed.), *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, Cambridge: Harvard University Press.
- Kim, H.** (2003). The Eve of Park’s Military Rule: the Intellectual Debate on National Reconstruction, 1960-61, *East Asian History*, 25 (26), 113- 140.
- Kim, H. G.** (2010). Daehanmingung imsijeongbuwa gugoe dongnibundong. (The Provisional Government of ROK and Overseas Independence Movement). *Dongyanghak*, (47), 281- 302.
- Kim, J.** (2012). *A History of Korea*. Indiana: Indiana University Press.
- Kim, J. K.** (1993). *Jeonggyoga dodeoksongoe michineun yeonghyang*. (The effect of religion on morality). (Master’s thesis). Changwon National University, Changwon.

- Kim, S.** (2014). The Modern Korean Nation, Tan'gun, and Historical Memory in Late Nineteenth to Early Twentieth Century Korea, *International Journal of Korean History* 19 (2), 213-240.
- Kim, W. T.** (1987). *A Study of The Policy Orientation and The Governing Ideology of President Park Chung Hee.*(Masters dissertation). Kyung Hee University, The Graduate Institute of Peace Studies, Seoul.
- Kim, Y. J.** (2011). Park Chung Hee's Governing Ideas: Impact on National Consciousness and Identity. Kim H. & Sorensen C. W. (ed.), *Reassessing the Park Chung Hee Era, 1961- 1979: Development, Political Thought, Democracy, and Cultural Influence*, Washington: the Center for Korea Studies.
- Koh, Y.** (2003). Neo-Confucianism as the Dominant Ideology in Josen, *Korea Journal*, 43 (4), 59-86.
- Kohn, H.** (1965). *Nationalism Its Meaning and History*. Florida: Robert E. Krieger Publishing Company.
- Korkmaz, M. E., Gökmen M. E., Gökman E.** (2017). Park Chung Hee Dönemi Kore Siyaseti ve Ekonomisi. *Türkiye- Kore Diplomatik ilişkilerinin Başlangıcının 60. Yıl Anı Kitabı – 1*, 147- 164.
- Korkmaz, N.** (2017). Bulgar Milliyetçiliğinin Doğuşu, Ortodoks Unsurları, Gelişimi ve Türklerin Ötekileştirilmesi, *Akademik Bakış*, 10 (20), 69- 82.
- Köroğlu, H.** (2009). 19. Yüzyılda Kore'de Batılılaşma Hareketi ve Kadının Statüsü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27 (2), 183- 197.
- Kutanis, R. Ö. & Tunç T.** (2010). Güney Kore Örgüt Kültürü, Konfüçyanizmin etkileri açısından bir değerlendirme, *Erciyes Ün. İİBF Dergisi*, (35) 55-75.
- Kwon, A. Y.** (2012). *Providence and Politics: Horace N. Allen and the Early US-Korea Encounter, 1884- 1894*, (Doctoral dissertation). University of California, History, Berkeley.
- Kwon, S. N.** (1964). History of Korean Buddhism. *Korea Journal*, 4 (5), 8- 14.
- Lee, C. S.** (1992). Historical Setting. Savada, A. M. & Shaw, W. (ed.), *South Korea: a country study*. Washington: U.S. Government Printing Office.
- Lee, G.** (2003). The Political Philosophy of Juche, *Stanford Journal of East Asian Affairs*, 3 (1), 105- 112.
- Lee, H. C.** (1998). In Search of a Korean Management Style, *International Studies of Management & Organization*, 28 (4), 26-39.
- Lee, J. K.** (2006). *Hankuk Jonggyomunhwa gidokgyojeok yeongseong*. (Korean culture of religion and Christian spirituality). (Master's thesis). Seoul Theological University, Seoul.
- Lee, J. M.** (1997). The Maturation and Growth of Infant Industries: The Case of Korea. *World Development*, 25 (8), 1271- 1281.
- Lee, K. R.** (1990). Bureaucratic-mobilizational Regime: The Yushin System In South Korea, 1972-1979, *Asian Perspective*, 14 (2), 195- 230.
- Lee, S. H.** (2011). Syngman Rhee's Vision and Reality: The Establishment of the Nation and Thereafter, *The Review of Korean Studies*, 14 (3), 33- 60.

- Lee, T. S.** (2000). A Political Factor in the Rise of Protestantism in Korea: Protestantism and the 1919 March First Movement, *Church History*, 69 (1), 116-142.
- Lee, T. S.** (2009). What should Christians Do about a Shaman-Progenitor?: Evangelicals and Ethnic Nationalism in South Korea, *Church History*, 78 (1), 66- 98.
- Lewis, C.** (2014). *The Soul of Korean Christianity: How the Shamans, Buddha, and Confucius Paved the Way of Jesus in the Land of the Morning Calm*, Honors Projects. 6. Seattle Pacific University, Seattle.
- Li, J. & Hayhoe, R.** (2012). Confucianism and Higher Education. Banks, J. A. (ed.), *SAGE encyclopedia of diversity in education I*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- Loy, N.** (2008). Culture, Institution, and Economic Development in South Korea. *Global and Strategis*, 2 (2), 155-172.
- Mcpherson, J. M.** (1998). Was Blood Thicker than Water? Ethnic and Civic Nationalism in the American Civil War, *American Philosophical Society*, 143 (1), 102-108.
- Minn, B. T.** (1965). Political Development in Korea: 1945- 1965. *Korea Journal*, 25-33.
- Moon, C. I. & Jun, B. J.** (2011). Modernization Strategy: Ideas and Influences. Kim, B. K. & Vogel E. F. (ed.), *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, Cambridge: Harvard University Press.
- Mujica, S.** (2013). *A Comparative Study of Democratization in South Korea and Chile: Role of Political Parties as Moderators*, (Masters dissertation). Chonnam National University, Department of Political Science, Chonnam.
- Myers, B. R.** (2010). *The Cleanest Race: How North Koreans See Themselves and Why It Matters*. New York: Melville House Publishing.
- Oak, S. D.** (2002). *The Indigenization of Christianity in Korea: North American Missionaries' Attitudes towards Korean Religions, 1884- 1910*, (Doctoral dissertation). Boston University, School of Theology, Boston.
- Oğuz, M. K.** (2019). 19. Yüzyılda Choson Krallığı'nın Yönetim Anlayışında Meydana Gelen Değişim ve Dış İlişkilerin Başlangıcı, *ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1), 51- 70.
- Oh, I.** (2011). Anticommunism and the National Identity of Korea in the Contemporary Era – With a Special Focus on the USAMGIK and Syngman Rhee Government Periods, *The review of Korean Studies* 14 (3), 61-100.
- Oh, J. K.** (1999). *Korean Politics: The Quest of Democratization and Development*. Ithaca: Cornell University Press.
- Pang, S. Y.** (2015). The Legacy of Horace Grant Underwood, *International Bulletin of Missionary Research*, 39 (3), 150-153.
- Park, C.** (1992). Protestantism in Late Confucian Korea: Its Growth and Historical Meaning, *The Journal of Korean Studies*, 8 (1), 139-164.
- Park, J. E.** (2009). *In Search for Democracy: The Korean Provisional Government*, (Bachelors dissertation). Wesleyan University, Connecticut.

- Park, P.** (1998). *The Modern Remaking of Korean Buddhism: The Korean Reform Movement During Japanese Colonial Rule and Han Yongun's Buddhism*, (Doctoral dissertation). University of California, East Asian Languages and Cultures, Los Angeles.
- Pirie, I.** (2008). *The Korean Developmental State: From dirigisme to neo-liberalism*. Oxon: Routledge.
- Presbyterian Historical Society** (2015). A New Mission Field: The First Generation of Presbyterian Missionaries in Korea. *The Journal of Presbyterian History*, 93 (1), 24- 31.
- Risse, N.** (2001). The Evolution in anti-Americanism in South Korea: From ideologically Embedded to Socially Constructed. Cho, Young-A (ed.), *Korean Studies at the Dawn of the Millennium*. Australia: Monash University.
- Robinson, M. E.** (2007). *Korea's twentieth century Odyssey: A short history*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Roh, J. H.** (2003). Crafting and Consolidating Constitutional Democracy in Korea. Kim, S. S. (ed.), *Korea's Democratization*, New York: Cambridge University Press.
- Ryu, K.** (2008). *The role of Confucian cultural values and politics in planning educational programs for adults in Korea* (Doctoral dissertation). The University of Georgia, Georgia.
- Santos, B. L.** (2018). *South Korean Nationalism and The Legacy of Park Chung Hee: How Nationalism Shaped Park's Agendas and The Future Korean Sociopolitical Landscape* (Graduate Thesis). Chadron State College, Chadron.
- Scalpinio, R. A. & Lee, C. S.** (1960). The Origins of the Korean Communist Movement, *The Journal of Asian Studies*, 20 (1), 9-31.
- Seo, J. S.** (2008). *Rhee Syng Mane jeongchi ideollogi*, (Rhee Syngman's Political Ideology). Goyang: Yeoksa Bipyeongsa.
- Seo, J.S.** (2007). *Korean Nationalism Betrayed*. Seoul: Sungkyunkwan University Press.
- Seth, M. J.** (2010). *A Concise History of Modern Korea From the Late Nineteenth Century to the Present*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Seth, M. J.** (2011). *A History of Korea From Antiquity to the Present*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Shim, J. S. & Lee, M. S.** (2008). *The Korean Economic System: Governments, Big Business and Financial Institutions*. Hampshire: Ashgate Publishing Limited.
- Shin, D. M.** (2003). *Social and Economic Policies in Korea*. London: Routledge Curzon.
- Shin, G. W.** (2006). *Ethnic Nationalism in Korea: Genealogy, Politics, and Legacy*. California: Stanford University Press.
- Shin, G. W., Freda, J., Yi, G.** (1999). The Politics of ethnic nationalism in divided Korea", *Nations and Nationalism* 5 (4), 465-484.
- Smith, A. D.** (1991). *National Identity*. London: Penguin Books.

Speer, Robert E. (1897). *Mission in Korea of the Presbyterian Board of Foreign Missions* (Theological Seminary Report). New York.

Tan, C. (2017). Confucianism and Education. Noblit, G. (ed.), *Oxford Research Encyclopedia of Education*. New York: Oxford University Press.

Vogel, E. F. (2011). Nation Builders: Mustafa Kemal Atatürk, Lee Kuan Yew, Deng Xiaoping, and Park Chung Hee. Kim, B. K. & Vogel E. F. (ed.), *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea*, Cambridge: Harvard University Press.

Wang, M. H. (2015). *Hangung bakjeonghui jeonggwonui geundaehwa gukgajeollyang yeongu.* (A Study on National Strategy for Modernization of the Park Chung-Hee Administration in Korea). (Masters dissertation). Busan University of Foreign Studies, Busan.

Yang, J. (1988). Korean Shamanism: The Training Process of Charismatic 'Mudang'. *Folklore Forum*, 21 (1), 20- 40.

You, J. (2012). Transition from a Limited Access Order to an Open Access Order: The Case of South Korea, *APSA 2012 Annual Meeting Paper*, 1-37.

You, J. S. (2014). Land Reform, Inequality, and Corruption: A Comparative Historical Study of Korea, Taiwan, and Philippines, *The Korean Journal of International Studies*, 12 (1), 191- 224.

You, Y. J. (1975). *Development Patterns, Leadership Styles, and Popular Attitudes: Korea's Development Politics (1948- 1972)*, (Doctoral dissertation). University of Hawaii, Political Science, Hawaii.

Yu, C. S. (2000). Buddhism. *Mission and Theology Journal*, (6), 221- 232.

Din Dağılım Oranları, http://www.christiantoday.co.kr/news/295772_, Erişim Tarihi: 15.08.2019.

Anayasa Maddeleri, <http://www.law.go.kr/lsInfoP.do?lsiSeq=61603#0000> , Erişim Tarihi: 19.07.2019.

Country Studies, <http://countrystudies.us/south-korea/11.htm>, Erişim Tarihi: 15.08.2019.

World Bank,

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=1979&start=1961> , Erişim Tarihi: 28.10.2019.

World Bank,

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD.ZG?end=1979&start=1961> , Erişim Tarihi: 28.10.2019.

World Bank,

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD.ZG?end=1980&start=1970> , Erişim Tarihi: 28.10.2019.

World Bank,

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=1993&locations=KR&start=1989> , Erişim Tarihi: 28.10.2019.

World Bank,

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD.ZG?end=1993&locations=KR&start=1989> , Erişim Tarihi: 28.10.2019.



EKLER

Ek – A



Resim 1 - Atalara saygı için kurulan Cesa Ayini sofrası.

Cesa ayini, Konfüçyüsçülük inancında atalara yapılan ve saygıyı simgeleyen dini tören yani anma törenidir. Koreliler önemli bayramlarda, ataların ruhlarına ikram amaçlı yemek masası donatırlar. Günümüzde din ayrımı yapılmadan cesa törenleri düzenlenmektedir. Dini ayinden ziyade, zaman içinde kültürel bir törene dönüşmüştür. Bu atalara saygı töreninde sadece mekânlar değişiklik gösterebilir. Mesela Budist olan bir Koreli, Cesa törenini tapınakta yapabilir. Yani mekân kişinin inancına göre değişmektedir.

Ek – B



Resim 2 - 1 Mart 1919 Bağımsızlık bildirgesinin okunduğu Tapgol Parkı (Pagoda Parkı).

Ek – C



Resim 3 - Tapgol Parkı (Günümüz)

Ek - D



Resim 4 – 1 Mart 1919 Bağımsızlık Hareketini başlatan 33 lider.

Ek - E



SYNGMAN RHEE

PARK CHUNG HEE

CHUN DOO HWAN

ROH TAE WOO

Resim 5 – Güney Kore'nin 4 büyük başkanı

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : Ayça MAGARGLE
Doğum Tarihi ve Yeri : 31.08.1984 İSTANBUL
E-posta : ayca.nam@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans: 2011, Erciyes Üniversitesi, Kore Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans:

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

-
-

TEZDEN TÜRETİLEN ESERLER, SUNUMLAR VE PATENTLER

-
-
-

DİĞER ESERLER, SUNUMLAR VE PATENTLER

-
-